स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना

Local Disaster and Climate Resilience Plan (LDCRP)

२०७६

राजपुर गाउँपालिका, दाङ

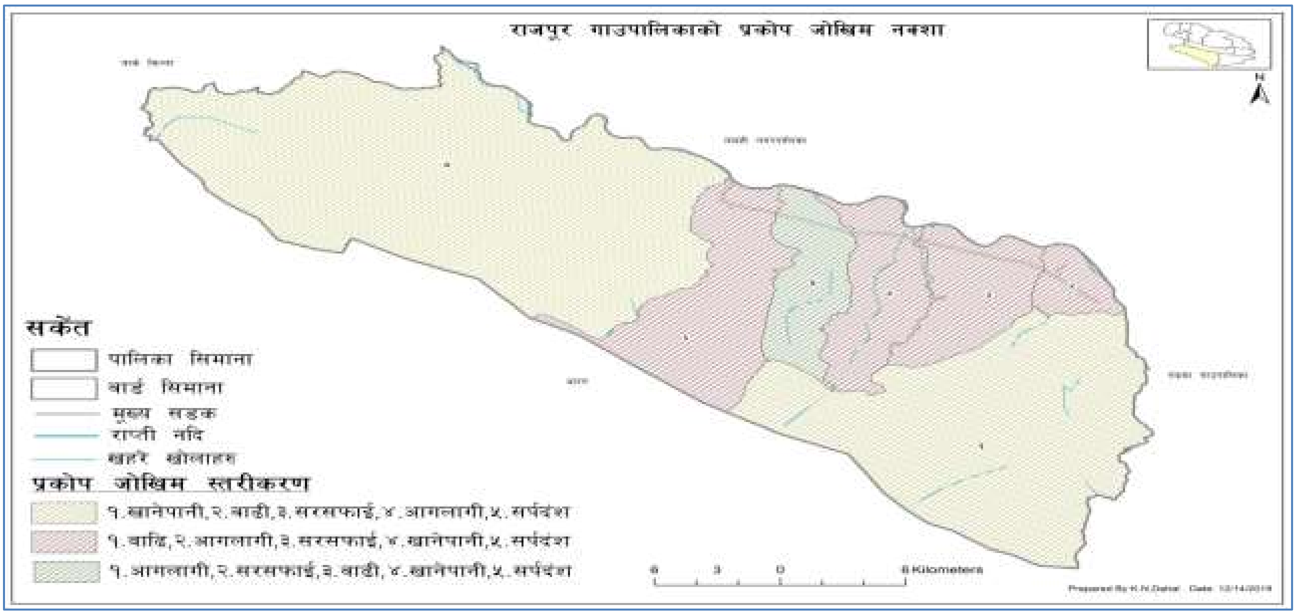

स्थानीय तहको विपद् जोखिम नक्शा

राजपुर गाउँपालिका

Nepal Red Cross Society

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

दुई शब्द

दाङ्ग जिल्लाका १० वटा स्थानिय तहहरु मध्ये भुगोलको हिसाबाले सबै भन्दा ठुलो गाउँपालिका राजपुर गाउँपालिका हो । दाङ जिल्लाको दक्षिणी सिमाना क्षेत्रमा रहेको देउखुरी उपत्यकामा हाल ४ वटा स्थानिय तहहरु रहेका छन् त्यस मध्ये राप्ती नदि तटिय क्षेत्रमा यो गाउँपालिका अवस्थित छ । राप्ती नदी तटिय क्षेत्रको, दामोदर सडक खण्ड र भारतिय सिमा आसपासका क्षेत्रहरुमा विगत लामो समय देखि मानिसहरुले बसोबास गरिरहेका छन । यो क्षेत्र विपद् जोखिमको हिसाबले अति संकटासन्न क्षेत्र रहेको छ । बिशेष गरेर यस गाउँपालिकाको समुदायहरुमा राप्ती नदी र अन्य खहरे खोलाहरुबाट हुने बाढीको जोखिम, आगलागी, भुकम्प, सर्पदंश, हावाहुरी, चट्याङ्ग लगायतका प्रकोपहरुको जोखिम रहेकोछ ।

स्थानिय स्तरमा विपद् जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्य निकैनै चुनौतीपुर्ण नै रहेकोछ । राजपुर गाउँपालिका स्तरमा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरेर, तिनको क्षमता विकास गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका समस्या र क्षमताहरु पहिचानको आधारमा स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निमार्ण गर्ने कार्य सबैको सहयोग र समन्वयबाट भएको छ । यो हाम्रो गाउँपालिकाको योजना हो यसको प्रथम स्वरुप तयार भएको छ । स्थानिय स्तरमा यस योजनालाई हरेक वर्ष अद्यावधिक गर्दै योजना कार्यान्वयन गर्नमा हामी प्रतिवद्ध छौ । यो योजना तयार गर्न प्रमुख भुमिका निर्वाह गर्नु हुने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी दाङ्ग जिल्ला शाखाद्धारा संचालित समुदाय उत्थानशिलतामा अभिवृद्धि (ENCORE) कार्यक्रमलाई म धन्यवाद दिन चाहन्छु । योजना निमार्णमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष गाउँपालिकालाई सहयोग गर्नु हुने, योजना तर्जुमा समिति, गढवा गाउँ कार्यपालिका सदस्यहरु, वडा अध्यक्षहरु, वडा सदस्यहरु, स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, समुदामा गठन भएका सामुदायिक विपद् तथा जलावायु उत्थानशिल समितिहरु, वभिन्न राजनितिक दलहरु, यहाँ क्रियाशिल सम्पुर्ण सरकारी एवं गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरु प्रति म हीर्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

लोकराज केसी
अध्यक्ष
राजपुर गाउँपालिका
देउखुरी, दाङ्ग

विषयसूची

खण्ड १ परिचय तथा पृष्ठभूमि (७ -१२)

पृष्ठभूमि ७
गाँऊपालिकाको भौगोलिक तथा सामाजिक अवस्था ७
योजनाको उद्देश्य ९
योजनाको आवश्यकता तथा महत्व १०
योजनाका सीमा १०
योजना निर्माण प्रक्रिया विधि ११
योजना कार्यान्वयन रणनीति १२
योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन १२

खण्ड २ प्रकोप, संकटासन्नता, क्षमता र जोखिमको विश्लेषण (१४- ३७)

प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण १४
प्रकोप विश्लेषण १५
सङ्कटासन्नता स्तरीकरण १८
वडा तथा बस्तीहरुको संकटासन्न अवस्था २०
गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण २२
जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण २६
वडा तथा टोलगत समस्या तथा जोखिमको अवस्था २७
जोखिम न्यूनिकरण तथा प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी आवश्यक उपायहरु २९
गाँऊपालिकाको संस्थागत विश्लेषण ३१
तापक्रम र वर्षाको विश्लेषण ३५
लक्षित समूह छलफलका निर्ष्कष ३६
समुदायको विपद् सामानाको अपायहरु ३७

खण्ड ३ दिर्घकालिन सोंच, परिदृश्य, लक्ष्य, नीति तथा रणनीति (३९-४१) ३९-४०

गाँऊपालिकाको जनसंख्या विवरण, अपाङ्गता विवराण र वडा सम्पन्न्ता विवराण ४१

खण्ड ४ स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (४२-६५)

जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धि योजना ४२
जोखिम न्यूनिकरण योजना ४५
आपत्कालिन पूर्वतयारी योजना ४९
विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणका क्रियाकलापहरू ५२
स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र योजना तर्जुमा उप समितिको स्वरुप ५३
विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार ५४
विषयगत कार्यदलहरुको स्वरुप ५५
विषयगत कार्यदलहरुको काम कर्तब्य तथा अधिकार ५७
गाँऊपालिकाको विपद् प्रतिकार्य योजना ६०
सर्न्दभ सामाग्री ६६
अनुसुचीहरु

खण्ड - १ : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि :

नेपाल विभिन्न प्रकारका प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित प्रकोपहरुबाट प्रभावित छ । ८० प्रतिशत भन्दा बढी जनसंख्या बाढी, पहिरो, हावाहुरी, असिना, आगलागी, भूकम्प र हिमताल विष्फोटन जस्ता प्रकोपहरुको जोखिममा छन् । नेपाल विश्वमा २० औं विपद् संकटासन्न राष्ट्र भित्र पर्दछ । यस्तै गरेर भौगर्भिक रुपले उच्च जोखिममा रहेको कारण जुनसुकै बेला जान सक्ने प्रलयकारी भूकम्पको समेत उच्च जोखिममा रहेको छ । विश्वब्यापी रुपमा भूकम्पीय जोखिमका दृष्टिले नेपाल ११ औं तथा जलवायु परिर्वतनका जोखिमको दृष्टिले चौथो स्थानमा रहेको छ । गृहमन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार विगत दुई वर्षमा मात्र १३ प्रकारका प्रकोपहरु अन्तर्गत जम्मा २९४० विपद्का घटनाहरु घटेको देखिन्छ । यस अवधिमा मात्र ९७०८ जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ भने २०७२ मा गएको विनाशकारी भूकम्पका कारण मात्र ८९७० जनाको ज्यान गएको थियो । यस तथ्यांकले नेपालका प्राय सबै भूभाग बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको पुष्टि गर्दछ ।

राजपुर गाँऊपालिका पनि विभिन्न बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको समथर तथा उर्वर कृषि क्षेत्र भएको गाँऊपालिका हो । यस गाँऊपालिका बाढी, सर्पदंश,आगलागी, शुख्खा खडेरी ,स्वास्थ्य समस्या (झाडापखला, प्रजनन स्वास्थ्य, डेन्गु, इन्सेफलाईटिस, छाला तथा आँखा संक्रमण,निमोनिया, श्वासप्रश्वास र दिर्घ रोग), शितलहर, जंगली जनावर तथा छाडा पशुहरुको समस्या,सडक दुर्घटना, विद्युत करेन्ट ,हावाहुरी र जलवायु परिवर्तनको प्रभाव जस्ता प्रकोपहरुको उच्च जोखिममा रहेको छ । यस सन्दर्भमा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०," विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४(प्रथम संशोधन२०७५),विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा ब्वस्थापन निति २०७५, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ तथा यसको परिमार्जन मस्यौदा निर्देशिका २०७४ मा व्यवस्था भए बमोजिम विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पिकरण, प्रतिकार्य, पुनस्थापन र पुर्ननिर्माण तथा अनुकुलनको कार्यलाई विशेष महत्व दिइएको छ । विपद् उत्थानशील समाज निर्माणका लागि विकास योजनामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताको सवाललाई एकीकृत रुपमा मूलप्रवाहीकरण गर्न जिम्मेवार निकायले पहल लिन आवश्यक भइसकेको छ ।

यस सन्दर्भमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलतालाई केन्द्र देखि स्थानीय तहसम्म विस्तार गरी सबै तहका विकास नीति तथा कार्यक्रममा मूलपव्राहीकरण गर्नुपर्ने यथार्थतालाई आत्मसात गरी दिगो विकासको मान्यतालाई सुनिश्चित गर्न प्रभावित सबै वर्ग, समुदाय एवं क्षेत्रको पहुँच र स्वामित्व स्थापित हुने गरी स्थानीय श्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम् परिचालन गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो । यस योजना निर्माण प्रक्रियालाई सहभागितामूलक, पारदर्शी, उत्तरदायी, समावेशी र जिम्मेवार बनाउन विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन२०७४(प्रथम संशोधन२०७५०, विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय निति २०७५,विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति कार्ययोजना २०१८-२०३०,को मूल भावना तथा मर्मलाई आत्मसात गर्दै विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४ परिच्छेद ७, दफा १७ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ३ दफा ११ को उपदफा १(न) ले दिइएको अधिकार प्रयोग गरी समावेशी र जलवायू उत्थानशीलताका विषयहरु समेत समावेश गर्दै राजपुर गाँऊपालिकामा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आर्थिक सहयोग तथा प्राविधिक सहयोगमा यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना,२०७६ निर्माण गरी लागु गरिएको छ ।

१.२ राजपुर गाँऊपालिकाको भौगोलिक तथा सामाजिक अवस्था :

राजपुर गाउँपालिकाको पूर्वमा गढवा गाउँपालिका पश्चिममा राप्ती सोनारी गाँऊपालिका र उत्तरमा लमही नगरपालिका छ भने दक्षिणमा भारत संग सिमाना जोडिएकोछ । विभिन्न भाषा, जातजाती र धार्मिक आस्थामा सष्हिणुता कायम सहित जिल्ला सदरमुकामबाट ४३ किमी दक्षिणमा अवस्थित राजपुर गाँऊपालिका प्रदेश नं. ५, राप्ति अञ्चल, दाङ जिल्लामा पर्दछ । २ वटा साविकका गा.वि.स.हरुको समायोजनबाट वर्तमान संघीय संरचना अर्न्तगत स्थानिय तहको रुपमा रहेको यस गापालिका ५५६.८ बर्ग कि.मि. क्षेत्रफमा फैलिएको छ । राजपूर गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र २०७४ का अनुसार यस राजपुर

गाउँपालिकाको जम्मा घरधुरी ४४७३ र जम्मा जनसंख्या २५०३७ रहेको छ जस अन्तर्गत यस गाउँपालिकामा १२२५१ जना पुरुष र १२७८६ जना महिला जनसंख्या रहेको छ भने औषत परिवार संख्या ५.६० रहेको छ । स्थानिय तहका पुर्नसंरचनामा यो गाँउपालिका साविकका राजपुर र बेला गा.वि.स.हरु मिलेर बनेको गाँउपालिका हो ।

शैक्षिक संस्थाका रुपमा यस गाउँपालिकामा २० वटा प्रा.वि ९ वटा आधारभूत विद्यालय र २ माध्यमिक विद्यालय गरी जम्मा ३१ वटा सामुदायिक विद्यालय रहेको छ भने जम्मा साक्षरता ६१.१० प्रतिशत रहेको छ । साविकका प्रत्येक गाविसहरुमा १ वटा स्वास्थ्य चौकी भएता पनी भुगोलको हिसावले ६ वटा खोप केन्द्रबाट स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिदै आएको छ । १ वटा कृषि सेवा केन्द्र र १ वटा पशु सेवा केन्द्रबाट कृषि तथा पशु सेवा प्रदान गरिएको छ । साविकका गाविसहरु नै हालको गाउँपालिका वडा कार्यालय भएकोले सबै वडा कार्यालयहरु सोहि भवनमा संचालन छन् भने सबै वडा कार्यालयहरुको पूरानै स्थानमा रहेको साबिकको गाबिसको कार्यालयबाट नै सेवा प्रवाह गरिरहेका छन । यस गाँऊपालिकाको खानेपानीको मुख्य स्रोतको रुपमा ट्युबवेल हातेकल, धारा पाईप र इनार तथा मुलधारा रहेको छ जस अर्न्तगत गाऊपालिकाको ७६.८ प्रतिशत जनतामा खानेपानीको पहुँचको अवस्था देखिन्छ भने २३.२१ प्रतिशत जनसंखयाले अहिले पनि खोलाको पानी पिउन बाध्य छन । यस अन्तर्गत ४६.८२ प्रतिशत घरधुरीले मात्र सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ । यो गाउँपालिका खुलादिशा मुक्त घोषणा भई सकेको भएता पनि ८५.०७ प्रतिशत घरधुरीमा अझैपनि शौचालय नभएको गाउँपालिकाको पार्श्वचित्रमा उल्लेख गरिएको छ । गाँऊपालिकामा जम्मा ३ वटा वित्तियसंस्थाहरु रहेको पाईन्छ भने बैकको एन.आई.सी एसिया वैक, साईन रेसुङ्गा गरी २ वटा बैंक को शाखा रहेको छ । विद्युत सेवाको पहुँच ४५ प्रतिशत रहेको यस गाउँपालिकामा उचित विद्युतको व्यवस्थापन तथा प्रयोगमा समस्याका कारण विभिन्न घटनाहरु घटेको देखिन्छ ।

यस गाँऊपालिकाको मुख्य ब्यापारीक क्षेत्र जंग्रहवा, बेला,गढवा र लमही रहेको देखिन्छ जहाँ ११ किमी देखि ५५ किमी सम्मको दुरी रहेको छ । यस गाँऊपालिकाको ५३.०२ वर्ग किमि भूभाग कृषियोग्य जमिनले ओगटेको छ भने बाकी भूभागमा आवस, जंगल क्षेत्र, जलाधार तथा अन्य क्षेत्रले ओगटेको छ ।

यस गाँऊपालिकाको घरको वनोटलाई हेर्दा माटोको जोडाइ भएको इट्टा/ढुङ्गाबाट बनेका घरहरु ४०.५१ प्रतिशत रहेको छ जो भूकम्पिय हिसावले निकै जोखिम देखिन्छ, सिमेन्टको जोडाइ भएको इट्टा/ढुङ्गाबाट बनेका घरहरु ०.५४ प्रतिशत,ढलान पिल्लरसहितको ०.१६ प्रतिशत, काठको खम्वा गाडेर निर्माण गरेको ५३.५७ प्रतिशत रहेको छ भने अधिकांश घरहरुको फुसको छानो भएको कारण आगलागीको प्रकोपको जोखिममा छन । खाना पकाउने इन्धनको रुपमा अहिले पनि अधिंकाश घरधुरीहरु काठ, दाउरा तथा गुइठा/गोहरा प्रयोग गर्ने गर्दछन् ।

विपद्को ऐतिहासिक अवस्था विश्लेषणको आधारमा यस गाँऊपालिकामा बाढी तथा डुवानले वडा नं. २, ३,४ र ६ लाई बढी जोखिममा पारेको देखिन्छ जुन घटनाबाट करोडौको आर्थिक क्षति भएको पाईन्छ । पश्चिम राप्ती नदी तटवन्धका अभावका कारण वडा नं. २ को गहिरा, चप्फा, वालुवा डाँडा, वडा नं ३ को कालिपुरुवा, भैसहवा, वडा नं ४ खल्वा, दुलैया उत्तर टोल, वडा नं ५ अर्न्तगतका खेति योग्य जमिन, वडा नं ६ मा सडक संजालको राम्रो पहुँच रहेको यस गाँऊपालिकामा सडक दुर्घटना अर्को जोखिमको अवस्था रहेको छ । यस गाँऊपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा आगलागी देखिन्छ जसबाट वर्षेनी धन जनको क्षति भएको देखिन्छ । गाऊँपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा स्वास्थ्य समस्या रहेको छ अधिकांश घरधुरीमा शौचालय बनेको भएतापनि प्रयोग गर्ने बानिको बिकास नभईसकेको पाईन्छ । स्वास्थ्य समस्यामा विशेषत झाडापखला, आँखा तथा छालाको संक्रमण, दिर्घरोग, महिला तथा किशोर किशोरी प्रजनन स्वास्थ्य, डेन्गु निमोनिया तथा श्वासप्रश्वास समस्या जस्ता समस्याहरु बढी हुने गरेको देखिन्छ । यस अवधिमा उल्लेखित स्वास्थ्य समस्याबाट ९०० जना भन्दा बढी प्रभावित भएको देखिन्छ । वातावरणमा आएको परिवर्तन सँगै बढेको शुख्खा खडेरी, तातोहावा, हावाहुरी र शितलहर यस गाउँपालीकाको बढ्दो समस्याका रुपमा आएको छ । एकातिर वर्षमा हुने अतिवृष्टि ले अधिकांश क्षेत्र डुवानमा पार्ने गरेको देखिन्छ भने हिउदे वर्षामा आएको कमी र सिंचाईको उचित प्रवन्ध नहुँदा कृषि उत्पादनमा प्रत्यक्ष असर गरेकोछ । त्यस्तै मौसममा आएको फेरबदलका कारण सुख्खा समयमा वृद्धि, शितलहरमा वृद्धि तातो हावा चल्ने र बाली तथा पशुपक्षीहरुमा नयाँ रोगहरुको सक्रमण देखिएकोछ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य :

नेपालको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक र प्राविधिक अवस्थाका कारण वर्षेनी ११०० जना भन्दा बढीको विभिन्न विपद्बाट मृत्यु हुने गरेको छ भने हजारौ संख्यामा घाइते तथा अपाङ्गता भईरहेको छ । विपद्का घटनाले नियमित विकासलाई समेत प्रत्यक्ष असर गरेको छ भने वार्षिक करौडको आर्थिक क्षती हुने गरेको छ । विभिन्न विपद्का घटनाहरुबाट भएको सार्वजनिक भौतिक संरचनाको क्षतीले सेवा पहुँचमा समेत असर गर्ने गरेको छ । विश्व विपद् जोखिमको अवस्था हेर्दा नेपाल भूकम्पिय जोखिमबाट ११ औं स्थान, बाढीको जोखिमबाट ३० औ स्थान, जलवायु परिर्वतनको असरबाट ४ औ स्थानमा रहेको छ । उल्लेखित तथ्थाङ्क आधारमा नेपाल बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको छ, जहाँ कूनैपनि भौगालिक क्षेत्रहरुलाई कम जोखिमको हिसावले आंकलन गर्न सकिदैन । वर्तमान नेपालको संघिय शासन संरचना अनुसार स्थानिय तह देखि नै विपद् व्यवस्थापनलाई प्राथमिकताको क्षेत्रमा राखि कार्य गर्न विभिन्न नीति नियम तथा कानूनले निर्देशित गरेको छ । यसै अनुरुप मायादेवि गाँऊपालिकाका सम्भावित विपद् तथा जलवायुजन्य परिवर्तनको जोखिम न्यूनिकरण तथा पूर्व तयरीका कार्य गर्न, विपद्को प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्न र विपद् पश्चात् पुनःस्थापन तथा पुनर्निर्माणका लागि दिशानिर्देश गर्न योजनाबद्ध कार्यक्रम तर्जूमा गरी, कार्यजिम्मेवारी तथा बजेटसहितको ढाँचा तयार गर्नुनै यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको मुख्य उद्देश्य हो, जसले :

- राजपुर गाँऊपालिका भित्रका स्थानीय निकाय, समुदाय र सरोकारवालाको प्रत्यक्ष, समावेशी, र सक्रिय सहभागिताको प्रत्याभूति गरी विपद् व्यवस्थापन चक्र अनुसारका कार्य गर्नेछ ।
- राजपुर गाँऊपालिका भित्र विपद तथा जलवायु परिवर्तनद्वारा मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा प्राकृतिक श्रोतमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावको विश्लेषण गरेको छ ।
- राजपुर गाँऊपालिकामा समावेशी र सहभागीतामूलक विधिको प्रयोग मार्फत् समुदायमा रहेको सङ्कटासन्नताको पहिचान, स्तरीकरण तथा क्षमता विश्लेषण गर्दै जोखिम न्यूनीकरण, पूर्व तयारी, प्रतिकार्य र पुर्नलाभका कार्यहरु गर्न तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि स्थानीय श्रोत, साधन तथा क्षमताको अधिकतम् परिचालनमा जोड दिइएको छ ।।
- आवश्यकता अनुसार विकास प्रक्रियामा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलतालाई मूलप्रवाहीकरण गर्दै विपद् पूर्व, विपद्को समयमा र विपद् पछि गर्नु पर्ने कार्यलाई प्राथमिकीकरण गरेकोछ ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रमलार्य स्थानीय तहमा नै संस्थागत गरी आत्मनिर्भर बनाउन र स्थानीय समुदायको साझेदारीमा वृद्धि गर्ने अवधारण प्रस्तुत गरेको छ ।
- राजपुर गाँऊपालिकाका समुदायहरुलाई विपद जोखिमबारे ज्ञानको अभिवृद्धी गरी विपद्को समयमा अति संकटासन्न समुदाय तथा परिवारहरुलाई पर्ने असरहरुलाई कम गदै विपद जोखिम न्यूनीकरणमा सामुदायिक तहको अर्थपुर्ण सहभागिता सूनिश्चित गर्नेछ । आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतको माध्यमबाट स्थानिय सबै तहमा पूर्वतयारी, जोखिम न्यूनिकरणका उयापहरुको कार्यान्वयनमा कोशेढुंगाको कार्य गर्दछ ।

१.३ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व :

भौतिक, सामाजिक र धारणागत संकटासन्नताको कारक तत्वका कारण भुकम्प, बाढी, आगलागी, खडेरी, सर्पदंश, सितलहर, जंगली जनावर समस्या, सडक दुर्घटना, विद्युत करेन्ट, हावाहुरी तथा स्वास्थ्य समस्याबाट समुदायहरु थप जोखिममा रहेका हुन्छन् । वर्तमान विपद् प्रतिकार्यका अभ्यासलाई विश्लेषण गर्दा आवास, स्वच्छपानी, खाद्य सुरक्षा, स्वास्थ्य तथा सरसफाइका सुविधाहरु, शिक्षा र संरक्षण जस्ता सेवाको सिमितता तथा उपयुक्त व्यवस्थापनको अभावले विपद् प्रभावित समुदायहरु थप समस्याहरु रहने गरेको छ भने प्रभावित परिवारहरुसँग त्यसको सामना गर्ने क्षमता समेत निकै कमजोर रहेको हुन्छ । तसर्थ यस्ता समस्याहरुलाई सम्वोधन गर्न स्थानिय प्रकोप, क्षमता र संकटासन्नताको पहिचान र आन्तरिक तथा बाह्य क्षमता वा स्रोत माध्यमबाट समुदायलाई सशक्तीकरण गर्ने र प्रभावकारी समन्वयको संयन्त्र बनाउने निर्णय गर्नु अत्यन्त जरुरी छ ।

विपदको अवस्थामा प्रभावकारी मानवीय सहायता उपलब्ध गराउन तथा सम्भावित विपदको जोखिम कम गर्नका लागि विपद जोखिम न्युनिकरण योजना आवश्यक पर्दछ । विशेष गरी मानवीय सहायता सुनिश्चित

गराउन, विपद् जोखिम न्युनीकरणमा समुदायको सहभागितामा सहयोग गर्न, सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा कायम राखी प्रतिकार्यमा प्रभावितहरुको समान पहुँच शुनिश्चित गर्न र विपद् पश्चात प्रभावितहरुको उचित व्यवस्थापन गर्न, यस योजनाले मार्गनिर्देश गर्नेछ । त्यसका साथै स्थानिय तहलाई श्रोतको सहि पहिचान तथा परिचालन गर्न जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउन पनि यस योजनाले सहयोग गर्नेछ । यसै आवश्यकतालाई महशुस गर्दै यस राजपुर गाँऊपालिकामा विपद्बाट हुने क्षतिलाई कम गर्न तथा विपद् पछिको मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन पुर्वतयारी दस्तावेजका रुपमा यो विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना तयार पारिएको हो । राजपुर गाउपालिकाद्धारा गाँऊपालिकाका प्रमुखको अध्यक्षतामा गाँऊपालिका स्तरीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल समीत (Local Disaster and Climate Resilience Committee (LDCRC) गठन गरी उक्त समितीले कार्यपालिका, स्थानीय निर्वाचित जनप्रतिनिधी, स्थानिय सामाजिक अगुवा, विभिन्न विषयगत कार्यलयका प्रमुख तथा प्रतिनिधी, बालवालिका, महिला, स्थानिय स्तरका संघ संस्था, आदिवाशी जनजाती, दलित अपाङ्ग, शिक्षक, समाज सेवी लगायत सँग समन्वय गर्दै स्थानीय समुदायको प्रत्यक्ष सहभागितामा यो योजना निर्माण गरिएको छ ।

१.४ योजनाका सीमा :

राजपुर गाँऊपालिकाको योजना निर्माणको लागि यस गाँऊपालिकामा गठन भएको योजना निर्माण समितीका संयोजक तथा सवै सदस्यहरु, राजपुर गाँऊपालिका, गाँऊपालिकाका विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका अगुवाइमा विपद् व्यवस्थापन समितीका संयोजक तथा सदस्यहरु, राजनितीक पार्टिका प्रतिनिधीहरु, सामाजिक संघ संस्थाका प्रतिनिधीहरु, स्थानिय स्तरका सरकारी कार्यालयका प्रतिनिधहिरु, दलित, अपाङ्ग, संघ संस्थाहरुबाट प्रतिनिधी, महिला लगायत सम्पूर्ण क्षेत्रको सहभागिता प्रकोप,संकटासन्नता तथा क्षमताको पहिचान तथा विश्लेषण (Vulnerability and Capacity Assessment) विभिन्न औजारहरुको प्रयोग गरीएको छ । राजपुर गाँऊपालिकाको विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा गर्दा पुर्ण रुपमा सहभागितामूलक प्रकृयाका माध्यामबाट गरिएको छ । यस योजना तर्जुमा गर्दा निम्न नीति, निर्देशिका तथा ऐन का सीमाहरुमा रहेर गरिएको छ ।

- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत "विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५" "विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्ययोजना २०१८-२०३०" विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापान ऐन २०७४(प्रथम संशोधन २०७५), स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ तथा यसको परिमार्जन मसौदा निर्देशिका २०७४, राजपुर गाँऊपालिका विपद् जोखिम व्यवस्थापन ऐन २०७६ (निमार्णको प्रक्रियामा रहेको) मा व्यवस्था भए अनुसारको प्रकृयाबाट योजना निर्माण गरिएको छ । समुदायका सरोकारवालाहरु संग भएको अन्तरक्रिया, विगतमा भएको क्षति र भविष्यमा हुन सक्ने क्षतिलाई आधार मानेर जोखिम स्तरीकरण गरिएको छ ।
- विपद जोखिम व्यवस्थापनको योजना अन्तरगत बनाएका गतिविधीहरुको कार्यन्वयनका लागि सम्बन्धित गतिविधी स्थानिय तहका सरकारी निकायहरु, जिल्ला समन्वय समिती तथा दातृ संस्थाहरुबाट समेत सहयोग मिल्ने आशा गरिएको छ ।
- योजना निर्माण गर्दा यस राजपुर गाँऊपालिकामा ८० जनाको उपस्थितीतमा ... पटक योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठी, बैठक, कार्यपालिका बैठकको निर्णय, तालिम तथा अन्तरक्रिया र संकटासन्नता तथा क्षमता लेखाजोखाको औजारको प्रयोग, लक्षीत वर्गसँग गरिएको छलफल र उक्त कार्यशालाबाट आएका राय सुझाव सबै वडामा गरेको जोखिम, संकटासन्नता तथा क्षमताको बिष्लेशण गाँऊपालिकामा भएको तथ्याङ्क, सामाजिक स्रोत नक्सा तथा गाँऊपालिकाका सवै वडामा नेरेसो समुदाय उत्थानशिलतामा अभिवृद्धि कार्यक्रको सहयोगमा गरिएको संकटासन्नता तथा क्षमताको बिष्लेषण (भिसीए) प्रतिवेदनलाई समेत आधार मानी तयार गरिएको छ ।

१.५ योजना निर्माण प्रक्रिया विधि :

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिकाले निर्देशित गरे अनुसारका ५ वटा तहलाई क्रमानुसार मध्येजनर गरी यो योजना निर्माण प्रक्रिया सम्पन्न गरिएको छ । योजना निर्माण प्रक्रिया अनुसार तह १, २ र ३ लाई पूर्ण रुपमा यस योजनाले समेटेको छ भने तह ४ र ५ का लागि निर्देशित मार्ग

प्रशस्त गरेको छ, जहाँ राजपुर गाँऊपालिकाले प्रक्रिया अगाडी बढाउनुपर्ने हुन्छ । यस योजना निर्माण क्रममा नियमीत गाँऊपालिका सँगको बैठक तथा अन्तरक्रिया, योजना उपसमितिको सहभागिता र सहयोग, वडा विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक र अन्तरक्रिया, संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेण तालिमप्राप्त ब्यक्तित्वहरुको परिचालन र सुचना संकलन, वडा तथा समुदायमा गरिएको लक्ष्यीत वर्ग क्षलफल, गाँऊपालिका स्थानिय विपद् ब्यवस्थापन समितिसँग गरिएको कार्यशाला सुचनामाथीको पृष्ठपोषण र प्रथम तथा द्धितिय नमूना योजना खाँका प्राप्त पृष्ठपोषणहरु यस योजना निर्माणमा अपनाईएको प्रक्रियाहरु हुन् । योजना तर्जुमा गर्दा राजपुर गाँऊपालिकाको सवै क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हुने गरी सवै सरोकारवालाको सहभागितालाई सुनिश्चित गरिएको छ । विगतका वर्षहरुको विपद्को अवस्थाहरुको वारेमा विश्लेषण गरीएको छ । यस गाँऊपालिकाको सामाजिक आर्थिक तथा धार्मिक अवस्थाको विश्लेषण गरिएको छ । राजपुर गाँऊपालिकाको सम्पुर्ण वडाहरुको प्रतिनिधित्व गराई तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । कार्ययोजनामा मुख्यतया भूकम्प, बाढी, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या, शितलहर, सडक दुर्घटना, हावाहुरी, विद्युत करेन्ट, चट्याङ्ग, जंगली जनावर आतंक, आदि प्रकोपहरुलाई अधारमानी विपद् पुर्व, विपदको समय, र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने पूर्वतयारी, विपद् जोखिम न्यूनिकरण, विपद् प्रतिकार्य तथा पूनरलाभका गतिविधिहरु, तौर तरिका, जिम्मेवारी र कार्य प्रक्रियालाई समेटेर यो योजना निर्माण गरिएको छ ।

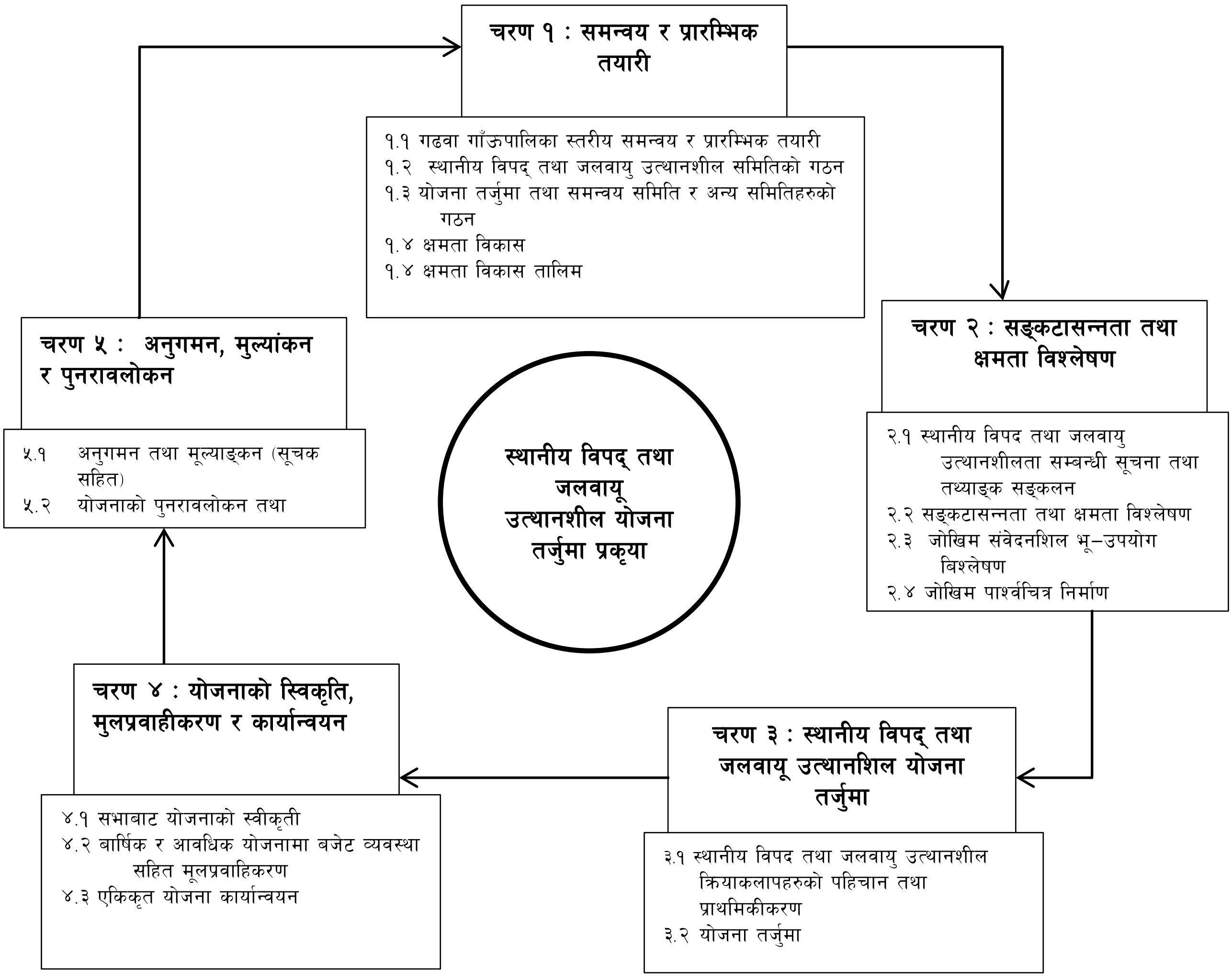

१.६ योजना कार्यान्वयन रणनीति :

नेपाल सरकारको विपद् ब्यवस्थापन ऐन २०७४(प्रथम संशोधन २०७५), अन्य सम्वन्धि कानून, नीति तथा निर्देशिकाले निर्देशित गरे अनुरुप तथा गाँऊपालिकाको विकास योजना अनुसार विकासका गतिविधिहरु संचाललनका क्रममा विपद् जोखिम न्यूनिकरणलाई मूल प्रवाहिकरण गरी दिगो विकासका माध्यमबाट यस योजनाको कार्यन्वयन गर्ने मूल रणनीति रहनेछ । आन्तरिक तथा बाह्य स्रोतको पहिचान र परिचालनका माध्यमबाट प्राथमिकता प्राप्त न्यूनिकरणका योजना, आवश्यक दक्ष जनशक्तिको तयारी सामाग्रीगत तयारी र आर्थिक ब्यवस्थापनका मूख्य क्षेत्रलाई प्राथमिकता र आवश्यकताका आधारमा संचालन गर्ने योजना

कार्यान्वयनको मूल रणनीति रहनेछ । यसका अलवा दिर्घकालिन योजनाहरुका लागि आवश्यकता अनुसार छुट्टै कार्यसंचालन रणनीति तर्जुमा गरी योजनाको मुल उद्देश्यलाई प्राप्त गरिने रणनीति लिइनेछ । यस योजनालाई मूर्तरुपदिन निम्नानुसारका तत्कालिन नीति अंगिकार गरिएको छ ।

- योजनालाई राजपुर गाँऊपालिकाको सभाबाट अनुमोदन गराई वैधानिकता प्राप्त गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- शिक्षा तथा सचेतना विना विपद् न्यूनिकरण तथा दिगो विकास सम्भव छैन भन्ने मान्यतालाई अंगिकार गरी, विपद् व्यवस्थापनका सबै तहरुमा सुचना, शिक्षा तथा संचारको विकास र विस्तारमा जोड दिईनेछ ।
- गाँऊपालिका तथा वडास्तरमा आवश्कयता अनुसारका दक्ष जनशक्तिको विकास, तालिम तथा क्षमता अभिबृद्धिका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत सरोकारवाला राष्ट्रिय तथा अन्तरार्ष्ट्रिय संघ/संस्थाहरुको सहभागिता र सहकार्यमा जोड दिइने छ ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण र पूर्वतयारीलाई प्राथमिकता र आवश्यकताका आधारमा वडा तथा समुदाय तहसम्म विकेन्द्रिकृत गरी संचालन गरिनेछ ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानिय वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिहरुको प्रत्यक्ष समन्वय तथा सहकार्यमा विपद्को समयमा तालिम प्राप्त दक्षजनशक्तिहरुलाई परिचालन गरिनेछ ।
- योजना कार्यान्वयनको लागि गाँउपालिकाको आन्तिरिक वजेट व्यवस्थापन, सरकारी कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिती, प्रदेश सरकार, जिल्लाका मन्त्री तथा सांसदहरु तथा अन्य दातृ निकायसँग समन्वय गरिने छ ।
- स्थानीय ज्ञान, शिप, प्रविधी र श्रोत तथा साधनको अधिकत्तम उपयोग गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।

१.७ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा पुनरावलोकन :

योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वय तथा लक्ष्य प्राप्तीका लागि गाँऊपालिकाको सहयोग र स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको सहकार्यमा विभिन्न तह तथा निकायहरुबाट नियमित अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण, पूनरावलोकन तथा समिक्षा र मूल्याङ्कन गरिनेछ भने स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जूमा निर्देशिकाको भाग २ को चरण ५ मा उल्लेख भएअनुसार प्रत्येक २ वर्षको अवधिमा पुनरावलोकन तथा परिमार्जन गरिनेछ ।

- योजनाको कार्यान्वयन भए नभएको स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल समिति, गाँऊपालिका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्य साझेदार निकायहरुबाट नियमित अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण र समिक्षा गरिनेछ ।
- राजपुर गाँऊपालिकाबाट बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्दा स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिनेछ ।
- राजपुर गाँऊपालिका तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनाको कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरिनेछ ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरुले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय, स्थानीय निकायमा पेश गरिने छ ।
- योजनाको बार्षिक रुपमा आवश्यकता अनुसार अध्यावधिक तथा परिमार्जन गरिने छ ।
- प्रत्येक बर्ष राजपुर गाँऊपालिकाको आयोजनामा एक समीक्षा गोष्ठीको आयोजना गरी योजना अनुगमनमा देखिएका कमी कमजोरीको सुधार गरिने छ । अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा स्थानीय वडा तथा समुदायको राय सुझावलाई आधार मानिने छ ।
- योजनाको प्रभावकारीताको अध्ययनको लागि हरेका वर्ष राजपुर गाँऊपालिका स्तरमा एक कृत्रिम घटना अभ्यास संचालन गरिनेछ ।

खण्ड - २ : प्रकोप, सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम विश्लेषण

२.१ प्रकोपको पहिचान तथा स्तरीकरण :

प्रकोप संकटासन्नता तथा क्षमताको विश्लेषण अन्तर्गतको महत्वपूर्ण औजार प्रकोप पहिचान तथा स्तरिकरण अनुसार राजपुर गाँऊपालिकाको भौगोलिक अवस्था, उपलब्ध क्षमता र संकटासन्ताका आधारमा प्राय सवै वडा तथा समुदायका प्रकोपहरु मिल्दाजुल्दा छन् । वडाहरुको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणको समयमा गरिएको समुदायसंगको छलफल तथा सूचना र सोही अवसरमा तयार गरिएको वडाको जोखिम नक्सांकनको आधारमा ७ वटै वडाको प्रकोप स्तरीकरणलाई राजपुर गाँऊपालिकाको योजना तर्जुमा कार्यशालामा सहभागी समुदायका प्रतिनिधिहरुको समेत छलफलबाट समग्र गाँउपालिकाको प्रकोपलाई निम्नानुसार स्तरीकरण गरिएको छ । राजपुर गाँऊपालिकाको विपद्को ऐतिहासिक विवरण, समुदायको अनुभव, वर्तमान जोखिमको अवस्था र संकटासन्नताको आधार, प्रकोप तथा यसका जोखिमहरु र जलवायू परिवर्तनको प्रभावलाई विश्लेषण गर्दा मुख्य रुपमा भूकम्प, बाढी तथा डुवान, खनेपानी,आगलागी, सर्पदंश, हावाहुरी,स्वास्थ्य समस्या (झाडापखाला, डेन्गु, फ्लु, महिला प्रजनन स्वास्थ्य र दिर्घरोग) सडक दुर्घटना, विद्युत करेन्ट, चट्याङ, सितलहर, तातोहावा (लु), जंगली जनावरको समस्या, सुख्खा खडेरी जस्ता प्रकोपको जोखिम बढी रहेको पाइन्छ भने, र विभिन्न वाली तथा पशुरोगहरु समेतले जनजिवन प्रभावित गर्ने रहेको छ । यस विश्लेषणले गाँउपालिकामा मुख्यतया ५ वटा विभिन्न प्रकोपहरु रहेको र सोको जोखिम फरक फरक वडाहरु तथा समुदायमा फरक रहेको पाईन्छ तथापि यो योजनाले समग्र गाँऊपालिकालाई सम्वोधन गर्ने भएकाले मुख्य मुख्य ९ वटा प्रकोपलाई स्तरिकरण गरिएको छ । यस अन्तर्गत खानेपानी प्रमुख प्रकोपको रुपमा देखिएको छ, भने विगतका घटाना र भविश्यमा हुन सक्ने जोखिमताको आधारमा बाढी दोस्रो जोखिमका रुपमा लिइएको छ भने आगलागी तेस्रो समस्याका रुपमा स्तरिकरण भएको छ । सर्पदंश लाई चौथो जोखिमको रुपमा स्तरिकरण भएको छ । स्वास्थ्य समस्याहरु (प्रजनन स्वास्थ्य समस्या, छालाजन्य रोग, फ्लु, झाडा पखला र दिर्घरोग), लाई पाचौ प्रकोपको रुपमा स्तरिकरण भएको छ यसरी नै शितलहर लाई छैटौं प्रकोपको रुपमा स्तरिकरण भएको छ । हावाहुरी साँतौ जोखिमको रुपमा स्तरिकरण भएको छ भने सडक दुर्घटना आठौ प्रकोपको रुपामा स्तारिकरण भएको छ भने, सुख्खा खडेरी नौं स्तरीकरणमा गरिएको छ । नेपालको भौगोलिक अवस्थिती, नेपालको विगतको अनुभव र भविश्यमा हुन सक्ने सम्भावनाको आंकलन र नेपाल सरकारको नीतिगत ब्यवस्था अनुसार भूकम्पको जोखिमलाई स्तरिकरणमा नराखिएता पनि यस जोखिमलाई पहिलो जोखिमको रुपमा लिइएको छ ।

प्रकोप	खानेपानी	आगलागी	वाढि	र्सपदँश	स्वास्थ्य समस्या	हावाहुरी	शितलहर	सडक र्दुघटना	सुक्खा खडेरी
खानेपानी		खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी	खानेपानी
आगलागी			वाढि	वाढि	वाढि	वाढि	वाढि	वा	वाढि
वाढि				आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
सर्पदँश					सर्पदँश	सर्पदँश	सर्पदँश	सर्पदँश	सर्पदँश
स्वास्थ्य समस्या						स्वास्थ्य समस्या	स्वास्थ्य समस्या	स्वास्थ्य समस्या	स्वास्थ्य समस्या
हावाहुरी							शितलहर	हावाहुरी	हावाहुरी
शितलहर								शितलहर	शितलहर
सडक दुर्घटना									सडक दुर्घटना
सुक्खा खडेरी									
प्राप्तांक	८	६	७	५	४	२	३	१	०
स्तर	१	३	२	४	५	७	६	८	९

२.२ प्रकोप विश्लेषण :

राजपुर गाँऊपालिकामा भएको भौतिक, सामाजिक र धारणागत संकटासन्नता र कमजोर क्षमताका कारण बहुप्रकोपको अवस्थामा रहेको छ । खानेपानी समस्या यस गाँऊपालिकाको मुख्य प्रकोप तथा समस्याको रुपमा रहेको छ । पश्चिम राप्ति नदि,गुरुङखोला,सिरीया खोला,पटौखी खोला,बरुवा खोला,सुकौखी खोला,गुरुङ नाका खोला,माररी खोला,रसरी खोला,खरदरीया खोला,कालीपुरुवा खोला,करंगाा खोला,मुग्रेठा खोला,महतेनी खोला,गंगदी खोला,राजपुर खोला,भित्री सिक्टा खोला,सुनपथरी खोला,गोठुवा खोला, जस्ता खोला तथा नदीहरु अवस्थित गाँऊपालिका समथर भू धरातल, उचित पानीको निकास नभएका कारण वर्षेनी बाढी, डुवान,तथा कटानको समस्याबाट प्रभावित रहने गरेको छ । विपद्को ऐतिहासिक अवस्था विश्लेषणको आधारमा यस गाँऊपालिकामा बाढी तथा डुवानले वडा नं. २, ३, ४ र ६ लाई बढी प्रभाव पारेको देखिन्छ जुन घटनाबाट धेरै जनाको ज्यान गएको छ भने करोडौंको आर्थिक क्षति भएको पाईन्छ । पश्चिम राप्ती नदी लगायत अन्य सहायक खोलाहरुको तटवन्धका अभावका कारण वडा नं. २,४ को मटेरिया,गैरा ,दुलैया पूर्ण डुवानमा परको थियो । पश्चिम राप्ती नदी र अन्य खहरे खोलाहरुमा अनाबश्यक रुपमा यो समस्या बढेको देखिन्छ । घरको अवस्थिती र आगजन्य सामाग्रीको प्रयोगलाई हेर्दा वडा नं.१, २, ३, ४, ५, ६ र ७ आगलागीको बढी जोखिममा देखिन्छ जहाँ क्रमश अधिकांश घरधुरीहरु फुसको छानो भएको हुनु एकै स्थानमा झुरुप्प रहेको र समुदाय नजिक वन जंगल हुनुले जो आगालगीको बढी जोखिममा रहेको छ ,अब्यवस्थित विद्युत प्रयोजन तथा लापरवाहीका कारण पनि आगलागीको जोखिम देखिन्छ । विशेषत विद्युत करेन्टका घटनामा वडा नं. १, २, ३,४,५,६ मा बढी प्रभाव परेको देखिन्छ । वडा नं. १,२, ३, ४ ५, ६,र ७ मा सर्पदंशको घटानाहरु बढी भएको छ जसबाट यस अवधिमा २ जनाको ज्यान गएको देखिन्छ । सडक संजालको राम्रो पहुँच रहेको यस गाँऊपालिकामा सडक दुर्घटना अर्को जोखिमको अवस्था रहेको छ । यस समस्याबाट वडा नं. १,२,३,५,६ र ७ बढी प्रभावित भएको पाईन्छ । यस गाँऊपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा आगलागी देखिन्छ, सचेतनाको अभाव, लापरवाही र एकै स्थानमा जोडिएर बनेका घरहरु, प्रजलनशिल निर्माण सामाग्रीको प्रयोगबाट बनेका घरहरु, परम्परागत सोच, गुइठाँलाई इन्धनका रुपमा प्रयोग गरिने परम्परा, बाली भित्राइसके पश्चात मलका लागि लगाईने डडेलो र असुरक्षित विद्युत प्रयोजन गर्ने अभ्यासका कारण आगलागी अर्को प्रकोपको रुपमा रहेको छ । जसबाट बिगत १० बर्षको अवधिमा १०० भन्दा बढी घरधुरी नष्ट र २०० पशुको मृत्यु, ३०० विगाह भन्दा बढीको खाद्यान्नबाली जलेर नष्ट भएको देखिन्छ । गाऊँपालिकाको अर्को समस्याको रुपमा स्वास्थ्य समस्या देखिन्छ । स्वास्थ्य समस्यामा विशेषत झाडापखला, आँखा तथा छालाको संक्रमण, दिर्घरोग, महिला तथा किशोर किशोरी प्रजनन स्वास्थ्य, डेन्गु निमोनिया तथा श्वासप्रश्वास समस्या जस्ता समस्याहरु बढी हुने गरेको देन्छि । यस अवधिमा उल्लेखित स्वास्थ्य समस्याबाट ७० जना भन्दा बढी प्रभावित भएको देखिन्छ । परिवार नियोजन प्रतिको नकरात्मक सोच, महिनावारी ब्यवस्थापनमा कमजोरी तथा नकारात्मक अवधारणा, प्रजनन स्वास्थ्य प्रति सचेतनामा अभाव, बाल विवाह तथा सार्वजनिक तथा घरायसी तहमा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा पहुँचमा अभावले गर्दा प्रजनन उमेरका महिला तथा किशोरीहरुको स्वास्थ्य समस्या थप समस्याको रुपमा रहेको छ । नियमित सरसफाईको अभाव, शौचालय प्रयोगमा कमी, अब्यवस्थित ठोस तथा तरल फोहर ब्यवस्थापन संयन्त्र, ढल निकासको समस्या, पानी निकासको समस्याबाट सिर्जित डुवानको समस्या, मौसममा आएको फरकपना, खानपीन ब्यवहारमा आएको परिवर्तन, खुला खाद्य पदार्थको वेचविखन तथा प्रयोग, सचेतनामा आभाव जस्ता कारणले सरसफाई अभाव देखिएको छ भने स्वास्थ्य सेवा पहुँचमा अभाव र परम्परागत सोचका कारणले समुदायहरुमा स्वास्थ्य समस्याको उच्च जोखिममा रहेको पाइन्छ, फलस्वरुप झाडापखाला, डेन्गु, आखाँ तथा छालाजन्य दिर्गरोग र प्रजनन सवासथ्य समस्याहरुको प्रकोप सबै वडाहरुमा रहेको छ ।

वातावरणमा आएको परिवर्तन सँगै बढेको सुख्खा खडेरी, तातोहावा, हावाहुरी र शितलहर यस गाउँपालीकाको बढ्दो समस्याका रुपमा आएको छ । एकातिर वर्षमा हुने अतिवृष्टि ले अधिकांश क्षेत्र डुवानमा पार्ने गरेको देखिन्छ भने हिउदे वर्षामा आएकोकमी र सिंचाईको उचित प्रवन्ध नहुँदा सख्खाले कृषि उत्पादनमा प्रत्यक्ष असर गरेको छ । त्यस्तै मौसममा आएको फेरबदलका कारण सुख्खा समयमा वृद्धि, शितलहरमा वृद्धि, तातो हावा चल्ने र बाली तथा पशुपक्षीहरुमा नयाँ रोगहरुको संक्रमण देखिएको छ ।

समस्या/ प्रकोप	कारण	कारक तत्व	प्रभाव	जोखिम न्यूनीकरणका लागि पहिचान भएका उपाय
खानेपानी	सुख्खा ठाउँमा बस्ती हुनु,पानीको मुहान नजिक नहुनु,बन फडानीहुनु,आगलागी हुनु,समुदायको क्षमता कमजोर हुनाले,आर्थिक श्रोत नहुनाले,सरोकारवाला निकाय संग पहँच नहुनाले	भौगोलिक अवस्थिती भू-धरातलको वनोट बस्ती हुनु, (प्राकृतिक,मानविय)	खानेपानीको अभाव सृजना हुन्छ,,सरसफाईमा समस्या हुन्छ,विभिन्न किसिमका रोगहरु लाग्ने हुन्छ,जनजिवन अस्तव्यस्त हुन्छ,विस्थापित हुन्छ	टाढा बाट पानी बाकेर खाने गरेको,पानीको मुहान सरसफाई गर्ने,बन मा आगलागी नलगानउने,बन फडानी नगर्ने।
बाढी	नदि किनारमा बस्ती, सचेतनाको अभाव, पूर्वसुचनाको कमी, प्राकृतिक स्रोतको दोहन, वन विनास, पानि निकासमा अवरोध, अतिवृष्टी, परम्परागत खेती प्रणाली अव्यवस्थित बसाई सराई, अविरल वर्षा,	कमजोर भु वनोट, समथर जमिन, अवसरको कमी, नीतिगत अस्थिरता (भौतिक, सामाजिक, धारणगत)	घाईते, मृत्यु भौतिक, संरचानाको नष्ट पशुचौपाया क्षती प्राकृति सम्पदा, खेतीयोग्य जमिन क्षती, झाडापखला, छालारोग, खाद्य आभाव, कुपोषण, महिला हिंसा,	वृक्षारोपण तथा वन फडानी रोक्ने सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, विद्यालय शिक्षा कक्षा, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, पूर्व सुचना प्रणालीको विकास, अभिवृद्धि, न्यूनिकरणको उपायको स्थापना, सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार तालिम तथा समाग्रीको ब्यवस्थापन, आकास्मिक कोष ब्यवस्थापन, कृत्रिम घटना अभ्यास, सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार
आगलागी	सचेतनाको अभाव, आगोजन्य निर्माण सामाग्रीको प्रयोग, परम्परावादी बसोबास, सुख्खा मौसम, हुरीवतास, लापरवाही, अव्यवस्थित विद्युतिकरण, केटा केटीको पहुँचमा आगजन्य बस्तु राख्नु, परम्परागत सोच, हेलचक्राई, खेतबारीमा डडेलो लगाउने प्रचलन	परम्परागत धारण, , कमजोर आय स्रोत, परम्परागत भौतिक संरचना (भौतिक, सामाजिक, धारणागत)	जनधनको क्षति, भौतिक संरचनाको नास, विस्थापित, बसाईसराई र आर्थिक क्षती, खाद्य समस्या, मानिस हरु घाइते अपाङ्ग, तथा मृत्यु हुने ।	आगोजन्य बस्तु राख्नमा होसीयारी, विभिन्न तालिम तथा गोष्ठीबाट दक्ष जनशक्ति तथा जनचेतनामा बृद्धि, पुर्व तयारी, पोखरी तथा ट्यांकीको निर्माण, सुरक्षित बसोवासको व्यवस्था, अग्नी रेखाको निर्माण, दमकलको सेवामा वृद्धि, आग नियन्त्रणटोली गठन, दक्षता वृद्धि तथा परिचालन
सर्पदंश	घरवरपर सरसफाईको कमी, सजगतामा कमी, उपचार सेवाको पहुँचमा कमी, लापरवाही, ताल तलैया तथा लामो समय पानी जमेर बस्ने स्थानका वरपर वस्ती	परम्परागत धारण, कमजोर आर्थिक अवस्था, हेलचत्रळई (धारणगत, सामाजिक)	घाईते, अपाङ्गता, मृत्य, आर्थिक क्षती, पारिवारिक तनाव	घरायसी तथा सामुदायिक सरसफाई अभियान, उपचार सेवामा स्तरोन्ती, पानी निकासको ब्यवस्थापन, स्थानिय स्तरमा प्राथमिक उपचारको दक्षजनशक्ति तथा आकश्मिक सामाग्रीको ब्यवस्थापन,
स्वास्थ्य समस्या	सचेतना आभाव, ढल निकासमा समस्या तथा नहुनु, ठोस तथा तरल फोहोर ब्यवस्थापनमा कमी खुला दिसा पिसाव, प्लाष्टिक जन्य पर्दार्थको प्रयोग, जंगफुडको प्रयोगमा बृद्धि, ढल निकासमा	परम्परागत धारणा, नीतिगत अस्थिरता, स्वास्थ्य सेवाबारे जानकारीको अभाव (सामाजिक,	मृत्यु पारिवारीक तनाव, आर्थिक ब्ययभार, खाद्य आभाव, कुपोषण, बाल तथा मातृ मृत्यु, महिला हिंसा,	विभिन्न सरुवा रोगको वारेमा सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, विद्यालय शिक्षा कक्षा, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, खानेपानी शुद्धिकरण, पारिवारीक तथा सार्वजनिक

	अवरोध, र वातावरण प्रदुषण, स्वास्थ्य सेवा पहुँचमा कमी, सार्वजनिक शौचालयमा कमी तथा व्यवस्थापन अभाव, विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग शौचालयको अभाव, परिवार नियोजनमा गलत अवधारणा, छोरा र छोरीमा असमान व्यवहार, स्वास्थ्य सम्वन्धि परम्परागत धारणा,	धारणगत)		शौचालयको व्यवस्था, पुर्व तयारी (दक्ष जनशक्ति, औषधी, प्रजनन स्वास्थ्य सामाग्री) ढल निकासको उचित प्रबन्ध, फोहर संकलन तथा व्यवस्थापनको प्रवन्ध, फोहर संकलन र विसर्जनको स्थानको पहिचान स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालन र उचित व्यवस्थापन, सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार
शितलहर	वातावरणमा आएको परिवर्तन, आर्थिक कमजोरी, पूर्वतयारीको अभाव	धारणागत सामाजिक र भौतिक	मृत्यु, वालीनाली तथा पशुपक्षीमा प्रभाव, खाद्य अभाव, स्वास्थ्यमा प्रभाव	पूर्वतायरीका उपायहरुको जोहो (दाउरा, खाद्य सामाग्री, तातो कपडा) मौसमी ासुचना प्रणालीको विकास र विस्तार, स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालनका माध्ययमबाट सचेतना अभियानको संचालन
भूकम्प	सचेतनाको अभाव, कमजोर संरचना निर्माण, पूराना संरचनाहरु, नीति कार्यान्वयनमा समस्या, क्षमताको अभाव, पूर्वतयारीको कमी अव्यवस्थित शहरीकरण बसाई सराईको चाप	भौगोलिक अवस्थिती भू-धरातलको वनोट परम्परागत मान्यता, अवसरको कमी, नीतिगत अस्थिरता (भौतिक, सामाजिक, धारणगत)	घाईते मृत्यु, भौतिक संरचानाको नष्ट, पशुचौपाया क्षती, प्राकृतिक सम्पदा ध्वस्त, आर्थिक अभाव, खाद्य समस्या, आन्तरिक द्वन्द्ध, महिला हिंसा	सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, विद्यालय शिक्षा कक्षा, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, नीति निर्माण, नीति कार्यान्वयन पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, खोज तथा उद्धार तालिम तथा समाग्रीको व्यवस्थापन, आकासिमक कोष व्यवस्थापन, भवन आचारसंहिताको पालना, सुरक्षित स्थान पहिचान, प्रवलिकरण तथा भुकम्प प्रतिरोधात्मक नीजि तथा सार्वजनिक संरचनाको निर्माण, सडक विस्तार तथा विकास, कृत्रिम घटना अभ्यास,
हावाहुरी	वातावरणमा आएको परिवर्तन, आर्थिक कमजोरी, पूर्वतयारीको अभाव	धारणागत सामाजिक र भौतिक	मृत्यु, वालीनाली तथा पशुपक्षीमा प्रभाव, खाद्य अभाव, स्वास्थ्यमा प्रभाव	पूर्वतायरीका उपायहरुको जोहो, मौसमी सुचना प्रणालीको विकास र विस्तार, स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालनका माध्ययमबाट सचेतना अभियानको संचालन
सुख्खा, खडेरी	वन जंगलको विनास, उचित सिचाई व्यवस्थापनमा कमी, परम्परागत खेती प्रणााली, बाताबरणमा आएको परिवर्तन, आगलागी, पानीका स्रोतहरु सुक्दै जानु, पानीको सतह घट्दै जानु, प्राकृतिक स्रोतको अनुचित र अत्याधिक प्रयोग	धारणागत, समाजिक र भौतिक	उत्पादनमा कमि खाद्य अभाव खानेपानीको समस्या, झाडापखला, फ्लु, छालारोग, आँखा संक्रमण जस्ता विभिन्न स्वास्थ्य समस्याहरु,	बृक्षारोपण, वन जंगलको संरक्षण अभियान, आवश्यकताको पहिचान अनुसार को सिचाई योजना निर्माण र संचालन, बैकल्पिक खेती प्रणालीको विकास र विस्तार, बेमौसमी खेतीमा प्रोत्साहन,

				पानीका स्रोतहरुको पहिचान र संरक्षण,
सडक दुर्घटना	सडक सुरक्षा जचेतनामा कमी, सडक मर्मत सम्भारको कमी छाडा पशुचौपाया, बाटो पार गर्ने उचित प्रवन्धको कमी, क्षमता भन्दा बढी भार बोक्नु मादक प्रदार्थ सेवन गरि सवारी चलाउँनु पुराना सवारी साधान र सवारी परिक्षण विना संचालन गर्नु । विद्यालय सडक नजिक तथा सडक पार गरी विद्यालय जानु पर्ने अवस्था,	भौगोलिक विकटता, साघुँरा तथा कच्ची सडक, नीतिको पालना अभाव, लापरवाही (भौतिक, सामाजिक, धारणागत)	घाईते, अपाङ्गता, मृत्यु, पशुचौपाया क्षती, आर्थिक क्षती	सामुदायिक तथा विद्यालय कक्षा, सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, नीतिगत कार्यान्वयनमा कडाई, सडक स्तरोन्ती तथा नयाँ निर्माण, सडक सुरक्षा संकेतहरुको मर्मत तथा निर्माण र स्थापना, पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार

२.३ सङ्कटासन्नता स्तरीकरण :

राजपुर गाँउपालिकामा रहेको क्षमताका अभावका कारण विभिन्न वडा, समुदाय तथा बस्तीहरुमा भिन्न भिन्न प्रकारका संकटासन्नताहरु रहेको पाईन्छ । बहुप्रकोपको सम्मुखतामा रहेका विभिन्न वडाहरुमा रहेको संकटासन्नताको तत्वलाई विश्लेषण गर्दा भौतिक, सामाजिक र धारणागत संकटासन्नताहरु रहेको पाईन्छ भने प्रकोपगत संकटासन्नता अनुसार जोखिमको अवस्था पनि फरक फरक रहेको छ । अव्यवस्थित शहरीकरण, कमजोर भौतिक संरचनाको निर्माण, भवन निर्माण आचार संहिताको पालना नहुँनु, पूर्वतयारीका कार्यहरुमा कमी, सचेतनामा कमी जस्ता कारणले भूकम्पप्रतिको संकटासन्नतामा वृद्धि गराएको छ । यस्तै बसाईसराई, अब्यवस्थित बसोबास, नदि किनारका बस्ती तथा खेतियोग्य जमिन, पानी निकासको अवरोधले सिर्जना गरेको डुवान, बाताबरणमा आएको परिवर्ततनका कारण हुने गरेको अतिवृष्टि, प्राकृतिक साधनको दोहन र जोखीम न्यूनिकरण तथा पूर्वतायारी कार्यहरुको कमी र अव्यवस्थित विकास निर्माणका कार्यका कारण गााँऊपालिकाका प्राय सबै वडाहरु बाढी, कटान तथा डुवानमा संकटासन्न रहेको छ । बाढी तथा डुवानका कारण सबै वडाहरुका बस्ती संकटासन्न रहेका छन् । बाताबरणमा आएको परिवर्तन, खानपानमा आएको परिवर्तन, सचेतनाको अभाव, सेवा पहुँचमा अभाव, शुद्धखानेपानीमा असमान पहुँच खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण अभ्यासको कमी, विद्युतिय संचारहरुको सहज पहुँच, उचित ढल निकासीको अभाव, प्लाष्टिकजन्य सामाग्रीको बढी प्रयोग, तरल तथा ठोसजन्य फोहर ब्यवस्थापनको कमी, खुला खाद्य सामाग्रीको बेचविखन तथा प्रयोजन, धार्मिक मान्यता, सार्वजनिक स्थानहरु बाल, किशोरी, अपाङ्ग तथा महिलामैत्री नहुँनु र उनीहरुको विशिष्टकृत आवश्यकता परिपूर्णतामा अभाव जस्ता कारणले स्वास्थ्य समस्याको (झाडापखला, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य, आँखा तथा छाला जन्य रोगहरु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या) संकटासन्नता वृद्धि भएको छ । बिरामी अवस्थामा स्वास्थ्य संस्था भएतापनि ठिक हुन्छ भनेर घरमानै बस्ने, झारफुक तथा धामी झाँक्री विश्वास, ब्यक्तिगत तथा घरायसी सरसफाईमा कमी, अब्यवस्थित पशुपालन, शौचालय प्रयोगमा कमी, छाडा कुकुरको ब्यवस्थापन अभाव, जसको कारण दुर्गन्ध र झिंगा किराहरु फैलने, सरुवा रोग तथा झाडापखाला जस्ता रोगले असर गर्ने, ब्यवस्थित ढल निकासा अभाव जस्ता कारणले स्वास्थ्य तथा सरसफाईमा थप संकटासन्नता बढेको छ जसले गर्दा समुदायहरुको जोखिम बढ्दै गएको पाईन्छ । उमेर अवस्था, सचेतनाको कमी सेवा पहुँचमा वाधाका कारण बालबालिका वृद्धवृद्धा तथा किशोर किशोरीहरु निमोनिया तथा रुघाखोकी, आँखा तथा छालाजन्य समस्या, झाडापखाला, डेन्गु र प्रजनन स्वास्थ्य समस्यामा बढी संकटासन्न रहका छन् ।

समुदायमा आगलागी, हावाहुरी र खडेरी जस्ता समस्याले बढि दुःख दिन थालेको पाईन्छ । अचानक ठुलो हावाहुरी चल्नु, घरको छाना बलियो नहुनु, घरको छाना खरको हुनु जस्ता कारणले गर्दा हावाहुरीको प्रकोपमा वस्तीहरुमा भौतिक संकटासन्नता बढी देखिन्छ । सिंचाई संयन्त्र प्रभावकारी नहुनु, समयमा पानी नपर्नु, सुख्खा मौषमको अवधि बढ्नु जस्ता कारणले खडेरीको संकटासन्नता थपेको छ भने शुख्खा समयले तापक्रम

भएको वृद्धिका कारण तातो हावा चल्ने, गर्मी अत्याधिक भई स्वास्थ्यमा समेत प्रतिकुल असर गरेको छ । यस प्रकारको संकटासन्नताको कारण सबै भन्दा बढि जिविकोपार्जनका माध्यमहरु बढी संकटासन्न रहेको पाईन्छ ।

त्यस्तै घरहरु बनाउँदा धेरै मात्रामा जैबिक सामाग्रीहरु जस्तै काठ, खरको प्रयोग भएको, सुख्खा मौषम बढ्ने गरेको, अब्यवस्थित विद्युतीकरण र प्रयोजन, जोडिएर बनाइएका घरहरु, मलका लागि बालीजन्य सामाग्रीहरु खेतबारी मानै डडेलो लगाउने प्रचलन र पूर्वतयारीको कमीका कारण घरायसी आगलागीको संकटासन्नता बढेको पाईन्छ भने आर्थिक कमजोरी, सचेतनाको अभाव, बाताबरणमा आएको परिवर्तत, मौसम अनुसारको सुचना सम्प्रेषण नहुनु र पूर्वतयारीको कमीले बालबालिका तथा वृद्धवृद्धाहरु शितलहरको बढी संकटासन्न रहेका छन् । जंगलफडानी तथा खाद्य अभावका कारण जंगली जनावर बस्ती तथा शहर तर्फ आउन बालीनालीहरुमा क्षती गर्ने, मानिससँगको बढी सर्म्पक हुँदा घरका खाद्य पदार्थखाईदिने तथा बालबालिका र अन्य ब्यक्ति समेतलाई आक्रमण गर्न सक्ने कारणले वडाहरुको जंगली जनाबरको सकटासन्ता वृद्धि भएको छ । ट्राफिक नियमको पालनामा कमी, सडक नजिक विद्यालय र बस्ती, जेब्रा क्रसिङको प्रयोजनमा कमी कारण सडक दुर्घटनाको सकटासन्नतामा वृद्धि भएको देखिन्छ भने ट्राफिक नियमको सचेतना कमी र सडकमा छाडा पशुचौपायको बसोबासले समेत सडक दुर्घटनाको संकटासन्नतामा वृद्धि हुदै गईरहेकोछ ।

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ अनुसार मानविय क्षती, प्रभावित परिवार संख्या, घरको क्षती, आर्थिक क्षती, खेतियोग्य भूमि तथा वनक्षेत्रको क्षती, सामाजिक क्षति, विगतमा भएका विपद्का घटनाक्रम, वाली लगाउने वा भित्राउने समयमा आएको परिवर्तन, तापक्रममा आएको परिवर्तन, जोखिमले भविश्यमा पार्नसक्ने असर, संस्थागत क्षमता, जनसंख्याको विश्लेषण, स्थानिय ज्ञान, सिप, क्षमता र प्रविधिलाई सुचक मानी यस राजपुर गाँऊपालिकाको वडागत संकटासन्नता वर्गिकरण गरिएको छ । यस विश्लेषणको आधारमा राजपुर गाँऊपालिका का सबै वडाहरु बहुप्रकोपगत हिसाबले उच्च संकटासन्न रहेको छ ।

वडा नं	मानविय क्षति	प्रभावित परिवार	घरको क्षति	आर्थिक क्षति	खेतीयोग्य भूमि र वनक्षेत्रको क्षति	सामाजिक क्षति	विगतमा भएका विपद्का घटनाक्रम	बालि लगाउने वा भित्राउने समयमा आएको परिवर्तन	तापकक्रममा आएको परिवर्तन	जोखिमले भविश्यमा पार्न सक्ने असर	स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच	संस्थागत क्षमता	जनसंख्याको विश्लेषण	स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधि	जम्मा	संकटासन्नता अवस्था
१	६	२	२	२	२	१	३	१	१	१	२	२	२	२	२९	मध्यम
२	४	२	२	२	२	१	३	१	१	१	२	२	२	२	२७	मध्यम
३	६	१	१	२	२	१	३	१	१	१	२	२	२	२	२७	मध्यम
४	६	२	२	२	३	१	३	१	१	१	२	२	२	२	३०	मध्यम
५	६	२	२	२	३	१	३	१	१	१	२	२	२	२	३०	मध्यम
६	४	२	२	१	३	१	३	१	१	१	२	१	२	२	२६	मध्यम
७	६	३	३	२	३	१	३	१	१	१	२	२	२	२	३२	मध्यम
३८ अंकभन्दा माथी उच्च संकटासन्नता, २४ देखि ३८ अंकभार मध्यम संकटासन्नता र २३ भन्दा तलअंकभार न्यून संकटासन्नता																

वडा तथा बस्तीहरुको संकटासन्न अवस्था :

२.४ गाउँपालिकाको क्षमता विश्लेषण :

विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चातका गतिविधिहरुमा सहयोग, प्रयोग र परिचालन गरि प्रभाव वा असरलाई कम गर्ने, जोखिम न्यूनिकरण गर्ने र पूर्वतयारीका उपायहरुको जोहो नै विपद् ब्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकुलनका लागि क्षमताका रुपमा लिने गरिन्छ । क्षमतालाई भौतिक क्षमता, सामाजिक क्षमता र धारणगत क्षमताका रुपमा विभाजन गरी विश्लेषण गरिएको छ ।

राजपुर गाँऊपालिका एक समथर कृषी उत्पादनको प्रमुख स्रोत रहेको तराईको एक प्रमुख गाँऊपालिका हो । भारतसँग सिमाना जोडिएको यस गाँऊपालिका उल्लेख्य जलाधार क्षेत्र समेत रहेको छ । राप्ति नदी तथा

खोला र विभिन्न निजी तथा सार्वजनिक ताल तलैया रहेको यस गाँऊपालिका कृषीको उर्वर भूमीको रुपमा परिचित छ । यहाँ भूमीगत सिंचाईको पनि प्रशस्त सम्भावना रहेको छ, जसले खाद्यवाली, तेलहन, दलहन जस्ता उत्पादनमा प्रत्यक्ष टेवा दिने र आजिविकामा उल्लेख्य सुधार गर्न सकिने सम्भावना बोकेको छ । यातायातको राम्रो सञ्जाल रहेको यस गाँऊपालिकामा भएका पुल पुलेसा र सडकमार्गले कूनैपनि विपदका घटनाहरुको तत्काल प्रतिकार्य गर्न, विपद् जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु संचालन गर्न र पूर्व तयारीका सामाग्री तथा उपायहरुको परिचालन गर्न सहज हुने देखिन्छ । यस गाँऊपालिकामा साना ठूला गरी जम्मा १५ वटा पुल, पुलेसाहरु रहेका छन् जसले मानीसहरुलाई आवतजावत तथा समाग्री ढुवानी र यातायातका लागि सहज बनाएको छ । राजपुर गाँऊपालिका तराई क्षेत्र अन्गर्तत रहेको र सडक सञ्जालको राम्रो ब्यवस्था भएको गाँऊपालिका हो । यस गाँऊपालिका क्षेत्रभित्र करिब ४६ किमी (पक्कि तथा ग्रामीण) सडक सञ्जाल रहेको छ जसले विपद् ब्यवस्थापनका गतिविधिहरुलाई संचालन गर्न सहज बनाउदछ । गाँऊपालिका रहेको पक्की तथा कच्ची सडकले विपद्को समयमा सुरक्षित स्थानमा स्थानन्तरण गर्न, सुरक्षित स्थानमा बसोबास गराउन, राहत तथा पुननिर्माणका गतिविधिहरु संचालन गर्न तथा विपद् जोखिम न्यूनिकरणका लागि सहयोग मिल्ने देखिन्छ । गाँऊपालिकाको मूख्य प्रकोप बाढी, कटान तथा डुवान न्यूनिकरणका लागि गरिएको तठवन्धन र वडकापथ सिचाई आयोजना जोखिम न्यूनिकरण र सिंचाई ब्यवस्थापनको राम्रो क्षमताका रुपमा रहेको छ । सरकारी तथा संस्थागत विद्यालयहरु गरेर ३२ शैक्षिक संस्थाहरुमा यस गाँऊपालिकामा विद्यालयहरुको खुला चौरहरु अल्पकालिन अस्थायी आश्रयस्थलको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने देखिन्छ । यस्तै विद्यालयका शिक्षक शिक्षिका मार्फत अतिरिक्त कार्यकलापका रुपमा विद्यार्थि शिक्षा कक्षाका माध्यमबाट जोखिम न्यूनिकरणका सचेतना मूलक गतिविधिहरु संचालन गर्न सकिने छ भने विद्यालय जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु संचालनका लागि गतिलो स्रोतको रुपमा रहेको देखिन्छ । विपद्को समयमा अस्थायी आश्रयका लागि सामुदायिक भवनहरु,सार्वजनिक खुल्ला जमीन र विभिन्न स्नाथमा भएका मठ मन्दिर र मस्जिदका भवननहरु भौतिक क्षमताका रुपमा रहेको छ । यी स्थानहरुमा १००० भन्दा बढी परिवारहरुलाई विपद्को समयमा अस्थायी बसोबास गराउन सकिने देखिन्छ तथापी मर्मत सम्भार, पहिचान र ब्यवस्थापन गनुपर्ने अवस्था रहेको छ । गाँऊपालिका उपलब्ध सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, र यिनीहरुसँग उपलब्ध जनशक्ति तथा आर्थिक र भौतिक स्रोत गाँऊपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनिकरण, विपद् प्रतिकार्य र पूनरलाभका लागि गतिलो स्रोतका रुपमा लिन सकिन्छ भने उपलब्ध सरकारी तथा अर्धसरकारी र नीजि स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्य सेवा र जनशक्ति भौतिक क्षमताका रुपमा रहेको छ । गाँऊपालिका उपलब्ध एम्बुलेन्स र अन्य यान्त्रिक उपकरण विपद् प्रतिकार्यका लागि भौतिक क्षमताका रुपमा रहेको छ भने गाँऊपालिकाले बारुणयन्स्त्रको ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । गाँऊपालिका अन्तर्गत गठन भएका महिला स्वास्थय स्वयंसेबिका,क्रियाशिल आमा समूह, युवा तथा बाल क्लब, धार्मिक तथा सामाजिक संघ संस्था समाजिक क्षमताको रुपमा रहेको छ । यस्ता क्षमताहरुलाई जोखिम न्यूनिकरणका लागि परिचालन तथा प्रयोजन गर्न सकिने देखिन्छ । बाढी तथा डुवानको जोखिम न्यूनिकरणका लागि स्थानिय सामाग्रीहरुको प्रयोग र परिचालन तथा प्रदेश स्तरिय निकाय देखि स्थानिय निकायहरुको सहभागितामा न्यूनिकरणका उपायहरुको अवलम्वन गर्न सकिने अवस्था रहेको छ । विभिन्न अन्तरार्ष्ट्रिय मानविय संघसंस्थाहरु तथा सयुक्त राष्ट्र संघको विशिष्टकृत निकायहरुको उपस्थिती गाँऊपालिकामा रहेकोले बहुप्रकोप न्यूनिकरण तथा पूर्वतायरीका कार्यहरु गर्न सक्ने क्षमतामा रहेको छ । स्वास्थ्य तथा सरसफाईमा गाँऊपालिकाले अभियानको रुपमा कार्यक्रम तय गरी स्थानिय टोल विकास समिति, युवा क्लब तथा अन्य सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरुको परिचालनमा गाँऊपालिकामा सरसफाईका अभावले हुन सक्ने स्वास्थ्य समस्याको न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ । गाँऊपालिकामा परम्परागत सिपहरु रहेता पनि सामाग्रीगत पूर्वतयारी र सिप तथा क्षमता विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ भने पूर्वतयारीका लागि वडागत सिप तथा सामाग्री ब्यवस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । गाँऊपालिकामा रहेका औपचारिक तथा अनौपचारिक समूहहरु आमा समूह, कृषि समूह, बाल क्लब, निगरानी समूह, किशोरी समूह तथा आय आर्जनमा सक्रिय समूहहरु सामाजिक स्रोतका रुपमा रहेका छन् । सुख्खा खडेरीको न्यूनिकरणका लागि उपलब्ध नदीनालाको ब्यवस्थापन, नीजि तथा सार्वजनिक तालतलैयाको प्रभावकारी ब्यवस्थापन र प्रयोजनका साथैभूमिगत सिंचाईको उपलब्धता भएकोले आजिविका सुधारका लागि यो राम्रो क्षमताका रुपमा लिन सकिन्छ ।

स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
भौतिक स्रोत					
पुल	,बेला,महेन्द्र राजमार्ग (राप्ती नदी)	१	पक्की पुल	निर्माणाधिन	२
	कालीपुरवा,महेन्द्र राजमार्ग (राप्ती नदी)	१	पक्की पुल	निर्माणाधिन	३
	जंग्रहवा जहरे	१	पक्की पुल	निर्माणाधिन	
	झुलुगें पुल जंग्रहवा		झुलुगें	चालु	५
	झुलुगें पुल लैवरुवा		झुलुगें	चालु	७
	झुलुगें पुल		झुलुगें	चालु	७
	झुलुगें पुल गोठुवा जलकुन्डी		झुलुगें	चालु	७
	सालभौरी खोला कल्भर्ट		पक्की	चालु	५
	चैगुवा खोला कल्भर्ट	२	पक्की	चालु	५
	गुरुङखोला नाला कल्भर्ट	१	पक्की	पक्की,सञ्चान	१
	बुके सोता खोला कजवोय,कल्भर्ड	१	पक्की	चालु	२
	माररी खोला कल्भर्ट	१	पक्की	चालु	१
	गहिरा जाने बाटो कल्भर्ट	१	पक्की	चालु	२
	फोहोरा खोला कजवोय	१	पक्की	चालु	४
	बमखोला कल्भर्ड	२	पक्की	चालु	२
	चप्फा कलभर्ट	१	पक्की	चालु	२
	मटेरीया जाने बाटो कल्भर्ड	१	पक्की	चालु	२
	दुलैया चंगुवा कल्भर्ट	१	पक्की	चालु	४
	भैसहवा गाउँ कजवोय	१	पक्की	चालु	३
	प्रताप पुर कलभर्ट	१	पक्की	चालु	३
सडक	दमोदर रोड	१	पक्की	चालु	१देखी७
	गुरुङ नाका देखी बरुवा नाका सडक		कच्ची		१
	,बेला,सतबरीया सडक, महेन्द्र राजमार्ग	१	कच्ची		२
	कालीपुरुवा सडक महेन्द्र राजमार्ग	१	कच्ची		३
	कठबेरुवा,गुडखोला सडक	१	कच्ची	सञ्चालन	१
	तप्दारपुर,ताउले,माररी,सिरीया, रसरी खोला सडक	१	कच्ची	सञ्चालन छैन	१
	भैसहवा,करंगा सडक	१	कच्ची	सञ्चालन	३
	सुनपथरी नाका सडक		कच्ची		७
	गंगदी अटवरुवा नाका सडक		कच्ची		६
	जहरे खांग्रा नाका सडक		कच्ची		७
	बरुवा खांग्र नाका सडक		कच्ची		७
	कुसुम भौवा नाका		कच्ची		७
	बेला,महेन्द्र राज मार्ग सडक	१	पक्की	निर्माणाधिन	२
	कालीपुरुवा महेन्द्र राजमार्ग सडक	३	कच्ची	निर्माणाधिन	
	मोतीपुर जहरे सडक	४	कच्ची	सञ्चालन	
	मोतीपुर रोहिनिया माधव नगर,मुग्रेठाखोला सडक	४	कच्ची	सञ्चालन	
	जनज्योती माररी खोला	२ भवन	कच्ची	सञ्चालन	१

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
विद्यालय भवन	रामेशवरी प्राईमरी रसरी	३ भवन	कच्ची	सञ्चालन	१
	बाल जन्ता प्राईमरी कठबेरुवा	२ भवन	कच्ची	सञ्चालन	१
	ज्योती आधरभुत गरुडखोला	३ भवन	कच्ची	सञ्चालन	१
	बाल अधिकार प्रा..वि. सुकौली नाका	१भवन	कच्ची	सञ्चालन	१
	बाल बिसौनी प्राईमरी पटौली नाका	३ भवन	कच्ची	सञ्चालन	१
	रात्री प्रा.वि. मटेरीया	२ भवन	कच्ची	सञ्चालन	२
	श्री वाल कल्याण मा.वि. राजपुर-६ खांग्रा नाका	५ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	६
	श्री विरेन्द्र प्रा.वि.राजपुर-६ गौरिया नाका	२ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	६
	श्री दिपेन्द्र प्रा.वि.राजपुर-६ कल्याणपुर नाका	१ भवन		सञ्चालन	६
	श्री जनप्रिय प्रा.वि.राजपुर-६ गंगदी खोला	४ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	६
	श्री रात्री प्र.वी..राजपुर-६ गंगदी	३ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	६
	श्री वुद्ध किरण अंग्रेजी विद्यालय.राजपुर-६ गंगदी	२ भवन		सञ्चालन	६
	श्री दीप ज्योती प्रा. वि.राजपुर-५ जंग्रहवा	५ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	५
	श्री साधारण मा.वि.राजपुर-५ सालभौरी	८ भवन	३ भवन कच्ची	सञ्चालन	५
	श्री जन ज्योती प्रा.वि.राजपुर-५ महतिनी खोला	३ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	५
	श्री गौरी शंकर मा.वि.राजपुर-७ भैसाही नाका	४ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री जनप्रिय आधारभुत.वि.राजपुर-७ गोठुवा	४ भवन	४ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री शिव शक्ती मा.वि.राजपुर-७ भौवा नाका	७ भवन	४ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री सिक्टा मा.वि.राजपुर-७ सिक्टा	६ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री युगवोध.वि.राजपुर-७ सुनपथरी नाका	४ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री जनप्रिय प्रा.वि. राजपुर-७ सिम गजमेरी	२ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री कृष्ण प्रा.वि. राजपुर-७ कुरुवा खोला	२ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री सुर्योदय प्रा.वि. राजपुर-७ बनकट्टी	२ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री बाल ज्योती प्रा.वि. राजपुर-७ डगमारा नाका	२ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री ज्ञान कुञ्ज प्रा.वि. राजपुर-७ स्याउले	२ भवन	२ भवन कच्ची	सञ्चालन	७
	श्री राजपुर हिमालय वोडिङ्ग स्कुल राजपुर–५ चंगुवा	१ भवन	१ भवन कच्ची	सञ्चालन	५
	जनज्योती मा.वि बेला	७ भवन	पक्की	सञ्चालन	२
	सोमई प्रा.वि बेला	३ भवन	कच्ची	सञ्चालन	२
	शंकर मा.वि. खरदरीया	६ भवन	कच्ची	सञ्चालन	३
	शंकर प्रा.वि करंगाखोला	३ भवन	कच्ची	सञ्चालन	३
	जनकल्याण प्रा.वि. भैसहवा	३ भवन	कच्ची	सञ्चालन	३

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
	दुलैया मा.वि दुलैया	५ भवन	कच्ची	सञ्चालन	४
	दिप ज्योती प्रा.वि. मुग्रेठाखोला		कच्ची	सञ्चालन	४
	सोमई थान एकेडमी एल.एच बोर्डिङ स्कुल	२ भवन	कच्ची	सञ्चालन	२
	ग्रीनल्याण्ड बोर्डिङ स्कुल	२ भवन	कच्ची	सञ्चालन	२
	फेमली प्यारा डाईज बोर्डिङ स्कुल	१ भवन	कच्ची	सञ्चालन	२
सुरक्षित आवास तथा स्थान	बेला र गंगदी	१ सौचालय १ खानोपनी		निमार्णाधिन	
सामुदायिक चर्पी	छैन				
सञ्चारका साधन	नाका बाहेक सबै वडामा पहुँच छ(मोबाईल,रेडियो,टि.भि				
यातायतका साधन	नाका बाहेक सबैमा छ (बाईक,बस,जिप,साईकल				
लाइफ ज्याकेट		१६ वटा			
डुङ्गा	६ वडामा १ काठको,७ वडामा २ काठको				
सामुदायिक भवन		११ वटा			
एम्बुलेन्स सेवा	राजपुर स्वास्थ्य चौकी	१		संचालन	
पूर्वसूचना प्रणाली	वर्षा मापन केन्द्र	१	गंगदी - प्रयोगमा नआएको		
मानव संसधन					
आधारभूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	सबै वडामा	६४ जना			
जिल्ला विपद् प्रतिकार्यसम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति		३ जना			
तालिम प्राप्त पौडीबाज	छ।	१ जना			
प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त स्वयंसेवक		४८ जना			
स्वास्थ्य अधिकृत		२ जना			
तालिम प्राप्त कृषि प्राविधिक		१ जना			
पशु अधिकृत		३ जना	प्राविधिक		
शिक्षक		४७	स्थायी		
कर्मचारी		१०३			
महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका (स्वास्थ्य सचेतना)		५२ जना			
सिकर्मी		३४ जना			
डकर्मी		६८ जना			
सामाजिक स्रोत					

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
पाटी पौवा		५ वटा			
खानेपानी वितरण धारा	छैन ।				
मठ मन्दिर, चर्च		१८ वटा			२
सहकारी संस्था		२ वटा			२
खानेपानी वितरण धारा	माररी,गुरुङखोला,रसरी ,मुग्रेठा खोला	१४१			१,४
मस्जिद	छैन				
बाल क्लब		१६			
युवा क्लब		६			
किशोरी समूह		४			
निगरानी समूह		१			
सामाजिक संरचना					
महिला/आमा /अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको समूह		४९ वटा			
आयआर्जनमा सक्रिय महिला समूह		३			
कृषि समूह	छैन ।				
निर्णय तहमा भएका महिला		वडामा १४ जना सदस्य र १ जना उपाध्यक्ष			
शैक्षिक अवस्था (म/पु)					
आयआर्जनमा सक्रिय महिला समूह		५ वटा			
कृषि समूह		९ वटा			
आर्थिक स्रोत					
व्यापार व्यवसाय	छ	पशुपालन,कृषि, व्यापार			
उद्योग कलकारखाना	छैन				
नोकरी		शिक्षक,निजामती,प्राविधिक			
बचत समूह	वडा नं. ५ मा ५ वट्टा	२२ वटा			
विपद् व्यवस्थापन कोष	छ	रु ८ लाख			
बैक तथा वित्तीय संस्था	NIC एसिया बैंक,साईन रेसुङ्गा बैंक,लघुवित्त(फरवार्ड,ग्रामिण,चौतारी,छिमेक र मेरो माईक्रो फाईनेन्स) सवै राजपुर– ५ जंग्रहवामा				
प्राकृतिक स्रोत					
खेतीयोग्य भूमि	छ (कति?)				

विवरण	नाम र रहेको स्थान (कहाँ)	संख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	वडा नं.
अन्य (उल्लेख गर्नु पर्नेछ)					
निजी ताल तलैया	माछा पोखरी	५			
प्राकृतिक धारा वा मूल		१			
कुवा इनार	छैन				
नदीनाला	राप्ती नदी,गुरुङ खोला,माररीखोला,सिरीया खोला,पटौली खोला,सुकौली खोला,बरुवा खोला , गंगदी खोला,महतिनी खोला,सिक्टा खोला,गोठुवा खोला,भौवा खोला,भैसाही खोला,सुन पथरी खोला,डगमारा खोला,खंग्रा खोला,कल्याणपुर खोला,गौरिया खोला,कोरिया खोला				
ताल तथा पोखरी (सार्वजनिक)	छ	१			१
सिँचाइको साधन र स्रोत	वोरिङ्ग,कुलो र आकासे पानी	३			१देखी ७ सम्मा
खेर गइरहेको जमिन	छ				
खेती गरिने मुख्य बाली					१ देखि ७
धान					१ देखि ७
तोरी					१ देखि ७
गहुँ					१ देखि ७
आँलु					१ देखि ७
मसुरो					१ देखि ७
मकै					१ देखि ७

नोट : १०,००० वर्ग मी वा २० रोपनी वा ३० कठ्ठा = १ हेक्टर

२.५ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण :

यस गाँऊपालिकामा भएको बहुप्रकोपको जोखिम समुदाय तथा बस्तीको संकटासन्नता र उपलब्ध क्षमताको आधारमा फरक फरक रहेको छ । गाँऊपालिकामा प्रकोपको जोखिम निर्धारण समुदायको भौगोलिक अवस्था, भू धरातल, समाजिक, भौतिक र आर्थिक अवस्था अनुसार फरक फरक रहेको देखिन्छ राजपुर गाँऊपालिकामा रहेको संकटासन्न अवस्थाले यहाँका वडाहरु प्रकोपगत जोखिमको अवस्था समेत फरक फरक रहेको छ । जसलाई जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधिहरु तथा क्षमता विकासका माध्यमबाट पूर्वतयारीका उपायहरुको अवलम्वन गर्नुपर्ने देखिन्छ । प्रत्येक वडाहरुमा रहेको संकटासन्न अवस्था अनुसारका न्यूनिकरणको उपायहरुको अवलम्वन र पूर्वतयारीका उपायहरुले नै यस गाँऊपालिकालाई उत्थानशिल गाँऊपालिकाको रुपमा रुपान्तरण गर्न सहयोग मिल्दछ । प्राय सबै वडाहरुमा बाढी तथा डुवान, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या (झाडापखला, छाला तथा आँखा संक्रमण, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या), खडेरी, शितलहर, जंगली जनाबर, ताते हावा, र सडक दुर्घटना जस्ता समस्याले उच्च जोखिम सिजर्ना गरेको छ भने हावाहुरी, सर्पदंश, र कुकुर टोकाई जस्ता समस्याले मध्यम जोखिम स्थिती सिर्जना गरेको देखिन्छ । बाढी तथा डुवानको जोखिमलाई कम गर्नका लागि नीतिगत तह देखि नै छलफल तथा समस्याको समाधानको पहल हुनपर्ने देखिन्छ जसका लागि, गाँऊपालिकाले प्रदेश सरकार, मन्त्री परिषद तथा संघिय सरकारको ध्यान आर्कषण तथा पहलको जरुरी देखिन्छ । यस्तै आन्तरिक तहबाट सरकारी तथा गैह्र सरकारी

निकायहरुको समन्वय र सहकार्यमा भएका बाँधहरुको पून निर्माण तथा थप गर्नेकार्य, थप बाँधहरुको निर्माण, पानी निकासका लागि उचित प्रवन्ध, वृक्षरोपण, मौसमी सुचना संम्प्रेषण, वडा स्तरमा पूर्व तयारीका लागि सिप र सामाग्रीको जोहो, वडा विपद् व्यवस्थान समिति तथा समुदायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गतिविधहिरु अविलम्ब गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसरी नै आगलालागी जोखिम न्यूनिकरणका लागि सचेतना अभिवृद्धिका गतिविधिहरु, शिक्षामूलक सुचनाहरुको सम्प्रेषण, आग नियमन्त्रक यन्त्रहरुको व्यवस्थापन र परिचालन, वडा स्तरमा आगलागी नियन्त्रणका लागि दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन, वडा स्तरमा पूर्वतयारीको लागि सिप र सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । स्वास्थ्य तथा सरसफाईको समस्या गाँऊपालिकाको प्रमुख समस्याको रुपमा आएको छ यस समस्याले वडा तथा वस्तीहरुलाई उच्च जोखिम पारेको छ । उचित ढल निकासको व्यवस्था, शौचालय निर्माण र प्रयोगमा सचेतना तथा नीतिगत कडाई, प्लाष्टिक जन्य सामाग्रीहरु प्रयोगमा प्रतिवन्ध, ताल तलैया तथा जलधार क्षेत्रहरुको नियमीत सरसफाई, सरसफाई अभियानमा टोल विकास समितिको भूमिकालाई जिम्मेवारी गराई अभियानको रुपमा संचालन, आवश्यकताको आधारमा गाँऊपालिका भित्र सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण र उचित व्यवस्थापन, मूख्य मूख्य स्थानहरुमा फोहरु संकलन केन्द्र को स्थापना र फोहर संकलन र विर्सजनको उचित प्रवन्ध, सडक खाद्य निर्माण तथा विक्री र प्रयोजनमा प्रतिवन्ध, खाद्य पदार्थ गुणस्तरको आवश्यकता अनुसार अनुगमन, गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवामा सबैको समान पहुँचको शुनिश्चिता, प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि विद्यालय तथा सामुदायिक सचेतना कक्षा संचालन, सार्वजनिक स्थल, कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा बाल, किशोरी, महिला र अपाङ्ग मैत्री संरचना तथा सेवा प्रवाहको शुनिश्चिता जस्ता गतिविधिहरु अभिलम्ब गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस्तै नियमीत खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण अभियान, डेन्गुको उच्च जोखिम रहेका क्षेत्रहरुमा प्रतिरोधि औषधी छर्ने तथा झुल वितरण र निशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य शिविरहरुको संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । स्वास्थ्य समस्याहरुले जुनसुकै बेला पनि महामारीको रुप लिन सक्ने भएकाले तथा अन्य विपद्को समयमा पनि स्वास्थ्य समस्याहरु (झाडापखला, छाला तथा आँखा संक्रमण, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या), सिर्जना हुने हुदाँ स्वास्थ्यसँग सम्वन्धित सबै सेवाहरुका लागि पूर्वतयारी अति आवश्यक भएको हुनाले पूर्वयारी अन्तर्ततका सिप तथा साधनहरुको व्यवस्थापन गाँऊपालिकाले तत्कालै गर्नुपर्ने देखिन्छ । ट्राफिक नियमबारेमा समुदाय तथा विद्यालय शिक्षा कक्षाहरु संचालन, सुचना शिक्षा तथा संचार सामाग्रीको विकास र वितरण, सुचना वोर्डहरुको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ । वाताबरणमा आएको परिवर्तनले विगतको दशक देखी असिना, चट्याङ्ग, शितलहर, तातो हावा, हावाहुरी जस्ता जोखिमहरु वर्षेनी बढ्दै गएको छ यसका लागि मौसमी सुचना सम्प्रेषण गर्ने, पूर्वतयारीका लागि समुदायको परिचालन गर्ने तथा वडास्तरमा पूर्वतयारीका सामाग्रीहरुको व्यवस्था अपरिहार्य देखन्छि । छाडा पशु तथा भूस्याहा कुकुरको समस्याले बालीनालीमा प्रभाव, सडक दुर्घटना, मानिसहरुमा रोगहरु फैलने, टोकाईबाट घाइते तथा मृत्यु हुने जोखिम यस क्षेत्रका प्राय सबै वडाहरुमा बढ्दै गएको छ । यस जोखिमलाई कम गर्नका लागि गौशाला व्यवस्थापन, कुकुरको बन्ध्याकरण अभियान, खुला सडक खाद्य पदार्थ विक्री वितरणमा रोक तथा वडा तथा वस्ती सरसफाई अभियान संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

वडा तथा टोलगत समस्या तथा जोखिमको अवस्था

साविकको बेला गा.वि.स लाई वडा नं १,२,३ मा रुपान्तरण गरिएको छ । उत्तरमा लमही नगरपालिका, दक्षिणमा भारत, पूर्वमा गढवा गाउँपालिका र पश्चिममा बाँके जिल्लाको राप्तीसोनारी गाउँपालिकाको सिमाना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको वार्ड नं १ मा गुरुङ खोला, कठबेरुवा, सिरिया नाका र माररी गरि ७६६ घरधुरीमा २१३२ महिला १७३९ पुरुष गरी जम्मा ३८७१ रहेको छ । वार्ड नं २ मा बेला र मटेरिया गरी ७७० घरधुरी, महिला २१०४ पुरुष १९७२ गरी जम्मा ४०७६, वार्ड नं ३ मा भैसहवा,करáा र खरदरिया ५१९ घरधुरी, महिला १६०० पुरुष १६९८ गरी जम्मा ३२९८, वार्ड नं ४ मा फोहरा र दुलैया४५९ घरधुरी, महिला १३९२ पुरुष १४६८ गरी जम्मा २८६०, वडा नं. ५ मा जंग्रहवा र सालभौरी गरी जम्मा ५१५ घरधुरी महिला १५५३ पुरुष १६१७ गरी जम्मा ३१७०, वार्ड नं ६ मा गंगदी,राजपुर र खांग्रा नाका ४७६ घरधुरी महिला १३८३ पुरुष १३०९ गरी जम्मा २६९२, वार्ड नं ७ मा सिक्टा,गोठुवा,भौवा भैसाही र डगमारा नाका ९६८ घरधुरी महिला २६२२ पूरुष २४४८ गरी ५०७० गरी कुल जम्मा राजपुर गाउपालिकामा महिला १२७८६ र पुरुष १२२५१ गरी २५०३७ जनसंख्या रहेको छ । वडाका सबै बस्तीहरु बाढि, आगलागी,

र्सपदँश, शितलहर, हावाहुरी, तातोहावा र स्वास्थ्य समस्याको जोखिममा रहेका छन् भने राजपुर ,बेला क्षेत्र सडक दुर्घटनाको उच्च जोखिममा छ भने पालिकाका सवै वार्ड सर्पदंशको उच्च जोखिममा रहेको छ ।

प्रकोप तथा त्यसबाट जोखिममा रहेका वस्तीहरु

वडा नं.	प्रकोप	उच्च संकटासन्न(टोल)
१	वाढि	सिरीया, पटौली, सुकौली, माररी, रसरी, वरुवा गुरुङ नाका,
	आगलागी	सिरीया, पटौली, सुकौली, गुरुङनाका, बरुवा नाका, गुरुङखोला, माररी, रसरी, ताउले,
	सर्पदंश	कठबेरुवा,गुरु खोला, सिरीया, पटौली, सुकौली, बरुवा नाका, तप्दारपुर
	हावाहुरी	गुरुङ खोला, सिरीया, सुकौली,
	स्वास्थ्य समस्या	सिरीया, पटौली, सुकौली, गुरुङ खोला, माररी, रसरी, ताउले, बरुवा नाका
	शितलहर	कठबेरुवा,
	सडक दुर्घटना	कठबेरुवा,
	सुक्खा खडेरी	सिरीया, पटौली, सुकौली, गुरुङनाका, बरुवा नाका, गुरुङखोला, माररी, रसरी, ताउले,
२	वाढि	बालुवा डाडा, चप्फा, गहिरा,
	आगलागी	सालघारी, नया बस्ती
	सर्पदंश	बेला, मटेरीया, बालुवा डाँडा, सालघारी, चफफा, गहिरा, नयाँ बस्ती
	हावाहुरी	सालघारी, नया बस्ती
	स्वास्थ्य समस्या	बालुवा डाँडा, सालघारी, चफफा, गहिरा, नयाँ बस्ती
	शितलहर	बेला, मटेरीया, बालुवा डाँडा, सालघारी, चफफा, गहिरा, नयाँ बस्ती
	सडक दुर्घटना	बेला, मटेरीया
	सुक्खा खडेरी	बेला, मटेरीया, बालुवा डाँडा, सालघारी, चफ्फा, गहिरा, नयाँ बस्ती
३	वाढि	कालीपुरुवा, खरदरीया,
	आगलागी	कालीपुरुवा, खरदरीया, भैसहवा
	सर्पदंश	खरदरीया, प्रतापपुर, भैसहवा, कालीपुरुवा, बसन्तपुर,
	हावाहुरी	प्रतापपु, भैसहवा, कालीपुरुवा, बसन्तपुर
	स्वास्थ्य समस्या	प्रतापपु, भैसहवा, कालीपुरुवा, बसन्तपुर
	शितलहर	प्रतापपु, भैसहवा, कालीपुरुवा, बसन्तपुर
	सडक दुर्घटना	खरदरीया, भैसहवा, बसन्तपुर, प्रतापपुर
	सुक्खा खडेरी	खरदरीया, प्रतापपुर, भैसहवा, कालीपुरुवा, बसन्तपुर,
४	वाढि	मुग्रेठा, मोतीपुर, खालसा, माधव नगर, रोहिनीया
	आगलागी	मुग्रेठा, दुलैया, फोहोरा, मोतीपुर, खालसा, माधव नगर, रोहिनीया
	सर्पदंश	फोहारा, दुलैया, मोतीपुर, खालसा, माधव नगर,रोहिनीया
	हावाहुरी	फोहोरा, खालसा, माधव नगर,रोहिनीया,
	स्वास्थ्य समस्या	फोहारा, मोतीपुर, खालसा, माधव नगर, रोहिनीया
	शितलहर	फोहारा, दुलैया, मोतीपुर, खालसा, माधव नगर, रोहिनीया
	सडक दुर्घटना	फोहारा, दुलैया, मोतीपुर
	सुक्खा खडेरी	फोहारा, दुलैया, मोतीपुर, खालसा, माधव नगर, रोहिनीया

५	वाढि	चंगुवा, जंग्रहवा, महतिनीखोला, सिमलखुटी, कोरीया खोला, नौसहरा
	आगलागी	महतिनी खोला, सिमलखुटी, कोरीया खोला
	सर्पदंश	चंगुवा, जंग्रहवा, सिमलखुटी, नौसहरा
	हावाहुरी	चंगुवा, सिमलखुटी, महतिनीखोला
	स्वास्थ्य समस्या	चंगुवा, महतिनीखोला, सिमलखुटी, कोरीया खोला, सालभौरी, नौसहरा
	शितलहर	चंगुवा, जंग्रहवा, सिमलखुटी, हतिवा, सालभौरी, नौसहरा
	सडक दुर्घटना	चंगुवा, जंग्रहवा,
	सुक्खा खडेरी	चंगुवा, जंग्रहवा, नौसहरा
६	वाढि	खांग्रा, अटवरुवा, गौरीया नाका, वैरवा, राजपुर, गंगदीखोला, कल्याणपुर
	आगलागी	खांग्रा, अटवरुवा, गौरीया नाका, वैरवा, राजपुर, गंगदीखोला, कल्याणपुर
	सर्पदंश	गंगदी, खांग्रा, अटवरुवा, गौरीया नाका, वैरवा,र ाजपुर, कल्याणपुर
	हावाहुरी	खांग्रा, अटवरुवा, गौरीया नाका, वैरवा, राजपुर,
	स्वास्थ्य समस्या	अटवरुवा, गौरीया नाका, वैरवा, राजपुर, गंगदीखोला, कल्याणपुर
	शितलहर	गंगदी, राजपुर,
	सडक दुर्घटना	गंगदी,
	सुक्खा खडेरी	अटवरुवा, गौरीया नाका, वैरवा, राजपुर
७	वाढि	सिक्टा, गोठुवा, भौवा, भैसाही, सुनपत्री, डगमारा, गम्भीरा, कल्यानपुर, ऐराना
	आगलागी	सिक्टा, भैसाही नाका, वनकटी, लैवरुवा, गोटुवा, भित्री सिक्टा, कुरुवा खोला, ताली, हाटबास, ऐराना, सुनपत्री, भौवानाका, कल्यानपुर, मनौरा, सुनपथरी
	सर्पदंश	,सिक्टा, भैसाही नाका, वनकटी, लैवरुवा, गोटुवा, भित्री सिक्टा,कुरुवा खोला,ताली, हाटबास, ऐराना, सुनपत्री, भौवा नाका, कल्यानपुर, मनौरा ,सुनपथरी
	हावाहुरी	भैसाहीनाका, वनकटी, लैवरुवा, गोटुवा, भित्री सिक्टा, कुरुवा खोला, ताली, हाटबास, ऐराना, सुनपत्री, भौवा नाका, कल्यानपुर, मनौरा, सुनपथरी
	स्वास्थ्य समस्या	भैसाही नाका, गोठुवा, भित्री सिक्टा, कुरुवा खोला, ताली, हाटबास, ऐराना, सुनपत्री, भौवा नाका, मनौरा ,सुनपथरी, भित्री सिक्टा,
	शितलहर	,सिक्टा, , वनकटी, लैवरुवा, गोठुवा,
	सडक दुर्घटना	छैन
	सुक्खा खडेरी	वनकटी, लैवरुवा, भौवा नाका, मनौरा

जोखिम न्यूनिकरण तथा प्रतिकार्यका लागि पूर्वतयारी आवश्यक उपायहरु :

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
प्रकोप अल्पिकरण, पुर्वतयारी, प्रतिकार्य र रोकथाम	• स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति (वडा तह समेत) लाई विपद् व्यवस्थापन ज्ञान तथा क्षमता विकास • स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति (वडा तह समेत) मा पूर्वतायरीको सिप तथा सामाग्रीको भण्डारण र अद्यावधिक (राहत सामाग्री अस्थायी आवासका सामाग्रीहरु, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्वन्धि न्यूनतम आधारभूत सामाग्री, स्वास्थ्य तथा संरक्षण सम्वन्धि न्यूनतम आधारभूत सामाग्री, • विपद् व्यवस्थापन कोषस्थापना (वडा तह समेत) • प्राथमिक उपचार तालिम र सामाग्री, • खोज तथा उद्धार तालिम र सामाग्री • प्रकोपगत सुरक्षित स्थानको पहिचान, व्यवस्थापन र सो को जानकारी • वहु प्रकोप जोखिम न्यूनिकरणका लागि सुचना, शिक्षा तथा संचार सामाग्रीको विकास र प्रचार प्रसार • समुदाय तथा विद्यालय सचेतना कक्षा संचालन (भूकम्प, बाढी, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या, शितलहर, लागू औषध दूर्ब्यवसन....) • भूकम्पप्रतिरोधि संरचना निर्माणका लागि सिप विकास, • भवन निर्माण आचार संहिता पालनाका लागि सचेतना, नीतिको कार्यान्वयन र अनुगमन • भूकम्प प्रतिरोधि नमूना संरचनाको निर्माण (अस्याथी आश्रय स्थलको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने) • सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरुको भूकम्प प्रतिरोधी क्षमताको विश्लेषण र सवलीकरण गर्ने • बाढी तथा डुवान जोखिम न्यूनिकरणका लागि वृक्षारोपण, स्पर एवं तटबन्ध निर्माण (विभिन्न स्थानहरुमा) • सम्पूर्ण खोला प्रभावित क्षेत्रलाई संरक्षण गर्ने दिर्घकालिन योजना संचालन गर्ने र जलाधार क्षेत्र संरक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । • स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति (वडा तह समेत) मा वहु प्रकोप प्रतिकार्यको लागि सिप र सामाग्रीको व्यवस्था र प्रतिकार्य प्रणालीको स्थापना • मौसमी सुचना प्रणालीको विकास र प्रचार प्रसार • अगालागी नियन्त्रणका लागि समूहको गठन, तालिम र सामाग्रीको व्यवस्थापन • बारुणयन्त्रको व्यवस्थापन • आगलागी नियन्त्रणका लागि पोखरीहरुको निर्माण • घर वरपर वृक्षारोपण • विद्यालय सुरक्षा कक्षा संचालन

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
	• विद्यालय सुरक्षाका लागि सुरक्षा पर्खालको (ताल, पोखरी) निर्माण • विद्यालय प्राथमिक उपचार तालिम तथा सामाग्रीको ब्यवस्थापन • विद्यालय प्रजजन स्वास्थ्य शिक्षा कक्षा संचालन • सवारी चालक, सहचालक, सामुदायिक तथा विद्यालय शिक्षा कक्षा संचालन, • जेब्राक्रसिङ, सुचना वोर्ड तथा सडक बत्तीको स्थापना र ब्यवस्थापन • सर्पदंश उपचार केन्द्रको स्थापना तथा संचालन • गाँऊपालिका आपत्कालिन केन्द्रको स्थापना र संचालन • नियमित कृत्रिम घटान अभ्यास • स्थानिय तथा वाह्यनिकायहरु सँगको नियमीत समन्वय र सहकार्य • अपाङ्गता भएकाहरुका लागि आवश्यक सहयोग सामाग्री तथा सिप विकासमा सहयोग
खानेपानी	• पानीको मुहान, जलधार क्षेत्रको संरक्षण • पानी जम्मा गर्ने, बितरण गर्ने प्रणालीको स्थापना तथा सुरक्षित खानेपानी वितरण • खानेपानी योजनाको लागि सिप र सामाग्रीको ब्यवस्था • नियमीत खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण अभियान,
सरसफाई र स्वच्छता	• ब्यक्तिगत, सामुदायिक र वातावरणिय सरसफाई सचेतना अभिवृद्धिका लागि सामुदायिक तथा विद्यालय शिक्षा कक्षा • सरसफाई सम्बन्धि बिभिन्न सुचना शिक्षा तथा संचारका सामाग्रीको विकास र वितरण • बजार क्षेत्रमा ढल निर्माण तथा नियमित निकासको ब्यवस्था, • शौचालय निर्माण र प्रयोगमा सचेतना तथा नीतिगत कडाई, • प्लाष्टिक जन्य सामाग्रीहरु प्रयोगमा प्रतिवन्ध, • सरकारी तथा नीजि ताल तलैयाहरुको नियमीत सरसफाई, सरसफाई अभियान • आवश्यकताको आधारमा गाँऊपालिका भित्र सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण र उचित ब्यवस्थापन, • सुधारिएको चुलो वा धुँवा रहित चुलाको प्रयोगमा उत्प्रेरणा • पानीजन्य रोगहरुको बारेमा सचेतना • फहोरपानी ब्यवस्थापनको लागि ढल निकास

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
	● मूख्य मूख्य स्थानहरुमा फोहरु संकलन केन्द्र को स्थापना र फोहर संकलन र विर्सजनको उचित प्रवन्ध र परिचालन, ● पशु तथा पक्षीजन्य मासु विक्री वितरणका लागि निश्चित क्षेत्रको ब्यवस्था र सरसफाई प्रोत्साहन
स्वास्थ्य	● मातृशिशु स्वास्थ्य र रोगको रोकथामका उपाय र उत्प्रेरणा ● यौन रोग र स्वासप्रश्वास सम्बन्धि रोगको रोकथाम र उपचारको लागि सचेतना ● गर्भवती, सुत्केरी र सुत्केरी पछिको स्वास्थ्य ब्यवस्थापनको बारेमा सचेतनामुलक कार्य ● स्वास्थ्य सम्बन्धि गतिविधि कार्यान्वयनको लागि बिभिन्न समुदायमा आधारित समुहहरुको परिचालन ● डेन्गुको उच्च जोखिम रहेका क्षेत्रहरुमा प्रतिरोधि औषधी छर्ने तथा झुल वितरण ● खुला सडक खाद्य निर्माण तथा विक्री र प्रयोजनमा प्रतिवन्ध, खाद्य पदार्थ गुणस्तरको आवश्यकता अनुसार अनुगमन, ● प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि विद्यालय तथा सामुदायिक सचेतना कक्षा संचालन, ● भूकम्प प्रतिरोधि स्वास्थ्य संरचनाहरु ● द्रुत प्रतिकार्य समूहको ठगन र क्षमता विकास ● रणनैतिक स्थानहरुमा आवश्यकताका आारमा औषधिहरु तथा प्रजनन स्वास्थ्य सामाग्रीको भण्डारण ● लैगिकतामा आधारित हिंसा रोकथाम तथा न्यनिकरणका लागि सचेतना अभिवृद्धि तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण र कार्यान्वयन ● सामुदायिक लैगिकतामा आधारित हिंसा रोकथाम, तथा संरक्षण सम्वन्धि सचेतना अभिवृद्धि ● मनोसामाजिक हेरचाहका गतिविधिहरु ● आर्थिक सवलीकरण, मनोसामाजिक परार्मश, प्रेषण र कानूनी सहायता समेतको बहु क्षेत्रगत रोकथाम तथा प्रतिकार्य संयन्त्रको विकास र कार्यान्वयन ● लैगिकतामा आधारित हिंसा तथा संरक्षण को लेखाजोखा ● संरक्षण राहात सामग्री ९म्ष्निलष्तथ पष्तक, उयकत चबउभ पष्तक०, बिभिन्न उमेर समुहका महिला तथा बालबालिकाहरूको लागि कपडा आदि० बितरण गर्ने । ● मनोसामाजिक सहयोग तथा मनोबिमर्श सेवा प्रदान गर्ने तथा जटिल किसिमको मानसिक स्वास्थ्य समस्या भएकाहरूलाई थप उपचारको लागि प्रेशण गर्ने । ● स्थानीय स्तरमा महिला सहकारी, लैङ्गिक हिंसा निगरानी समुह, गाउँ बाल संरक्षण समिति आदि समुहको परिचालन गर्न सहयोग गर्ने । ● संरक्षणसँग सम्बन्धित सन्देश मुलक सामग्री, आदि सूचना तथा सञ्चार (पोष्टर, चेतनामुलक कार्यक्रमको माध्यमबाट प्रवाह गर्ने । ● जोखिममा रहेका समुह (असाहाय/बिछोडिएका महिला, बालबालिका अशक्त, अपाङ्ग, बृद्ध आदि) को खोज तथा पुनर्मिलनको लागि सहयोग गर्ने

क्षेत्र	संकटासन्नता न्यूनिकरणका तत्वहरु
	• आधारभुत राहत सामग्रीको संकलन, भण्डारण र बितरण गर्ने । • राहत सामग्रीको न्यूनतम मापदण्डको सूचि तयार गर्ने । • संरक्षण पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि बिपद् राहत कोष को गठन गने • संरक्षण जाँचसूची सबै क्लष्टरलाई जानकारी गराउने । • सार्वजनिक स्थल, कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा बाल, किशोरी, महिला र अपाङ्ग मैत्री संरचना तथा सेवा प्रवाको शुनिश्चिता • किराजन्य, पानी जन्य रोगको कमिको लागि कार्य • निशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य शिविरहरुको संचालन
जिविकोपार्जन	• नयाँ वा बैकल्पिक आयआर्जनको श्रोतको खोजी र उपलब्धता • खडेरीको असर कम गर्ने खालको खेति प्रणालीको खोजी र ब्यवस्था • भईरहेको खेतियोग्य जमिनमा उत्पानशिलता बढाउनका लागि प्रविधि र प्राविधकको ब्यवस्थापन • खेति तथा अन्नमा लाग्ने रोगहरुको पहिचान गरि रोकथामको उपायको लागि सरोकारवालासंग समन्वय • भू ब्यवस्थापनको नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन, • कृषि क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक सिँचाई योजनाहरुको विकास र विस्तार • स्थानिय हाट बजार ब्यवस्थापन र स्थानिय उत्पादनलाई प्रोत्साहन • मौसमी, कृषी तथा पशुपालन सम्वन्धि सुचना, शिक्षा संप्रेषणको ब्यवस्था • यूवा स्वरोजगार तथा सिप विकास कार्यक्रमहको संचालन र बजार ब्यवस्थापन • बाली झारजन्य (धाँन र गँहुको परालको घरायसी सामाग्री निर्माण तथा प्राङगारिक मल निर्माण तथा प्रयोगका लागि सिप विकास र अनुदानको ब्यवस्था

२.६ गाँऊपालिकाको संस्थागत विश्लेषण वा रोटी चित्र

क्र. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
क	गाँऊपालिका भित्र		*विपद् पूर्व*	*विपद्को समयमा*	*विपद् पश्चात*
१	वडा कार्यालय	८ वडाहरु	• जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु • पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	• प्रारम्भिक विपद्को सुचना गर्ने • क्षतीको लेखाजोखा कार्यमा सहयोग	• पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग

क्र. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
				• राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	
२	स्वास्थ्य चौकी	वडा नं. १ देखि ८	• जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु • विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (आपत्कालिन स्वास्थ्य सामाग्री तथा दक्ष जनशक्तिको तयारी)	• राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन • स्रोत ब्यवस्थापन • समन्वय र सहकार्य	• राहत तथा स्वास्थ्य पूनरलाभको गतिविधिहरु
३	विद्यालय	सबै वडाहरु	• सचेनामूलक गतिविधिहरुको संचालन • विद्यालय जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु • प्राथमिक उपचार सेवा	• स्वंयमसेवक हरुको परिचालन • खुल्ला चौरहरुमा अस्थायी आवासमा सहयोग	शिक्षक, शिक्षिका, विद्यार्थीहरु मार्फत क्षतीको लेखाजोखा, रहात वितरणमा सहयोग
४	सशस्त्र प्रहरी	१	• विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु • विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	• राहत वितरण ब्यवस्थापन • खोज तथा उद्धार • संरक्षण र समन्वय	• पूर्नलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
५	नेपाल प्रहरी	२,५,७	• विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु • विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	• राहत वितरण ब्यवस्थापन • खोज तथा उद्धार • संरक्षण र समन्वय	• पुर्नलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
६	आमा समूह	सबै वडा (कति ?)	• जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	• राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	• पुर्नलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
७	सहकारी	सबै वडा	• जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	• राहत वितरण तथा ब्यवस्थापनमा सहयोग	• पुर्नलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
८	खानेपानी उपभोक्ता	सबै वडा	• विपद् संग सामना गर्ने	• शुद्ध खानेपानी वितरण ब्यवस्थापन	• खानेपानी शुद्धि करण

क्र. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
	समिति		पूर्वतयारी ● विपद् समबंधि जन चेतना मुलक कार्यक्रम	● सरसफाई तथा स्वच्छता सेवा प्रवाह	तथा सरसफाइ सामग्री वितरण
९	कृषि सेवा केन्द्र	६	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु	● राहत व्यवस्थापन	● आजिविका सम्वन्धि गतिविधिहरुमा सहयोग
१०	महिला समूह	सबै वडा हरु(कति?)	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
११	मदरसा	४,६,८		अस्थायी आश्रयमा सहयोग	
१२	मठ मन्दिर	सबै वडा		अस्थायी आश्रयमा सहयोग	
१३	मस्जिद	४,६,८		अस्थायी आश्रयमा सहयोग	
१४	यूवा क्लब	सबै वडा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१५	बाल क्लब	सबै वडा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१६	रेडक्रस उपशाखा	पालिका स्तरमा	● जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ● विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● क्षतीको लेखाजोखा, गैह्र खाद्य तथा खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास अन्य राहत वितरण तथा व्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार ● पारिवारिक सर्म्पक ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
१७	बजार व्यवस्थापन समिति	राजपुर वजारमा	● जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग ● अस्थायी आश्रयमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग

क. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
ख	**गाँउपालिका बाहिर**		***विपद् पूर्व***	***विपद्को समयमा***	***विपद् पश्चात***
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा	तुलसीपुर	●जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ●विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● क्षतीको लेखाजोखा, गैह्र खाद्य तथा खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास अन्य राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार ● पारिवारिक सर्म्पक ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
२	जिल्लाविपद् ब्यवस्थापन समिति (जिल्ला प्रशासन कार्यालय)	घोराही	●विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● क्षतीको लेखाजोखा, गैह्र खाद्य तथा खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास अन्य राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार, प्राथमिक उपचार ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
३	जिल्ला समन्वय समिति	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ●विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● स्रोत ब्यवस्थापन ● समन्वय र सहकार्य	● राहत तथा पूनरलाभको गतिविधिहरु
४	कृषि ज्ञान केन्द्र	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु	● राहत ब्यवस्थापन	● आजिविका सम्वन्धि गतिविधिहरुमा सहयोग
५	स्वास्थ्य कार्यालय	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ●विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (आपत्कालिन स्वास्थ्य सामाग्री तथा दक्ष जनशक्तिको तयारी)	● राहत वितरण तथा ब्यवस्थापन ● स्रोत ब्यवस्थापन ● समन्वय र सहकार्य ● उपचार सेवा	● राहत तथा स्वास्थ्य पूनरलाभको गतिविधिहरु
६	भवन तथा शहरी विकास डिभिजन सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरण गतिविधिहरु ●विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरु (भूकम्प प्रतिरोधि निर्माणका लागि दक्ष जनशक्तिको ब्यवस्थापन, सुरक्षित स्थानको पहिचना र	● भौतिक संरचना क्षतीको लेखाजोखा ● भग्नावशेषहरुको सरसफाई ● अस्थायी आवासमा सहयोग	● पूनरनिर्माणका गतिविधिहरुको संचालन

क्र. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
			व्यवस्थापन)		
७	शिक्षा सवन्वय ईकाइ कार्यालय	घोराही	●सचेनामूलक गतिविधिहरुको संचालन ●विद्यालय जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु ●प्राथमिक उपचार सेवा	● स्वंयमसेवक हरुको परिचालन ● खुल्ला चौरहरुमा अस्थायी आवासमा सहयोग	● शिक्षाा सम्वन्धि पूनरलाभका गतिविधिहरु संचालन
८	भेटेनरी तथा पशु सेवा बिज्ञ केन्द्र	घोराही	●पशु सम्वन्धि जोखिमहरुको न्यूनिकरणका गतिविधिहरु	● मृत पशु व्यवस्थापन	● जिविकोपार्जनका गतिविधिहरुमा सहयोग
९	दाङ उद्योग वाणीज्य संघ	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१०	घरेलु कार्यालय	घोराही	●सिप विकासका गतिविधिहरु	●	● जिविकोपार्जनका गतिविधिहरुमा सहयोग
११	ब्यापार संघ	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१२	यातायात ब्यवसायी संघ	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१३	निर्माण ब्यवसायी संघ	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१४	होटल ब्यवसायी संघ	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरु सहयोग	● राहत वितरण तथा व्यवस्थापनमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१५	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	घोराही	●जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरु (विद्युत लाईन ब्यवस्थापन)	● अस्थायी आवासका लागी बत्ती उर्जाको ब्यवस्थापन	● पूनरलाभकागतिविधिहरु संचालनका लागि उर्जाको

क्र. सं.	कार्यालय संघसंस्था	ठेगाना	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि प्राप्त हुनसक्ने सहयोग		
					सहयोग
१६	नेपाली सेना	घोराही	●विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ●विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१७	शसस्त्र प्रहरी वल हे क्वा. २९ नं. गण	भालुवांग	●विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ●विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
१८	सुआहरा	घोराही	●पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत ब्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग
१९	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	घोराही	●विपद् पूर्व तयारीका गतिविधिहरु ●विपद् जोखिम न्यूनिकरणमा सहयोग	● राहत वितरण ब्यवस्थापन ● खोज तथा उद्धार ● संरक्षण र समन्वय	● पूनरलाभका गतिविधिहरुमा सहयोग
२०	जल उत्पन्न प्रकोप तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय	लमही	●पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत ब्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग
		तुलसीपुर	●पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत ब्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग
२१	स्थानीय तहहरु	अन्य ९ वटा स्थानीय तहहरु	●पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यहरुमा सहयोग	● राहत ब्यवस्थापन तथा वितरणमा सहयोग	● पूनरलाभका गतिविधि हरु संचालनमा सहयोग

७. तापक्रम र वर्षाको विश्लेषण

बाताबरणमा आएको परिवर्तनका कारण विगत दशकदेखि समुदायमा अनावृष्टि, अतिवृष्द्धि, खण्डवृद्धि, तापक्रममा वृद्धि, गर्मी तथा जाडोको समयमा परिवर्तन, खाद्य उत्पादनमा कमी, अस्वभाविक रुपमा विपद्का घटनाहरुमा वृद्धि, नयाँ रोगहरु, पानीक मुहनाहरु सुक्ने, नयाँ बाली तथा पशुरोगहरुको महशुस गरेका छन् । यस्ता परिवर्तनका कारणले प्रत्यक्ष मानिसहरुको स्वास्थ्य तथा आजिविकामा प्रत्यक्ष प्रभाव गरेको छ । जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग, मध्य तथा सुदुरपश्चिम मौषम तथा जलवायु मापन कार्यालयको बिगत १२ बर्षको तथ्यांक हेर्दा यस क्षेत्रको न्यूतम तापक्रम ० डिग्रिसेल्सीयस देखी अधिकतम तापक्रम ४०.५ डिग्रिसेल्सीयस र सरदर बार्षिक बर्षात १२६६.३ देखी१७७९.५ मिलिमिटर रहेको पाईएता पनि चाडोमा शितलहर र गर्मीमा लुको समस्याका कारण मानविय तथा भौतिक क्षती भने नभएको

पाईन्छ । आन्तरिक बसाई सराई, आर्थिक बोझ, प्राकृतिक श्रोत साधनको दोहन र बेरोजगारीको अवस्थाहरु सिर्जना गरेको छ । अत्याधिक प्लाष्टिकजन्य सामाग्री प्रयोग, सरसफाई अभाव, वन फडानी, अत्याधिक रासायनिक मलखादको प्रयोग र आगलागी तथा डडेलो लगाउने प्रचलनले यस समस्यालाई थप बढाएको छ । पूर्व सुचनाको अभाव, अनुकुनलका उपायहरु बारेमा जानकारी भए पनि गाउँपालीकाको प्राथमिकतामा नहुनु तथा थप गतिविधिहरु संचालन गर्न नसकिनुले बढ्दै गएको प्रभाव र वारम्वारता भविश्यमा थप जटील बन्ने देखिन्छ ।

८. लक्षित समूह छलफल (गाँऊपालिकाका सबै वडाहरु)

क्र. सं.	क्षेत्रगत विषयहरु	३० वर्ष अगाडिको अवस्था	हाल महसुस गरिएको प्रभाव	कारण	कारक तत्व	सम्भावित समाधानका उपाय
१	विपद् र विपद्का सवाल	जनसंख्यामा कमी, प्राकृतिक स्रोतको प्रयाप्तता, सामुदायिक संलग्नतामा विभिन्न न्यूनिकरण का कार्यहरु र जनसहभागिता जस्ता कारणले विपदका घटनाहरु कम थिए भने प्रभाव पनि कम रहेको पाइन्छ साथै आजिविका पक्ष समेत राम्रो रहेको देखिन्छ ।	विप्दको संख्या र प्रकार र बारम्बारतामा वृद्धि, प्रभावमा वृद्धि, समुदायको जोखिम थप वृद्धि हुदै छ भने बहुप्रकोपको संकटासन्नतामा समेत वृद्धि भएको छ ।	जनचेतनामा कमी, पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनिकरणका कार्यमा कमी, अव्यवस्थित विकास निमार्ण, परम्परात अभ्यास, अस्थिर सरकार, आर्थिक कमजोरी, सेवा पहँचको अवाभ, नीतिगत कमजोरी,	जनसंख्यामा वृद्धि, प्राकृतिक साधनको दोहन, मौसममा आएको फेरवदल पूर्व तयारीको अभाव, अनुकुलन तथा सचेतनमा कमी	सचेतना अभिवृद्धि, जोखिमको लेखाजोखा, एकिकृत विकास निर्माण, समुदायको क्षमता अभिवृद्धि, समुदाय केन्द्रीत सिप र सामाग्रीको ब्यवस्थापन, जनकेन्द्रीत नीति तथा योजना निर्माण र कार्यान्वयन
२	जीविकोपार्जनतथा खाद्य सुरक्षा	बालीहरुको उत्पादनशिलता धेरै भएकोले खाद्यान्नमा प्रयाप्तता थियो, प्राङगारिक मलको प्रयोग र सिंचाई र मौसमी पानीले उत्पादनमा	सिंचाईको अभाव मौसमी वर्षमा कमी, खेती लगाउने तथा भित्राउने समयमा ढिलाई तथा फरपना, उत्पादनमा कमी	पानी पर्ने मौसममा परिवर्तन, आवश्यकता अनुसार पानी नपर्नु, रासायनिक मलको बढी प्रयोग, माटो को उर्वरा शत्ति कमजोर भएको	रसायनिक मल प्रयोग तथा पानि समयमा नपर्नु	सिंचाईको प्रवन्ध, सिप विकासमा जोड, बैकल्पिक खेती प्रणालीको विकास, नयाँ उन्त जातको प्रजातिका विउ, मल, विषादी, कृषि प्राविधिक को सहयोग लिनु पर्ने

		सहज थियो ।				
३	मानव स्वास्थ्य, खानेपानी, सरसफाइ तथा महामारी	पहिले झाडा पखाला, दादुरा, कुष्ठ रोग	पानिज्न्य रोग हैजा कम हुनु ,छाला को रोग ग्यासटिक, पेटको रोग लागनु	बाढी का कारण पानी तथा बातावरण दुसीत हुनु	वडा मा निमार्ण गरीएका नाला हरु समयमा सफा नहुनु, नाला छोपेको न हुनु , समुदायका ब्यत्ति हरु जता ततै पोहर फालनु	वडा स्तरका नाला हरु छोपने , समुदायले जता ततै फोहर मैला न फालने पोहर मैला हरु बेबस्थीत ठाउमा फाल्ने तथा सरसफाइ मा ध्यान दिनु पर्ने
४	वन तथा जैविक विविधता	पुराना परजाति हरु लोप हुदै गइ रहेको छ जस्तै गिध,चिल,बगेडी ,सुगा को संख्या,हिले तथा साना किसिममो माछा,	गिध लोप हुदा मरेको पशु हरु सिनो जता ततै फाल्ने भएको ले बातावरण दुषित भएको,बगेडी लोप हुदा बाली नालिमा लागेको किडा फट्याग्रा हरु किसान लाइ धेरै दुख दिदा किसानले बाली जोगाउन विषादी प्रयोग गदा जमिनमा बसने गगैटो,घोगि,गडयौला,हिले माछा,शर्प हरु नष्ट भइ रहेको छ ।	अत्याधिक विषाधी प्रयोग,चिसोमा चिसो धेरै हुनु, गर्मी मा गर्मी धेरै हुनु,समयमा पानी नपनु, इत्यादी हुन्	अनावश्यक कल कारखाना चलाइ गर्मी ,धुवा धुलो अत्याधिक मात्रामा उडाउनु जस्तै ईटा कारखाना, अत्याथिक सावरी साधान, प्लाष्टिक जन्य सामाग्रीको प्रयोग, अत्याधिक उर्जाको प्रयोग, जनसंख्यामा वृद्धि, भौतिक संरचानाको अत्याधिक निर्माणका कारण प्राकृतिक साधानका् दोहन, ठुलो ठुलो घर निमार्ण हरु	क्लकारखाना हरु मानव बस्ती बाट टाढा,बेबस्थीत तरीकाले संचालन गर्ने, निमार्ण कार्य गर्दा निमार्ण सामग्री हर छोपेर ढुवानी गराउने ,छोपेर राखने,खुखरा फर्म हरु ब्यवस्थीत संचालन गर्ने ।
५	जलश्रोत तथा उर्जा	कम गहीराइमा पानी उपलब्धता, शुद्धपानीको प्रयाप्तता, सिंचाई तथा अन्य प्रयोजनका लागि प्रशस्त पानीको	पानीको स्रोतहरुमा सुक्दै जानु, खानेपानीको अभाव, सिंचाई अभाव, पानी जन्य रोगहरुमा वढ्धि, बेमौसमी अतिवृष्टि, अनावृटि,	खेत बारीमा विभिन्न किसिमको विषादी को प्रयोग, खुला दिशा पिशाब तथा फोहर मैला गर्नु, प्लाष्टिकजन्य सामाग्रीको	अनावृष्टी, तापक्रममा वृद्धि, पानीका मूहानहरु सुक्दै जानु, अत्याधिक उर्जाको खपत, सिंचाई सुविधानको अभाव,	ब्यवस्थित खानेपानीको योजना, जल तथा जलाधारको संरक्षण, वृक्षरोपण, आकासेपानीको प्रयोग, बैपल्पिक खेती

		उपलब्धता,	खण्डवृष्टि,	प्रयोग, पानीका मुहानहरु सुक्दै जानु, अव्यवस्थित पानको प्रयोग, वन फडानी,	असन्तुलित विकास निर्माण, वन फडानी	प्रणालीको विकास, प्रविधि र प्राविधिक व्यवस्थापन, भूमिगत पानीको व्यवस्थापन र पानीको डिर्स्चाज पद्दतीमा जोड । पानी खपत बानीको विकास, पानी जन्य रोगहरु न्यूनिकरण उपायहरुको कार्यान्वयन

९. स्थानीय ज्ञान, सीप, क्षमता र प्रविधिको लेखाङ्कन : (सामानाको अपायहरु)

क्र. सं.	विपद् / प्रकोपको प्रकार	विपद् पहिले गरिएका पूर्वतयारी तथा जोखिम न्यूनीकरणका कार्य		विपद्को सामनाका लागि विपद्को समय र पछि अपनाइएका विधि	
		व्यक्तिगत रूपमा	सामुहिक रूपमा	व्यक्तिगत रूपमा	सामुहिक रूपमा
१	बाढीर डुवान	घरायसी सचेतना घर तथा खेतवारीमा कुलेसो काटेने, भल पानी तर्काउने	स्पर तथा बाँहरुको निर्माण, डुवान क्षेत्रमा पानी निकासको प्रवन्ध,	खाना तथा आवासको व्यवस्था, पानी निकासको प्रवन्ध, सहयोगको याचना	राहत व्यवस्थापन, बाँध तथा स्परहरुको निर्माण, उद्धार कार्य, प्रभावितहरुलाई सहयोग
२	आगलागी	आगो लागने प्रजलन शिल सामाग्री सलाइ ,इन्धन, बच्चा हरुको पहुच बाट टाढा राखने,	जनचेतना मुलक गतिविधिहरु रेडियो, टिभी बाट प्रसारण,	आगो लागे पछी प्रहरी, विद्युत कायार्लयलाई फोन गरी बोलाउने, समुदायमा खवर गर्ने, प्रजलनशिल सामाग्री, इन्धन, आगोको को पहुच बाट टाढा राख्ने, नजिकमा रहेको पानी को स्रोत बाट आगो निभाउने, बालुवा, धुलो, हरियो झारहरु बाट आगो लाई नियन्त्रण गर्ने, घर भित्र रहेको ब्यक्ती, धन माल बाहिर निकाल्ने सुरक्षित ठाँउ तथा घाइते भएको लाइ अस्पताल मा पुऱ्याउने ।	जनचेतना मुलक गतिविधिहरु रेडियो, टिभी बाट प्रसारण, स्थानिय सुरक्षा कर्मी, समुदाय मिली आगो निभाउने गरेको ।
३	सर्प दशँ	घर आँगन सरसफाई	–	अस्पताल लगि उपचार गराएको	–
४	हावाहुरी	कमजोर घरका छाना तथा	–	विपद् परि रहेको बेलामा पशु चौपाया ब्यत्ति हरु	आवश्यकताको आधारमा

		बलेसी हरु बलियो तरकिाले कसिएको		सुरक्षित स्थान जानको लागि खवर गर्ने	राहत वितरण
५	स्वास्थ्य समस्या	–	–	झारफुक तथा हेल्थपोष्ट लैजाने	–
६	शितलहर	न्यानो लुगा लगाउने आगो ताप्ने	–	न्यानो लुगा लगाउने, आगो ताप्ने आगो बाल्ने दाउराको ब्यवस्थ ागर्ने	–
७	सडक दुर्घटना	–	–	सुरक्षाकर्मीलाई सुचना दिने, अस्पताल लैजाने	–
८	सुक्खा खडेरी	बैकल्पिक सिंचाईको खोजी	–	–	–

खण्ड - ३ : दिर्घकालिन सोंच, परिदृश्य, लक्ष्य, नीति तथा रणनीति

३.१ दिर्घकालिन सोंच

राजपुर गाँऊपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलावयुजन्य जोखिम ब्यवस्थापनका कार्यलाई संस्थागत गरि विपद् उत्थानशील समुदाय तथा गाँऊपालिकाको रुपमा निर्माण गर्ने यसको दिर्घकालिन सोंच हुनेछ । उत्थानशिल गाँऊपालिका निर्माणका लागि सचेतना अभिवृद्धि, पूर्वतयारी र जोखिमहरुको पहिचान तथा प्राथमिकताको आधारमा जोखिम न्यूनिकरणका गतिविधीहरु गाँऊपालिकाको वार्षिक विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण गर्दै संचालन गर्ने दिर्घकाललिक सोच रहेको छ । यस योजनाले सिफारिश गरेका गतिविधहरुलाई अल्पकालिन (तत्कालिन गर्नुपर्ने), मध्यकालिन र दिर्घकालिन योजनामा विभाजन गरी वार्षिक कार्यायोजनाको मिार्नण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।

३.२ परिदृश्य

राजपुर गाँऊपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरणका तथा जलवायुजन्य जोखिम ब्यवस्थापनका क्रियाकलापहरुमा वडा तथा समुदायको अधिकतम सहभागिता मार्फत हरेक वडा तथा समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने र विपद्बाट हुने मानविय, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक तथा जीविकोपार्जनका साधनहरुमा हुने क्षतिमा कम गर्दै समुदायको उत्थानशीलतालाई सुदृढ गर्नु यस स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनाको परिदृश्य हुनेछ ।

३.३ लक्ष्य

राजपुर गाँऊपालिकामा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै गाँऊपालिका तथा समुदायको विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्न योगदान पु-याउनु यस योजनाको मुख्य क्षक्ष्य रहेको छ ।

३.४ उद्देश्य

- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गर्न न्यूनतम आधार तथा साझा मापदण्ड निर्धारण गर्नु ।
- स्थानीय तहमा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमता विश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहीकरण गरी विपद् तथा जलवायु उत्थानशील गाँऊपालिकाको निर्माणमा योगदान गर्नु ।
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्यमा स्थानिय तथा वाह्य स्रोतको पहिचान तथा परिचालनबाट गाँऊपालिकालाई उत्थानशिन नगरको रुपमा स्थापित गर्नु ।
- स्थानीय तहका नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला , बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, दलित, आदिवासी, जनजाति, प्रकोप प्रभावित, जलवायुजन्य प्रभावित वा सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरू, नेपाल सरकारले लक्षित समूह भनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनलाई संस्थागत गर्न मार्ग प्रशस्त गर्नु ।

३.४ नीति

स्थानीय तहमा रहेका सरकारी, गैह्सरकारी तथा निजी तथा सार्वजनिक निकाय तथा संघसंस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा गाँऊपालिका स्तरमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारी एवं समुदायका ब्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धिका गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने, स्थानिय तथा वाह्य स्रोतको पहिचान तथा परिचालनका माध्यमबाट जोखिम न्यूनिकरण, विपद् पूर्व तयारी र आवश्कता अनुसारको विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरु गर्नु गराउनु यस योजनाको मूल नीति हुनेछ ।

३.५ रणनीति

यस स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजनालाई कार्यान्वयनका लागि गाँऊपालिका स्तरिय विभिन्न कार्यदलहरुको गठन क्षमता विकास, आन्तरिक स्रोतको व्यवस्थापन, बाह्य सरोकारवाला निकायहरुसँगको समन्वयमा जोड दिइने छ । सामुदायिक सचेतना अभिवृद्धि बढाउदै सामुदायिक सहभागितामा न्यूनिकरणका उपायहरुको कार्यान्यन गर्ने र सामुदायिक क्षमताको अभिवृद्धि तथा सामाग्रीगत व्यवस्थापन सहितको पर्वतयारीको माध्यमबाट विपद् प्रतिकार्य गर्ने मूल रणनीति लिइने छ । भारतसँग सिमानामा भएको बाँध र छाडा पशुचौपायहरुको समस्यालाई संघिय सरकार, प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा जोखिम न्यूनिकरण प्रयास गर्ने रणनीति अंगिरा गरिएको छ । वर्तमान समयमा अनावृष्टिका कारण बढ्दै गएको शुख्खा खडेरीको समस्या समाधानका लागि प्रदेश सरकारीको समन्व्यमा कृषि उब्जानीका लागि प्रविधि र प्राविधिकको व्यवस्थापन तथा भूमिगत सिंचाईका लागि समुदायलाई प्रोत्साह गर्ने योजनाको विकास गर्ने रणनीति लिइएको छ । आगलागी समस्या तथा भैपरी आउने भवितब्य घटनाहरुमा तत्काल स्वास्थ्य सुरक्षा तथा जिवन रक्षाका लागि गाँऊपालिकामा बारुणयन्त्र र एम्बुलेन्स व्यवस्थापन गर्ने योजना गरिएको छ । डेन्गु, झाडापखला, प्रजनन स्वास्थ्य समस्याले जोखिममा रहको समुदायहरुमा विभिन्न निकायहरुको सहकार्य तथा समन्वयमा सचेतनामूलक गतिविधिहरु, आपत्कालिन स्वास्थ्य सामाग्रीहरुको भण्डारण र स्वास्थ्य शिविरहरु संचालन गरिने छ ।

- गाँऊपालिकामा रहेका सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थाहरुसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिहरुको गठन गर्ने, स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशिल योजना निर्माण गर्ने तथा उक्त समिति मार्फत समितिका सदस्य तथा पदाधिकारी एवं समुदायका व्यक्तिहरुलाई विपद् तथा जलवायु सम्बन्धिका गतिविधिहरुमा सहभागिता गराई क्षमता विकास गराउने ।
- उक्त योजनाको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहले आफ्नो स्थानीय स्तरमा उपलब्ध साधन, स्रोत, साँस्कृतिक तथा पर्यावरणीय संरचना अनुकुल विभिन्न रणनीतिहरु अवलम्वन गर्न सक्नेछ ।
- समुदायमा रहेका प्रकोप तथा जोखिमको पहिचान तथा क्षमताको लेखाजोखा, योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा वडा तथा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय विपद् जोखिम लेखाजोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशिल स्थानमा रहेका बस्तीहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- आगलागी तथा पहिरोबाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्नकालागि पुर्वसूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।
- वडा तथा समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको उपयोग गर्ने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकुलनका कार्यक्रमहरुलाई स्थानीय बार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरुमा मूलप्रवाहिकरण गर्दै लैजाने ।

गाँऊपालिकाको जनसंख्या विवरण

वडा नं.	समावेश भएका साविक गा.वि.स./वडाहरु	साविक वडाहरु	घरधुरी संख्या	जनसंख्या		
				पुरुष	महिला	जम्मा
१	बेला	१,२,३	७६६	१७३९	२१३२	३८७१
२	बेला	४,५,६	७७०	१९७२	२१०४	४०७६
३	बेला	७,८,९	५१९	**१६९८**	१६००	३२९८
४	राजपुर	१,२,३	४५९	१४६८	१३९२	२८६०
५	राजपुर	४,५,६	५१५	१५१७	१५५३	३१७०
६	राजपुर	७,८	४७६	१३०९	१३८३	२६९२
७	राजपुर	९	९६८	२४४८	२६२२	५०७०
	जम्मा		**४४७३**	**२५०३७**	**१२२५१**	**१२७८६**

DRAFT

स्रोतः गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र २०७४

गाँऊपालिकामा भएका अपाङ्गताको विवरण

वडा नं.	अपाङ्गताको प्रकार	महिला	पुरुष	जम्मा
१	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	८	१७	२५
२	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	२४	२८	५२
३	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	८	१८	३६
४	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	९	१२	२१
५	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	११	९	२०
६	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	१६	१२	२८
७	शारिरिक, दृष्ट्रिविहिन र बौद्धिक	२५	२२	४७
जम्मा		**१०१**	**१२८**	**२२९**

स्रोत : अपाङ्ग संरक्षण समिति, महिला तथा बाल बालिका शाखा
१०, १५,२५ ,५०)

DRAFT

खण्ड - ४ : स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमलाई मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिक पूर्वाधार विकास, प्राक्रितिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपाजनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नुपर्ने कार्यहरू तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई आधार मानेर स्थानीय समस्या समाधान गर्ने क्रियाकलापलाई निम्नबमोजिको प्राथमिकीकरण गरिएको छ ।

४.१ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका योजनाहरु

विपद्को सङ्कटासन्नता, क्षमता र जोखिम विश्लेषणबाट प्राप्त परिणाम बमोजिम अत्याधिक जोखिम रहेका समुदाय वा वडामा जोखिम न्यूनीकरणका लागि सञ्चालन गर्नु पर्ने क्रियालापलाई विपद् पहिले गरिने क्रियाकलापको रूपमा प्राथमिकीकरण गरिएको छ । यस चरणमा गर्नु पर्ने कार्यलाई निम्न दुई खण्डामा विभाजन गरी प्राथमिकता निर्धारण गरिएको छ ।

४.१.१ नीतिगत व्यवस्था तथा निर्णयः

गाउँपालिकाले विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न आवश्यकता अनुसार जिम्मेवारी सहित कार्यदलहरू (समन्वय, सञ्चार तथा पूर्वचेतावनी, खोज तथा उद्धार, राहत व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापन, क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषणजस्ता कार्यदल) गठन गरिएको छ । त्यसैगरी प्रचलित नेपाल कानुन बमोजिम आवश्यकताका आधारमा नीतिगत निर्णय समेत गरी रणनीतिक कार्यहरू निर्धारण गरी उपयुक्त ढाँचामा उल्लेख गरिने छ ।

४.१.२ जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि :

विपद् जोखिम व्यवस्थापनको आधारशिला नै यस प्रतिको समुदायको सजगता र जिम्मेवारीको बोध हो । जब सम्म विप्द ब्यवस्थापनमा समुदायको सचेतना अभिवृद्धि हुदैन त्यस क्षेत्रमा जति नै योजनाहरु संचालन गरेता पनि दिगो तथा प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिदैन तसर्थ गाँऊपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा विपद् प्रति रहेको अज्ञानता हटाएर जोखिम व्यवस्थापनमा समुदायको सचेतना अभिवृद्धि गर्न जनचेतना र क्षमता अभिवृद्धिका निम्न गतिविधिहरु संचालन गर्नेछ ।

प्राथमिकता क्रम	प्रमुख समस्या तथा जोखिम	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	अनुमानित बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विपद सम्बन्धी जनचेतनाको अभाव	१) गाँऊपालिका स्तरमा कम्तिमा ५ दिनको विपद व्यवस्थापन प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालन गर्ने, २) प्रशिक्षक प्रशिक्षण प्राप्त व्यक्तिहरुको परिचालनमा गाँऊपालिकाका ८ वडामा (एक वडाका कम्तिमा १-२ स्थानमा) विपद जोखिम न्यूनीकरण, जलवायू परिवर्तन असर तथा अनुकुलनका उपायहरु सम्बन्धी ज्ञान विद्यालय तथा समुदायलाई अभिमुखिकरण गर्ने । ३) विपद ब्यवस्थापन सम्वन्धि विभिन्न सुचना, शिक्षा तथा संचारका सामाग्रीको विकास तथा वितरण गर्ने । ४) विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि विद्यालय कक्षा संचालन गर्ने गराउने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	७०००००	गाँऊपालिका रेडक्रस तथा गाँऊपालिका का विषयगत शाखा	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह सरकारी निकायहरु	१ वर्ष भित्र

DRAFT

		५) विपद व्यवस्थापन सम्वन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय दिन, दिवस सबै क्षेत्रमा मनाउनलाई प्रेरित गर्ने । ६) विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्वन्धि सुचना शिक्षा, संचार सामाग्रीको विकास र वितरण					
२	वडा स्तरमा विपद व्यवस्थापन समिति क्षमता तथा योजना नहुनु	१) गाँऊपालिकाका सबै वडाहरुमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भएतापनि किन के का लागि र कसरी भन्ने जानकारीका लागि क्षमता विकासका तालिम तथा कार्यशाला संचालन गर्ने । २) वडामा विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना निर्माण गराई वडा सभाबाट अनुमोदन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने । ३) वडाहरुमा प्रकोप, जोखिम तथा संकटासन्नता तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गरी सचेतना अभिवृद्धि गर्ने गराउने ।	वडा कार्यलय	१४०००००	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	१ वर्ष भित्र
३	निति नियमहरुको प्रचार प्रसारमा कमी	१) विपद् पूर्व, विपद्को समय र विपद् पश्चात गर्नुपर्ने र यस क्षेत्रका सरोकारवालाहरुको बारेमा सचेतना अभिवृद्धि गर्ने । २) भवन निर्माण आचार संहिता, सडक सजकता जस्ता विषयमहरुमा सामुदायिक तथा विद्यालय शिक्षा कक्षाको व्यवस्था गर्ने । ३) भुकम्पीय सुरक्षाका लागी सचेताना अभियान संचालन गर्ने । ४) संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानिय तहको विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धि रहेका नीति, कानून तथा योजना बारे स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा वडा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई जानकारीमूलक गोष्ठी संचालन गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिति/ गाँऊपालिका	१५००००	शहरी विकास डिभिजन, जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	नियमित
४	बस्ती, भौतिक संरचना, स्वास्थ्य संथा, विद्यालयहरु सुरक्षित	१) गाँऊपालिका भित्रका सबै वडाहरु बस्तीहरु तथा नीजि तथा सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरु र विद्यालयहरुको जोखिम नक्सांकन गर्ने र विद्यालय सुरक्षा योजना निर्माण गर्ने २) वडाहरु बस्तीहरु तथा नीजि	वडा स्तरी विपद व्यवस्थापन समिती तथा गाँऊपालिका को शिक्षा	५०००००	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका विद्यालय सुरक्षा कार्यक्रम	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	२ वर्ष भित्र ।

DRAFT

	स्थानमा नहुनु र समुदाय का व्यक्ति तथा बालवाकिलाहरु विपद्को प्रभावको वारेमा सचेत नहुनु	तथा सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरु र विद्यालयहरुको जोखिम पहिचान, सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने र सोको सचेताना अभिवृद्धि गर्ने ३) विपद्को अवस्थामा आवश्यक सुरक्षाका लागी झटपट झोला र कृतिम घटना अभ्यास गराउने । ४) विद्यालय सुरक्षाका लागि प्रत्येक दिन विहानी शत्रको समयमा विपद सम्बन्धीको सन्देश प्रभाव गर्ने । ५) औपचारिक तथा अनौपचारिक स्थानिय समूहहरु तथा विद्यार्थीहरुका माध्यमबाट मौसमी सुचना र अपनाउनु पर्ने सजगताको सुचना सम्प्रेषण गर्ने गराउने ।	शाखा				
५	विपद समयमा आपतकालीन ज्ञानको अभाव	गाँऊपालिकाका सवै वडामा भुकम्प, बाढी, पहिरो, हावाहुरी, आगलागी, चट्यांग, स्वास्थ्य समस्या, शितलहर लगायतका विपदको समयमा गर्नेपर्ने आपतकालीन पुर्वतयारीका बारेमा सचेतना अभियान सुरु गर्ने र कम्तीमा नियमित कृतिम घटना अभ्यास गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	२००००००	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी / गाँऊपालिका	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	प्रत्येक वर्ष
६	समन्वय तथा सहकार्यको अभाव	१) जिल्ला स्तरीय विपद समबन्धी सरोकारवाला निकाय संग प्रभावकारी समन्वय सहकार्यको विकास गर्ने २) विपद् सूचना प्रणाली लाई संस्थागत रुपमा स्थापित गर्ने ३) सुरक्षा निकाय संगको समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	५०००००	जिल्ला विपद् व्यस्वाथापन समिती	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	आवश्यकता अनुसार
७	प्रकोपगत सचेतनामा कमी	१) आपतकालिन स्वास्थ्य जस्तै भूकम्प, बाढी, शितलहर, सर्पदंश सडक दुर्घटना, आगलागी, झाडाापखला, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य, सरुवा रोगका बारेमा गाँऊपालिकाका सवै वडामा सचेतीकरण गर्ने । २) सवै वडा कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा आवश्यकताको आधारमा २ थान स्टेचर र २ प्राथामिक उपचार तालिम र किटको ब्यवस्था गर्ने । ३) जेव्राकसको व्यवस्था, विपद्	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	७०००००	जिल्ला विपद् व्यस्थाथापन समिती, नेपाल दुर संञ्चार घरेलु विकास कृषि र पशु विकास शिक्षा शाखा	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	२ वर्ष मौसम अनुसार नियमीत

DRAFT

		जन्य सुचनाहरुको होडिङ्ग बोर्ड र सडक सुरक्षा सचेतना अभियान गर्ने । ४) मदिरा तथा लागू पदार्थ नियन्त्रणका लागी अभियन संचालन गर्ने । ५) विपदको समयमा महिला तथा बालवालिकाहरुलाई र अपाङ्गको संरक्षणलाई प्रथामिकता गर्ने । ६) विपद व्यवस्थापनमा सामाजिक समावेशीका आधारमा सबैको अर्थपुर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने । ७) मौसममा हुन सक्ने परिवर्तन तथा हुन सक्ने विपद्का घटनाहरुका बारेमा अग्रीम जानकारी मार्फत सुरक्षा उपायहरुको अवलम्वनका लागि विद्युतिय सञ्चारको विकास र विस्तार गर्ने । ८) घरबाट निस्कने तरल तथा ठोस फोहर व्यवस्थापनका बारेमा सैद्धान्तिक तथा व्यवहारीक ज्ञानको अभिवृद्धि गर्ने । ९) वाली जन्य पदार्थको उचित व्यवस्थापन र विर्सजनको व्यवस्था (घरयासी सामाग्री निर्माण तथा प्राङ्गारिक मल वनाउने सिप र सामाग्री) १०) विद्यालय सुरक्षाका लागि सुरक्षीत पर्खाल (ताल तथा पोखरी)					
८		गाँऊपालिका भित्र विपद प्रतिकार्यका लागी माथी उल्लेखित रणनिती अनुरुपा निम्नानुसार कार्यदल गठन गर्ने : ● समन्वय तथा सूचना कार्यदल ● खोज तथा उद्धार कार्यदल ● प्राथामिक उपचार कार्यदल ● क्षति विश्लेषण कार्यदल ● राहत वितरण तथा व्यवस्थापन कार्यदल ● कृषि तथा खाद्य सुरक्षा कार्यदल ● संरक्षण कार्यदल(महिला बालवालिका तथा अपाङ्ग) ● स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यदल	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	७०००००	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र अन्य सरोकारवाला निकाय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	१ वर्ष भित्र

		● शिक्षा कार्यदल ● गैर खाद्य तथा आपतकालिन आवास कार्यदल ।					
९	सुरक्षित स्थानको वारेमा जानकारी नहुनु	गाँऊपालिकाका सवै वडामा विद्को समयमा आवश्यक पर्ने आपत्कालिन व्यवस्थापनका लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने, सुरक्षित स्थान प्रयोग सम्बन्धी योजना बनाउने	वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिती	४०००००	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका तथा रेडक्रस जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	१ वर्ष भित्र
१०	मापदण्ड विपरीत भवन निर्माण तथा भवन निर्माण आचार संहिता पालना नहुनु	१) भवन निर्माण गर्दा मापदण्ड पुराउन लगाउने । २) भवन निर्माण आचार सहिँता कडा रुपमा पालना गराउन लगाउने । ३) सडक मापदण्ड र प्राकृतिक स्रोतको मापदण्ड अनुसार संरचना बने नबनेकोनियमित अनुगमन गर्ने गराउने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	३५००००	सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यलय	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह्सरकारी संघसस्था,	नियमित
११	आपतकालीन अवस्थाका आधारभूत आवश्यकता बारेमा सचेतना कमी	विपद्का समयमा अति आवश्यक तथा आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका लागि चाहिने सामाग्रीको (आवास, स्वच्छता तथा सरफाई, खानेपानी, स्वास्थ्य र संरक्षण) बारेमा सम्भावित प्रतिकार्यमा संलग्नहुने जनशक्तिलाई अभिमुखिकरण गर्ने तथा सामाग्रीको भण्डार गर्ने गराउने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती,गाँउपालिकाको सामाजिक सेवा, महिला तथा बालबालिका, स्वास्थ्य शाखा	७०००००	वडा स्तरीय विपद व्यवस्थापन समिती रेडक्रस, सुरक्षा निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य सरोकारवालाहरु	विकास साझेदार सरकारी तथा गैह् सरकारी निकायहरु	२ वर्ष भित्र

DRAFT

४.१.३ जोखिम न्यूनीकरण :

राजपुर गाउँपालिका भित्र रहेका विपद्जन्य सङ्कटासन्नता तथा जोखिम कम गर्न वडा तथा समुदायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ । विशेषत गाँऊपालिकामा भूकम्प, बाढी तथा डुवान, आगलागी, स्वास्थ्य समस्या (झाडापखला, डेन्गु, प्रजनन स्वास्थ्य समस्या, आँखा तथा छालाजन्य संक्रमण) शितलहर, सडक दुर्घटना, खडेरी, विद्युत करेन्ट, जंगली जनावरको समस्याको उच्च जोखिम रहेको छ भने हावाहुरी, सर्पदंश, छाडा पशुचौपाया चट्याङ र कुकुर टोकाईको जोखिम मध्यम रहेको छ तसर्थ जोखिमताको आधारमा न्यूनिकरणका उपायहरुलाई गाँऊपालिकाको विकास योजनासँग एकिकृत गरि संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । जोखिम न्यूनिकरणका लागि गाँऊपालिकाको स्थानिय स्रोत तथा बाह्य निकायहरुसँगको समन्वय तथा आर्थिक सहकार्यमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ । जोखिम न्यूनिकरणका लागि निम्न गतिविधिहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा संचालन गर्दै अगाडी बढ्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

प्राथमि	प्रमुख	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य		स्रोतको व्यवस्था	समय

कता क्रम	समस्या तथा जोखिम		जिम्मेवारी	जम्मा बजेट	आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	अवधि
१	भूकम्प	१) कम्तिमा ५० परिवारलाई व्यवस्थापन गर्न सक्ने २ वटा भुकम्प प्रतिरोधात्मक सुरक्षित आवस केन्द्रको निर्माण । २) हरेक भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा भुकम्पीय दृष्टिकोणबाट सुरक्षित गर्ने । ३) भूकम्प प्रतिरोधी निर्माणका लागि दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने (डकर्मी तथा सिकर्मी तालिम ४ वटा) ४) सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरुको भूकम्प प्रतिरोधी क्षमताको लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी, आवश्यकता अनुसार सवलीकरण गर्ने ।	स्था.वि.तथा ज.उ समिती, गाँऊपालिका	१५००० ००	भवन डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ, उद्योग बाणीज्य संघ र अन्य पेशागत संघ संगठनहरु	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
२	बाढी/ डुवान	१) भारतसँग नीतिगत तथा कार्यगत सहमतीका लागि संघिय सरकार र प्रदेश सरकारसँग पहल २) पूरानो बाधँहरुको क्षमता विश्लेषण ३) नयाँ बाँध र स्परहरुको निर्माण ४) वृक्षारोपण ५) बाढी पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापना ६) डुवान क्षेत्रमा पानि निकासका लागि नहर तथा कूलोको निर्माण ७) सुरक्षित स्थानको पहिचान र व्यवस्थापन	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	५०००० ००	गाँऊपालिका जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	१ वर्ष १ वर्ष २ वर्ष १ वर्ष १वर्ष २ वर्ष २ वर्ष
३	आगलागी	१) मौसमी सुचना सम्प्रेषण, २) पूर्वतयारीका लागि सिप तथा सामाग्रीको व्यवस्था, ३) पानी संकलन ट्याङ्की निर्माण, ४) दमकलको सेवाको व्यवस्था, ५) आग नियन्त्रण टोली गठन, दक्षता वृद्धि तथा परिचालन	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	२१००० ००	गाँऊपालिका जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
४	सर्पदंश	१) घरायसी तथा सामुदायिक सरसफाई अभियान, २) उपचार केन्द्रको स्थापना ३) पानी निकासको व्यवस्थापन, ४) स्थानिय स्तरमा प्राथमिक उपचारको दक्षजनशक्ति तथा आकश्मिक सामाग्रीको	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	७०००० ०	गाँऊपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह सरकारी	२ वर्ष

DRAFT

		व्यवस्थापन,				संस्थाहरु	
५	हावाहुरी	१) हावाहुरी प्रतिरोधि संरचना निर्माण सिप विकास, २) बैकल्पिक बालीको विकास, ३) मौसमी सुचना प्रणलीको विकास, सुरक्षित उपायहरुको प्रचार प्रसार, ४) सुचना शिक्षा, संचार सामाग्रीको विकास र विस्तार, ५) प्राथमिक उपचार सिप र सामग्रीको व्यवस्था, ६) बृक्षरोपण	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	२५००००	गाँऊपालिका, कृषि शाखा	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	२ वर्ष
६	स्वास्थ्य समस्या	**<u>झाडापखला</u>** १) शौचालय निर्माणमा सहयोग २) आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक शौचालयको निर्माण र प्रयोग व्यवस्थापन ३) खानेपानी परिक्षण तथा शुद्धिकरण ४) खुला सडक खाद्य निर्माण तथा विक्री र प्रयोजनमा प्रतिवन्ध, ५) खाद्य पदार्थ गुणस्तरको आवश्यकता अनुसार अनुगमन, ६) व्यक्तिगत, वाताबरणीय तथा घरायसी सरसफाई अभियान	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	३०००००	गाँऊपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	२-५ वर्ष
		<u>डेन्गु</u> १) सरसफाई अभियान २) डेन्गुको उच्च जोखिम रहेका क्षेत्रहरुमा प्रतिरोधि औषधी छर्ने ३) झुल वितरण ४) स्वास्थ्य शिविर तथा सक्रमण रोकथाम अभियान	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१५०००००	गाँऊपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	१ वर्ष
		<u>आँखा तथा छाला संक्रमण</u> १) व्यक्तिगत, वातवरणीय तथा घरायसी सरसफाई अभियान २) स्वास्थ्य शिविर संचालन ३) किराजन्य, पानी जन्य रोगको कमिको लागि कार्य	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका स्वास्थ्य शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१५०००००	गाँऊपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	१ वर्ष
		<u>प्रजनन स्वास्थ्य समस्या</u> १) मातृशिशु स्वास्थ्य र रोगको रोकथामका उपाय र उत्प्रेरणा २) यौन रोग र स्वासप्रश्वास	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका स्वास्थ्य	७०००००	गाँऊपालिका	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु,	३ वर्ष

DRAFT

		सम्बन्धि रोगको रोकथाम र उपचारको लागि सचेतना ३) गर्भवती, सुत्केरी र सुत्केरी पछिको अवस्थाको बारेमा सचेतनामुलक कार्य ४) स्वास्थ्य सम्बन्धि गतिविधि कार्यान्वयनको लागि बिभिन्न समुदायमा आधारित समुहहरुको परिचालन ५) प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि विद्यालय तथा सामुदायिक सचेतना कक्षा संचालन, ६) सार्वजनिक स्थल, कार्यालय तथा विद्यालयहरुमा बाल, किशोरी, महिला र अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माण ७) निशुल्क प्रजनन स्वास्थ्य तथा अन्य स्वास्थ्य शिविरहरुको संचालन	शाखा, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति			विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	
७	शितल हर	१) मौसमी सुचना प्रणालीको विकास र विस्तार, २) स्थानिय टोल विकास संस्थाको परिचालनका माध्ययमबाट सचेतना अभियानको संचालन ३) सामुहिक आगो ताप्ने तथा बसाईलाई तातो पार्ने सामाग्रीको वितरण ४) आर्थिक कमजोर भएका बस्ती तथा टोलहरुमा तातो खानेकुराहरु वितरण	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	१०००० ०००	गाँऊपालिक ास्वास्थ्य र सामाजिक विकास शाखा	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	बार्षिक रुपमा
८	सडक दुर्घटना	१) सामुदायिक तथा विद्यालय कक्षा, २) सुचना शिक्षा समाग्रीको विकास र वितरण, रेडियो तथा मोवाइल सुचना प्रणालीको विकास, ३) नीतिगत कार्यान्वयनमा कडाई, ४) सडक स्तरोन्ती तथा नयाँ निर्माण, ५) सडक सुरक्षा संकेतहरुको मर्मत तथा निर्माण र स्थापना, ६) पुर्व तयारी (सिप, साधान र स्रोत) प्राथमिक उपचार, ७) सेवा प्रदायक सम्वन्धि आकास्मिक सम्पर्कको प्रचार प्रसार	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, शहरी विकास डिभिजन	५०००० ०	गाँऊपालिक ा र जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	४ वर्ष
९	सुक्खा खडेरी	१) बृक्षारोपण, वन जंगलको संरक्षण अभियान, २) आवश्यकताको पहिचान अनुसार को सिचाई योजना निर्माण र संचालन, ३) बैकल्पिक खेती प्रणालीको	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन	२५००० ०	गाँऊपालिक , कृषि शाखा	प्रदेश सरकार, दातृनिकायहरु, विकासका साझेदार निकायहरु	नियमि त

DRAFT

		विकास र विस्तार, ४) प्रविधि र प्राविधिक सहितको बेमौसमी खेतीमा प्रोत्साहन, ५) पानीका स्रोतहरुको पहिचान र संरक्षण, ६) कृषकहरुका लागि सहुलियतमा भूमिगत सिचाई योजना वितरण	समिति			तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु	
१०	खानेपानी	१) नयाँ खानेपानीका योजनाहरु संचालनमा ल्याईने २) खानेपानीको श्रोतहरुको संरक्षण र वितरण प्रणालीमा सुधार ल्याउने ३) खानेपानीको परिक्षण गर्ने	गाउँपालीका, खापाउस	२५००० ०००	गाउँपालीका योजना शाखा	खापाउस, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	२ बर्ष भित्र

४.१.४ आपत्कालीन पूर्वतयारी :

राजपुर गाँऊपालिकाभित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्नका लागि विपद् हुनु भन्दा अगावै व्यवस्थापन गरिएको सिप, स्रोत, सामाग्री, र दक्षजनशक्तिको उचित व्यवस्थापन नै पूर्व तयारी अन्तर्गत पर्दछ । विपदका घटनाहरुको प्रकार अनुसार नै विपद प्रतिकार्य क्षमता फरक फरक हुने भएकोले विपद् पूर्व तयारी पनि सोही बमोजिम गनुपर्ने हुन्छ । जति सवल पूर्वतयारीका कार्यहरु हुन्छ विपद्को प्रभाव त्यही अनुसार कम गर्न सकिन्छ भने प्रभावितको आधारभूत आवश्यकताको पनि सहि समय, गुणस्तर र परिमाणमा परिपूर्ति हुन्छ । यही यर्थाथलाई मध्येनजर गरी गाँऊपालिकाको बहुप्रकोप जोखिमका आधारमा गर्नुपर्ने विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा तल उल्लेख गरिएको अनुसार संचालन गरिनेछ

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	अनुमानित बजेट	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	प्रभावितहरुका लागि तत्कालीन आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिको समस्या	गाँउपालिका र वडा स्तरमा आपत्कालिन कोषको स्थापना, परिचालन नीतिको तर्जुमा र आवश्यकता अनुसार कोषको परिचालन तथा व्यवस्थापन	१००००	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ वडा विपद व्यवस्थापन समिति	गाँउपालिका जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समति	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष (बार्षिक नियमीत)
२	विपद प्रतिकार्यका लागी दक्ष जनशक्तिको अभाव	सुरक्षा निकायका प्रतिकार्य कर्ता बाहेक समुदाय स्तरमा पनि निम्नानुसार संख्यामा दक्ष जनशक्ति तयार गर्ने : १) गाँउपालिका सवै वडाको प्रतिनिधित्व (प्रति वडा ६ जना) हुने गरी मा कम्तीमा ६० जना सामुदायीक खोज तथा उद्धार कर्ता, ६० जना प्रथामिक उपचारक र अन्य आपत्कालीन सरसफाई तथा स्वच्छता, खानेपानी व्यवस्थापन, स्वास्थ्य र संरक्षण सम्वन्धि स्वंयम सेवक समूह तयार गर्ने ।	५०००००	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँऊपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सरोकारवाला निकाय र गाँउपालिकाको सामाजिक विकास र	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	२ वर्ष भित्र

DRAFT

					स्वास्थ्य शाखा		
३	विपद् प्रतिकार्य सामाग्री व्यस्थापन तथा राहत भण्डारण नुहुन	गाँउपालिका तह र सबै वडामा विपद् प्रतिकार्य सामाग्री राख्ने र राहत व्यवस्थापनका लागी गाँउपालिकाको उपयुक्त स्थान पहिचान गरी सामाग्री सहित गोदाम घरको व्यस्थापन गर्ने ।	१५०००००	स्था.वि.तथा ज.उ समिती/ गाँउपालिका	सुरक्षा निकाय/ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गाँउपालिका	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र
४	राहतको आवश्यकता	१) राहत व्यवस्थापनलाई प्रवाभकारी बनाउने । २) कम्तीमा १०० परिवारका लागी आवश्यक खाद्य तथा गैर खाद्य सामाग्री, अस्थायी आवास सामाग्री, स्वच्छता तथा सरसफाई सामाग्री, खानेपानी व्यवस्थापन सामाग्री, स्वास्थ्य र संरक्षणका सामाग्रीहरुको भण्डारण	२००००००	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र
४)	आवासमा क्षेती	आपतकालिन आवस सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने	५०००००००	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	२ वर्ष
५)	समन्वयमा समस्या	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवाला निकाय संग समन्वयका संयन्त्र निर्माण गर्ने	५०००००	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	नियमित
६)	क्षमता विश्लेषण समस्या	गाँउपालिकामा क्षेत्र भित्र कार्यरत निजी क्षेत्र, उद्योग वाणिज्य संघ,उद्योगी व्यापारीको लागत संकलन गर्ने र उनीहरु संहयोगका लागी अपिल गर्ने	७०००००	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र
७	आपत्कालीन आश्रयस्थलको समस्या	गाँउपालिकामा भएको सामुदायिक भवन, खुल्ला चौर, अग्लो स्थान, धर्मशाला, मठमन्दिरहरुको क्षमता विश्लेषण गरी आपत्कालिन आश्रयस्थलको रुपमा विकास प्रचार प्रसार र व्यवस्थापन गर्ने	५०००००	स्था.वि.तथा जलवायू उत्थानशिल समिती, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकायहरु, सामाजिक अगुवहरु	मानविय सहयोग क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरु	१ वर्ष भित्र

DRAFT

४.२ विपद्को समयमा प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू (घटना घटेको दिन देखि ३ महिना सम्म)

राजपुर गाँऊपालिकाभित्र कुनै पनि समयमा विपद् परेमा प्रभावित खोज, उद्धार, स्वास्थ्य सुरक्षा, जीवन रक्षा र सम्पत्ति संरक्षणका लागि आपत्कालीन समयमा घाइते तथा विरामीहरुको उद्धार तथा प्राथमिक उपचार र आवश्यकता अनुसारको विशिष्ट उपचार, मृतकहरुको उचित दाह संष्कार, हराएकाहरुको खोजि कार्य तथा पारिवारीक सर्म्पक, तत्कालिन गैह्र खाद्य सामाग्रहरुको व्यवस्था र अस्थायी आवास, खाद्य व्यवस्थापन, स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताको प्रवन्ध, संरक्षण जस्ता आधारभूत आवश्यकताहरुको परिपूर्ति गर्नुपर्ने हुन्छ जसलाई प्रतिकार्य भनिन्छ स यसै अवस्थाको आंकलन गरी गाँऊपालिकाको बहुप्रकोपको अवस्था विश्लेषणको आधारमा निम्नानुसारको प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरिएको छ ।

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१	विपद्को सुचनाको अभाव हुनसक्छ	जिल्ला र स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई थप सक्रिय बनाई विपद्का सुचना स्थानीय सञ्चार माध्यम, सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत सुचित गर्ने	स्थानीय विद् व्यवस्थापन समिति, आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	गाँउपालिका तथा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सञ्चार माध्यम	० देखी १ घण्टा भित्र
१	घाइते, मृत्यु, सर्म्पक विच्छेद, भौतिक तथा आर्थिक क्षती, तहनहस, हतास, त्रासको अवस्था हुन्छ ।	आफु, समुदाय सुरक्षित भए नभएको एकिन गर्ने । समुदाय तथा स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समिति र सुरक्षा निकायमा मा खवर गर्ने ।	व्यक्ति तथा समुदाय, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय सुरक्षा निकाय	गाँउपालिका तथा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	० देखि १ घण्टा भित्र
१	घाइते, मृत्यु, सर्म्पक विच्छेद, भौतिक तथा आर्थिक क्षतीको अवस्था हुन्छ ।	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्ने र सुचना प्रवाह गर्ने, खोज तथा उद्धार तथा प्राथामिक उपचार गर्ने	समुदाय तथा उद्धार कर्ता र प्राथामिक उपचारक	वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानिय सुरक्षा निकाय, रेडक्रसका निकायहरु	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	० देखि ७ घण्टा भित्र
१	घरवार विहिन तथा पारिवारिक सर्म्पक विच्छेद	अस्थायी आवसको व्यवस्थापन गर्ने, प्रभावितहरुलाई सुरक्षित स्थानमा सार्ने ।	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिती, नेपाल रेडक्रस, सुरक्षा निकाय	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	०-२४ घण्टा भित्र
१	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा अभाव	लेखाजोखा टोलीलाइ तालीम प्राप्त गराई राख्ने र तत्काल परिचालन हुनसक्ने गरी हरेका वडामा जनशक्ति तयार पार्ने	गाउँपालिका	गाउँपालीका, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	रेडक्रस, नेपाल प्रहरी, स्थानीय संघसंस्थाहरु	० देखी २४ घण्टा भित्रमा
१	मृत शरिरहरु हुन्छ	मृतकको पहिचान र परिवारलाई हस्तान्तरण	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, स्वास्थ्य शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	०-२४ घण्टा भित्र (अवस्था र आवश्यकता अनुसार)
२	तत्कालिन तयारी खानेकुराको समस्या	तयारी खानेकुराहरुको वितरण	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका,	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिती	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ	०-२४ घण्टा भित्र

DRAFT

			वडा विपद् व्यवस्थापन समिति		संस्थाहरु	
३	मनोवैज्ञानिक असर	मनोसामाजिक सहयोग गर्ने (सवै वडामा मानोसमाजिक विमर्शकर्ता उत्पादन गर्ने)	मनोविमर्श कर्ता	महिला तथा बालवालिका शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	०-२४ घण्टा भित्र आवश्यकता अनुसार
१	भौतिक तथा आर्थिक क्षतीको अवस्था हुन्छ।	क्षेतिको थप विवरण संकलन गर्ने र राहत वितरण कार्यलाई व्यवस्थित गर्ने	स्था.वि तथा जउस, गाँउपालिका, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति,	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	२४ देखि ४८ घण्टा भित्र
२	क्षेतीको यथार्थ विवरण थाहा नहुन	क्षेतीको यथार्थ विवरण संकलन गर्ने प्रभावितहरुको दर्ता तथा लाभान्वित कार्डको वितरण	स्थानीय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
३	भौतिक संरचानहरुको क्षतीको अवस्था	भौतिक पुर्वाधारको लगत संकलन गर्ने	गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र
१	आधारभूत आवश्यकताको परिपूर्तिमा समस्या अभाव	प्रभावितको अवस्था हेरी अस्थायी आवासमा स्थान्तरण र राहत वितरण कार्य (अस्थायी आवास सामाग्री, शर्त सहित तथा शर्त रहित नगद वितरण, खानेपानीको व्यवस्थापन, सरसफाई स्वच्छताको व्यवस्था, स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था, संरक्षणको सामाग्री तथा व्यवस्थापन)	गाँउपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, विषयगत शाखा	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र (विपद्को प्रभाव र आवश्यकताको आधरमा ३ महिनासम्म)
१	अस्थायी आवासको समस्या हुन्छ	पहिचान गरीएको सुरक्षित स्थाहरुमा अस्थायी आवास निर्माण गरी प्रभावितहरुलाई राख्ने व्यवस्था मिलमउने	गाउँपालीका, रेडक्रस	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	४८ देखि ७२ घण्टा भित्र (विपद्को प्रभाव र आवश्यकताको आधरमा ३ महिनासम्म)

४.३ विपद् पश्चात्का पुर्नलाभ अर्न्तगत पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणका क्रियाकलापहरू (विपद समयका प्रतिकार्यका कार्यहरु सकिएपछि ३ महिना देखि २ वर्ष सम्म)

विपद् भइसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुन:स्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मरत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर निम्नबमोजिमको विपद् पश्चात्का पुर्नलाभका गतिविधिहरु संचालन गर्नका लागि योजना निर्माण गरिएको छ।

DRAFT

प्राथमिकता क्रम	सम्भावित समस्या	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
				आन्तरिक	बाह्य (सहयोगी)	
१)	घरहरु निर्माणमा समस्या	विपद्को समयमा पुर्णक्षेती भएको र आफै घर निमाण गर्न नसक्नेहरुको लागी घर पुनः निर्माणमा सहयोग गर्ने ।	गाँउपालिका	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, भवन निर्माण कार्यालय	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	१वर्ष भित्र
२)	भौतिक पुर्वाधारमा क्षेती	विपद् प्रभावितहरुको सहभागीतामा कामका लागि नगद/श्रमदान मार्फत विपदले विगारेका ग्रामीण सडक, सिचाई कुलो, कल्भर्ट, विद्युत, पुल, आवासिय घर, विद्यालय सार्वजनिक भौतिक संरचनाहरु आदि मर्मत गर्ने ।	गाँउपालिका, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिती	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरोकार वाला सवै	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	२ वर्ष भित्र
३)	स्वास्थ्य समस्या	विपद् प्रभावितहरुको स्वास्थ्य परिक्षणका लागि घुम्ती स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गर्ने ।	स्थावि तथा जउ समिती/ गाँउपालिका, स्वास्थ्य शाखा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, पेशागत स्वास्थ्य संस्था	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	समय समयमा आवश्यकता अनुसार
४)	जिविको पार्जनमा समस्या	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा भएका समुदायको जिविकोपार्जनका लागि सिप विकासका कार्यहरु, बजार व्यवस्थापन, कामका लागि नगद, फलफुल खेती, केरा खेती एवम् तरकारी खेती र पशुपालन तथा अन्य व्यवसाय संचालन जस्ता योजनाहरु सञ्चालन गर्ने ।	गाँउपालिकाको कृषि तथा व्यवासय शाखा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरोकार वाला सवै	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	३ वर्ष आवश्यकता अनुसार
५)	संकटासन्न अवस्थामा वृद्धि	विपद् जोखिम न्यूनिकरणका उपायहरुमा संचालन	स्थावि तथा जउ समिती/ गाँउपालिका सामाजिक सेवा शाखा	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सरोकार वाला सवै	मानविय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरु	३ वर्ष आवश्यकता अनुसार

DRAFT

अनुसूची- ८

(दफा ३.२.३ सँग सम्बन्धित)

योजना तर्जुमा उपसमिति, समुदाय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, कार्यदलहरूको स्वरुप र काम कर्तव्य तथा अधिकार

८.१ योजना तर्जुमा उपसमितिको स्वरुप

क्र. सं.	नाम थर	प्रतिनिधित्व	पद
१.	धनपतिदेवी यादव	राजपुर गाउँपालिका उपाध्यक्ष	संयोजक
२	रेवन्त डागीँ	प्रमुख प्रसाशकिय अधिकृत	सदस्य
३	श्यामबहादुर रोक्का	आर्थिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
४	नरेन्द्र सिंह भण्डारी	सामाजिक विकास समिति संयोजक	सदस्य
५	दुर्गा प्रसाद शर्मा	भौतिक पुर्वाधार समिति संयोजक	सदस्य
६	विष्णु बहादुर बुढा	विपद व्यवास्थापन समिति संयोजक	सदस्य
७	भक्त बहादुर बि.क.	बिधेयक समिति संयोजक	सदस्य
८	रामेश्वर यादव		सदस्य
९	महेश कुमार शर्मा	विपद व्यवस्थापन संयोजक	सदस्य

स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको संरचना

क्र. सं.	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद
१.	लोकराज केसी	गाँऊपालिका प्रमुख	अध्यक्ष
२	धनपतिदेवी यादव	गाँऊपालिकउप-प्रमुख	उपाध्यक्ष
३	रेवन्त वहादुर डाँगी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
४	बिष्णु बहादुर बुढा	वडाध्यक्ष १	सदस्य
५	दुर्गा प्रसाद शर्मा	वडा अध्यक्ष २	सदस्य
६	रामछोरे यादव	वडा अध्यक्ष ३	सदस्य
७	रामेश्वर यादव	वडा अध्यक्ष ४	सदस्य
८	नरेन्द्र सिह भण्डारी	वडा अध्यक्ष ५	सदस्य
९	श्याम बहादुर रोक्का	वडा अध्यक्ष ६	सदस्य
१०	भिम बहादुर खड्का	वडा अध्यक्ष ७	सदस्य
११	केशव लम्साल	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (शिक्षा)	सदस्य
१२	कमला पुलामी	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु -महिला विकास)	सदस्य
१३	कमल बहादुर रोकाया	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (स्वास्थ्य)	सदस्य
१४	भक्त बहादुर रोकाहा मगर	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (पशु विकास)	सदस्य
१५	प्रभा भट्टराई	विषयगत शाखाका प्रमुखहरु (आर्युवेद शाखा)	
१६	राजकुमार यादव	सभापति , नेरेसो दुलैया उपशाखा, रापुर	सदस्य
१७	हरि प्रसाद यादव	समाजसेवी	सदस्य
१८	पुष्पा यादव	महिला प्रतिनिधि	सदस्य

DRAFT

१९	निता बि.क.	समाजसेवी	सदस्य
२०	झुपलाल वली	विपद विज्ञ	सदस्य
२१	टंकेश्वार गुप्ता	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति प्रतिनिधि	सदस्य
२२	सुदयराज चौधरी	समाजसेवी	सदस्य
२३		सुरक्षा निकायका प्रतिनिधिहरु	सदस्य
२४	रबीलाल आचार्य	उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि	सदस्य
२५	महेश कुमार शर्मा	गाँऊपालिकाको विपद् व्यवस्थापन शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

८.२ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

विपद् पूर्व	विपद्को समय	विपद् पश्चात्
• समुदायको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने, • स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र कार्यदलहरुलाई सहयोग पुऱ्याउने, • समुदायमा आधारित विपद् तथा जलवायु उत्थानशील सम्बन्धी प्रशिक्षण लिने वा दिने व्यवस्था मिलाउने, • विपद् व्यवस्थापनका लागि गाउँस्तरीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील कोषको स्थापना र सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने, • विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको लागि वार्षिक बजेट छुट्याउन पहल गर्ने, • सबै सरोकारवालाको सहभागितामा विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनमा गर्ने • समदाय स्तरको प्रकोप तथा जलवायुजन्य जोखिम नक्सा बनाउने, • विकास निर्माणका योजनामा विपद् व्यवस्थापन, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन र जोखिम न्यूनीकरणका अवधारणालाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने, गराउने तथा त्यससँग सम्बद्ध कार्य गर्ने, • गाँऊपालिका तथा गाउँपालिकामा आबद्ध हुने, • विपद तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्य गर्ने, गराउने,	• विपद् प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्यको सहयोग गर्ने, • कार्यदललाई आवश्यक सहयोग गर्ने • स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिसँग आवश्यक समन्वय गर्ने • तथ्यांक संकलनमा सहयोग गर्ने	• आपत्कालीन कार्ययोजना, पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने, • विपद तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट विस्थापित समुदायलाई पुनःस्थापन गर्न स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिलाई सघाउनु,

८.३ कार्यदलको स्वरुप

स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि निम्नअनुसार कार्यदल गठन गरिएको छ । यस कार्यदलको पदेन सदस्य बाहेक अन्य को कार्यकाल स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४ ले तोके अनुसार २ वर्षको हुनेछ । स्थानीय अवश्यकतालाई दृष्टिगत गरी कार्यदलको सङ्ख्या थपघट गर्न सकिनेछ ।

१. सूचना तथा पूर्वचेतावनी कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	सरद रेग्मी	राजपुर गाउँपालिका	संयोजक	
२	विष्णु बहादुर बुढा		सदस्य	

३	दुर्गा प्रसाद शर्मा		सदस्य	
४	रामछोरे यादव		सदस्य	
५	रामेश्वर यादव		सदस्य	
६	नरेन्द्र सिंह भण्डारी		सदस्य	
७	श्याम बहादुर बि.क.		सदस्य	
८	भिम बहादुर खड्का		सदस्य	

२. खोज तथा उद्धार कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	पुस्कर वली	वडा सदस्य	संयोजक	
२	झुपलाल वली	DDRT स्वयंसेवक	सदस्य	
३	धनबिर चौधरी	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	
४	जयराम बुढा	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	
५	पुष्पा वली	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	
६	वषन्त भण्डारी	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
७	भोविन्दा केसी	सामुदायिक कार्यकर्ता	सदस्य	

३. राहत व्यवस्थापन तथा पुन:स्थापन कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	भक्तबहादुर विक.	राजपुर गाउँपालिका	संयोजक	
२	पुष्कर वली	DDRT स्वयंसेवक	सदस्य	
३	दिपक परियार	CBERT स्वयंसेवक	सदस्इ	
४	राधा कुमारी षदव	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
५	पुष्पा वली	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
६	जयराम बुढा	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
७	पुष्पा यादव	उपशाखा स्वयंसेवक	सदस्य	
८	दिल मति वली	CBERT स्वयंसेवक	सदस्य	
९	दामोदर शर्मा	FA स्वयंसेवक	सदस्य	
१०	दिपक घर्ति	CBERT स्वयंसेवक		

४. प्राथमिक उपचार कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	खरेन्द्र चौधरी	शिक्षक नायक	संयोजक	

DRAFT

२	पुष्पा वली	सा.कार्याकर्ता	सदस्य	
३	जयराम बुढा	सा.कार्याकर्ता	सदस्य	
४	वषन्त भण्डारी	समिति सचिव	सदस्य	
५	धनबीर चोधरी	सा.कार्याकर्ता	सदस्य	
६	बालिका न्यौपाने	शिक्षक नायक	सदस्य	
७	विशाल खत्री	शिक्षक नायक	सदस्य	

५. क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	नरेन्द्र सिं. भण्डारी	वडा नं ५	संयोजक	
२	विष्ण बुढा	वडा नं १	सदस्य	
३	अर्जुन जिसी.	वड नं. २	सदस्य	
४	दिलमायाँ विक.	वडा नं. ३	सदस्य	
५	प्रेम कुमारी हरिजन	वडा नं ४	सदस्य	
६	सुरेन्द्र कुमार रोका	वडा नं. ६	सदस्य	
७	ललिता विक	वडा नं. ७	सदस्य	

६. लैङ्गिक समानता तथा संरक्षण कार्यदल

क्र. सं	नामथर	प्रतिनिधित्व	पद	कैफियत
१	धनपती देवी यादव	गाउँपालिका	संयोजक	
२	दिलमती वली चौधरी	कार्यपालिका	सदस्य	
३	गंगाकुमारी चौधरी	वडा सदस्य	सदस्य	
४	सिता योगी	महिला स्वयंसेविका	सदस्य	
५	शान्ता परियार	वडा सदस्य	सदस्य	

८.४ पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि कार्यदलको काम, कर्तव्य तथा अधिकार

गाउँपालिका कार्यदलले विपद्को प्रभावकारी समन्वयात्मक प्रतिकार्यका लागि आ–आफ्नो तहबाट तयारी अवस्थामा रहनेछन् र एकआपसमा तथा आवश्यकता अनुसार जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मातहतका विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरु (क्लष्टर) सँग समन्वय गर्दै विपद्को पूर्वसूचना, खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार, क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण, राहत वितरण, मनोवैज्ञानिक परामर्श लगायतका कार्यमा योगदान दिनेछन् ।

१.सूचना तथा पूर्वचेतावनी कार्यदल		
विपद् पूर्व	**विपद्को समय**	**विपद् पश्चात्**
• पूर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणालीबारे सञ्चार माध्यम	• विपद्को सूचना सबैभन्दा	• क्षति विश्लेषण

DRAFT

र अन्य स्रोतबाट प्राप्त सूचना प्राप्त गर्ने • पूर्वचेतावनी प्रणालीको स्थापनाका लागि जि.स.स, गाउपालिका, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण डिभिजन कार्यालयसँग समन्वय गर्ने • उपलब्ध पूर्वचेतावनी प्रणालीको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने • विपद्सम्बन्धी काम गर्ने वा अन्य सरोकारवाला निकायमा विपद्बारे सही जानकारी दिने • समुदायसँग नियमित छलफल गर्ने र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रतिवेदन नियमित रुपमा दिने • सञ्चारमाध्यम, पत्रकार महासङ्घ, स्थानीय पत्रकारसँग समन्वय गरी सूचना लिने र दिने काम गर्ने • विपद् जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी ज्ञानबर्द्धक सामग्रीको खोजी गरी समुदायमा उपलब्ध गराउने • आपत्कालीन समयमा चाहिने निकायको फोनको सूची तयार गरी समुदायका सबै सदस्यलाई उपलब्ध गराउने • जनचेतना अभिवृद्धिका सामग्री जिल्ला र केन्द्रबाट सङ्कलन गरी जनचेतना अभियानमा हुने खर्च कटौती गर्ने • सूचना प्रबाह र प्राप्तिको भरपर्दो संयन्त्रका लागि जिल्ला आपत्कालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र, जल तथा मौसम बिभागका स्टेसनहरु, स्थानीय तहमा समुदाय आफैले संचालन गरेका स्टेसनहरु विचमा नियमित छलफल, बैठक, अनुगमन गर्ने र आवश्यकता अनुसार सूचना आदान प्रदान संयन्त्रमा परिमार्जन गर्ने ।	पहिले खोज तथा उद्धार कार्यदललाई दिने • यस्तो सूचना जिल्ला आप्तकालीन कार्यसंचालन केन्द्र, स्थानीय प्रहरी, जिल्ला प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, नेपाली सेना, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गाउपालिका, जि.स.स र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई उपलब्ध गराएर सहयोग माग गर्ने • विपद्सम्बन्धी सम्पूर्ण जानकारी जानकारी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत्, जिविस र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई दिने • विपद्बारेको समाचार तथा सूचना सञ्चारमाध्यम वा पत्रकारलाई उपलब्ध गराउने	कार्यदलबाट भएको कार्य र क्षतिको अवस्थाको जानकारी लिने • विपद्पछि उत्पन्न भएको थप सङ्कटासन्नता र जनजीवनमा परेको असरको समीक्षा गर्ने • जनजीवनमा परेको असरअनुसार पूर्वतयारीका कार्यलाई निरन्तरता दिने । • पुर्व सुचना प्रणालि संग सम्बन्धित संरचनागत पुजिमा भएको क्षतिको मर्मत संभार गर्ने र थप संरचनाको आवश्यकता भएमा पहल गर्ने । • स्थापित संयन्त्रमा भएका कमि कमजोरिमा सुधार ल्याउन पहल गर्ने ।
२. खोज तथा उद्धार कार्यदल		
• विपद्बाट विस्थापितलाई राख्नको लागि सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने • उद्धारका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको बन्दोवस्त गर्न स्थानीय प्रहरी, नेपाली सेना, जिल्ला दवी प्रकोप उद्धार समितिसँग समन्वय गरी सहयोग माग गर्ने • उद्धारका लागि नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग समन्वय गर्ने • बाढी र पहिरोको समयमा उद्धार गर्न सक्ने समुदायका सदस्यको पहिचान गरी उनीहरूको सम्पर्क नम्बर अध्यावधिक राख्ने • उद्धारकर्मीका लागि तालिमको व्यवस्था गर्न गैसस, नेपाल रेडक्रस, प्रहरी र सेनासँग समन्वय गर्ने	• विपद् हुने मौसममा खोज तथा उद्धारको लागि तयारी अवस्थामा रहने • सूचना तथा पूर्वचेतावनी कार्यदलको सूचनाका आधारमा अति जोखिममा रहेका परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा लैजाने • त्यस्ता परिवारको महत्वपूर्ण सम्पत्ति र पशुधनको रक्षा तथा उद्धार गर्ने • समुदायमा रहेका महिला, अपाङ्ग, बूढाबूढी, गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाको सूची तयार गरी मूल	• उद्धार गरिएका व्यक्ति, धनसम्पत्ति, पशुधनको सूची तयार गरी मूल समितिलाई दिने • विपद्मा परेर हराएका वा मृत्यु भएका मानिस र घरपालुवा पशुको सूची तयार गरी मूल समितिमार्फत सुरक्षा निकाय र गाविसलाई उपलब्ध गराउने • उद्धार समाग्री पुनः यथास्थानमा राख्ने

DRAFT

	समितिलाई दिने र सहयोगको प्राथमिक सूचीमा राख्न आग्रह गर्ने	
३. राहत व्यवस्थापन तथा पुनःस्थापन कार्यदल		
• समुदायस्तरबाट उपलब्ध हुने राहत सामग्री सङ्कलन र भण्डारणको व्यवस्था गर्ने • सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने • राहत सामग्री प्रयोग नभएमा त्यस्तो सामग्री नियमानुसार बिक्री गरी प्राप्त रकम कोषमा जम्मा गर्ने • पूर्ण रूपमा विस्थापित हुने परिवारलाई बसोबासको व्यवस्थाका लागि सार्वजनिक जग्गाको पहिचान गरी त्यस्तो जग्गा उपयोग गर्न गाँऊपालिका र गाउँपालिकामार्फत् सम्बन्धित निकायसँग अनुमति लिने प्रक्रिया अघि बढाउने • विस्थापितलाई सुरक्षित राख्ने स्थानको लागि उद्धार कार्यदलसँग समन्वय गरी सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा आवश्यक कार्य गर्ने	• सही समयमा कार्ययोजनाअनुसार राहत व्यवस्थापन गर्ने • जिल्लाबाट प्राप्त अनुदान वा राहत वितरणमा जिल्लाको कार्यदललाई सहयोग गर्ने • स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग सहमति लिएर अन्य आवश्यक कार्य गर्ने	• विस्थापित भएर पुनःस्थापन हुन नसकेका परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा बसोबासको व्यवस्थाका लागि पहल तथा पैरवी गर्ने • पुनःस्थापना हुन सक्ने परिवारको घर मर्मतसम्भारको लागि पहल गर्ने र सहयोगको लागि जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समितिलाई स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत् सिफारिस गरी पठाउने
४. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा सरसफाइ कार्यदल		
• विपद्को समयमा घाइतेको उपचारको लागि प्राथमिक उपचार सामग्रीको व्यवस्था गर्ने • विपद् नभएमा प्राथमिक उपचार सामग्रीको समय बाँकी रहँदै प्रयोग गरी पुनः नयाँ सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने • स्थानीय स्वास्थ्य चौकीसँग समन्वय गरी आवश्यक सामग्री माग गर्ने • स्थानीय तहमा एम्बुलेन्स उपलब्ध भएमा सोको मर्मतसम्भार गरी दुरुस्त राख्ने व्यवस्था मिलाउने • स्वास्थ्य र सरसफाइसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गरी विपद् पहिले र पछि हुन सक्ने महामारी तथा जनस्वास्थ्यसम्बन्धी समस्याबारेमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने • जनचेतना अभिवृद्धिको लागि जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय र अन्य स्वास्थ्यसंस्थासँग सहयोग माग गर्ने • स्वयंसेवकहरूलाई विपद् र महामारीबारे अभिमुखीकरण गर्ने	• घाइतेको तत्काल उपचार गर्न उद्धार कार्यदलसँगै विपद् प्रभावित क्षेत्रमा जाने • घाइतेको प्राथमिक उपचार गरी आवश्यक परेमा स्वास्थ्यसंस्थामा पठाउने	• विपद्पछि फोहोरमैला व्यवस्थापनका कार्य गर्ने • विस्थापित बसेको स्थानमा सरसफाइका कार्यलाई नियमित रूपमा सञ्चालन गर्ने • महामारीजन्य रोगहरूको नियमित निगरानी गर्ने र सम्बन्धित निकायलाई जानकारी दिने • स्वास्थ्य, सरसफाइ र जनस्वास्थयसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने
५. क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण कार्यदल		
क्षति विश्लेषण • विपदपूर्व नै जनधनको हुन सक्ने क्षतिको विवरण सङ्कलन गर्ने ।	• विपद्बाट भएको क्षतिको लेखाजोखा गरी आपत्कालीन सहयोगको आवश्यकता	• क्षतिको विस्तृत विश्लेषणका लागि सङ्कलन गर्ने ।

DRAFT

● सम्भाव्य क्षति विश्लेषण नमुना फाराम तयार गर्ने । ● क्षति विश्लेषण स्वयंसेवकहरूलाई तालिम दिने । ● क्षति विश्लेषण स्वयंसेवकहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।	पहिचान गर्ने ● उपलब्ध सूचनाका आधारमा सहयोगका लागि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत सम्बन्धित निकायलाई उपलब्ध गराउने ।	● गरिएको कामको समिक्षा गरी कमी कमजोरीहरूलाई पत्ता लगाउने ।
६. लैङ्गिक समानता तथा संरक्षण कार्यदल		
● मनोसामाजिक परामर्शदाताहरुको रेकर्ड अद्यवधिक गर्ने र तालिम संचालनको बन्दोवस्त मिलाउने ● विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन तथा जनचेतना अभिवृद्धि र अन्य क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरुमा लैङ्कि्क समानता र सामाजिक समोवेशीकरण सुनिश्चित गर्ने ● लैङ्गिक समानता र संरक्षण सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने ● अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक, महिला, गर्भवति महिला तथा वालवालिका मैत्री आश्रयस्थलको पहिचान र निर्माणमा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिलाई सहयोग गर्ने ● अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक, महिला, गर्भवति महिला, दलित, जनजाति तथा वालवालिकालाई सुरक्षा सम्बन्धी पूर्वजानकारी एवं अभिमुखीकरण गर्ने	● विपद् प्रतिकार्यका दौरान हुन सक्ने भेदभाव, हिंसा, दुर्व्यवहार आदि घटनाको अनुगमन र पहिचान गर्ने ● घटना घटेको वा घट्न सक्ने अवस्थामा कानूनी सहयोग तथा परामर्शमार्फत् दोषीलाई कारवाही गर्न सकिने व्यवस्था मिलाउने ● विपद् प्रभावितलाई आवश्यकता अनुसार मनोपरामर्श दिने ● हराएका वा विछोडिएका परिवारको खोजी र पुनर्मिलनको लागि सहजीकरण गर्ने ● राहत वितरण गरिँदा राहत सामग्रीहरु वलवालिका, महिला, गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाका लागि विशेष सामग्रीको व्यवस्था गर्न विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समूहलाई आग्रह र सहयोग गर्ने	● विपद्बाट प्रभावित व्यक्ति, परिवार र जोखिममा रहेका विभिन्न समूहमाथि विपद्को समय वा विपद् पश्चात् उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार, भेदभाव एवं हेलामा परेका समूहलाई मानवीय मापदण्डका आधारमा संरक्षण प्रदान गर्नु

अनुसूची :

१. सहभागितामूलक क्षमता तथा सङ्कटासन्नता विश्लेषणको संक्षिप्त प्रतिवेदन (क्षमता तथा सङ्कटासन्नता नक्साङ्कन, प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण, ऐतिहासिक समय रेखा, प्रकोप पात्रो, रोटी चित्र आदि)

२. बैठक तथा गोष्ठीका सहभागीहरूको विवरण र निर्णय

३. गाउँपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको विवरण

४. वडा स्तरीय सूचना फारम

DRAFT

गाँऊपालिकाको विपद् प्रतिकार्य योजना

समयावधि	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	प्रक्रिया	प्रतिफल	स्रोतको व्यवस्था	
					आन्तरिक	वाह्य
० देखि १ घण्टा भित्र	प्रकोपको पूर्व सूचना र विपद्को सूचना सम्प्रेषण	पूर्व सूचना कार्यदल, प्रभावित समुदाय र स्थानीय र सामुदायिक विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समिति	पूर्व सूचना कार्यदलले समुदाय, वर्षा तथा नदी अवलोकन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, सञ्चारमाध्यम, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र मातहतका कार्यालय, सुरक्षा निकाय, विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने संघ संस्थाहरु, राष्ट्रिय भूकम्प मापन केन्द्र लगायतका विभिन्न माध्यमबाट प्रकोपको सूचना तथा पूर्व सूचना प्राप्त गरी स्थानीय र सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति, खोज उद्धार र प्राथमिक उपचार कार्यदल, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र तथा संकटासन्न समुदायहरुलाई विभिन्न सञ्चार माध्यम (जस्तैः हाते माइक, साइरन, फोन, एस्.एम.एस्. आदि)को प्रयोग गरी खबर आदान प्रदान गर्ने	सङ्कटासन्न समुदाय र जिल्लाका सरोकारवालाहरुद्वारा विपद् सम्बन्धी सूचना प्राप्त गर्ने, सूचना प्राप्त गरिसके पश्चात् सुरक्षित स्थानमा आश्रय लिने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	गाँऊपालिका
० देखि १ घण्टा भित्र	स्थानीय तथा सामुदायिक विपद् तथा जलवायू उत्थानशील समितिको वैठक	समितिका पदाधिकारीहरु	यो प्रकोपको जोखिम सम्बन्धी पूर्व सूचना तथा घटनाको सूचना प्राप्त गरेपश्चात् स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति/सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिले केही आपत्कालीन निर्णयहरु गर्न बस्ने बैठक हो ।	प्राथमिक उपचार कार्यदल र खोज तथा उद्दार कार्यदल परिचालन गर्ने निर्णय समुदायलाई साइरन, मेगाफोन र अन्य साधन प्रयोग गरी नियमित जानकारी दिने निर्णय	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	गाँऊपालिका
० देखि २४ घण्टा भित्र	स्थानीय र सामुदायिक कार्यदलहरुबाट उद्दार कार्य	खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार कार्यदल	विपद् भएको सूचना प्राप्त गरेपछि प्राथमिक उपचार कार्यदल र खोज तथा उद्दार कार्यदल समुदायमा गई आफ्नो कार्य सुरु गर्नेछ । आगलागीको घटना भएमा आगलागी	लक्षित ५० प्रतिशत समुदायलाई उद्दार गरी सुरक्षित स्थलमा ल्याइने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय,

			नियन्त्रणको प्रयास गर्ने महामारी विपद्का सम्वन्धमा मानिसमा हुने महामारी अवस्थाको जानकारी दिने तथा प्रतिकार्य सुरु गर्ने	चोटपटक लागेका विरामीहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरिने		रेडक्रस
० देखि २४ घण्टा भित्र	खोज उद्धार र प्राथमिक उपचारका लागि थप सहयोग आवश्यक भएमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति , रेडक्रस, सुरक्षा निकायलगायतसँग समन्वय गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको अनुरोध तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशनमा खोज तथा उद्दार विषयगत क्षेत्रले विभिन्न साधन तथा स्रोतको उपयोग गरी उद्दार कार्य गर्नेछ। खोज तथा उद्दारका लागि स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र कार्यदलको सहायता लिनेछ।	समुदायलाई उद्दार गरी सुरक्षित स्थलमा ल्याइने चोटपटक लागेका विरामीहरुलाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरिने सघन घाइतेहरुलाई अस्पताल पठाउने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस
० देखि २४ घण्टा भित्र	घाइते, हराइरहेका तथा विस्थापितको सूची अद्यवधिक राख्ने तथा द्रुत सर्वेक्षण तथ्याङ्क संकलन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिले घाइते, हराइरहेका तथा आन्तरिक विस्थापितको सूची अद्यवधिक गर्ने, सूची तयार गर्दा स्थान, उमेर, लिङ्ग, जाति, अपाङ्गता आदि पनि खुलाउने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खटाएको द्रुत सर्वेक्षण टोलीलाई द्रुत सर्वेक्षण फाराममा चाहिने जानकारी संकलन गर्न मद्धत गर्ने (द्रुत सर्वेक्षण फाराम)।	पहिलो चरणको क्षती, घाइते र मृत्यु हुनेको संख्या संकलन गर्ने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
० देखि २४ घण्टा भित्र	विपद् प्रभावित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामग्री तथा अस्थायी वसोवासको प्रबन्ध गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले आफूसँग भएको श्रोत परिचालन गर्ने तथा अपुग स्रोतका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति तथा स्थानीय र जिल्ला स्थित दातृ संस्थाहरुको वा व्यक्तिहरुलाई अनुरोध गर्ने	विपद् प्रभावित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामग्री र अपाङ्गता, वालवालिका, जेष्ठ नागरिक तथा लैङ्गिक मैत्री अस्थायी वसोवासको बन्दोवस्त हुने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु

DRAFT

० देखि २४ घण्टा भित्र	समुदायलाई सचेत गराउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यदलहरु, समुदाय, प्रकोपसँग सम्बन्धित सरकारी गैरसरकारी निकायहरु, सञ्चार माध्यम आदिबाट प्राप्त तथ्यगत पूर्वसूचना, आपत्कालीन चेतावनी, जोखिम बढेको वा घटेको, भएगरेका उद्धार प्रयासहरु, अपनाउनु पर्ने सावधानीहरु तथा सार्वजनिक आह्वान विषयक सूचनाहरु आवश्यकता अनुसार नियमित प्रवाह गर्ने ।	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यदलहरु, समुदाय, प्रकोपसँग सम्बन्धित सरकारी गैरसरकारी निकायहरु, सञ्चार माध्यम आदि लगायत विभिन्न माध्यमबाट जानकारी प्राप्त गरी माइकिंग, फोन जस्ता माध्यम प्रयोग गरी समुदायलाई सूचित गर्ने	समुदायमा अफवाह फैलनबाट रोक्ने, जिवनउपयोगी सन्देशहरु प्रवाह हुने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	प्रभावित परिवार को दर्ता तथा खोजी कार्य, प्रभावित परिवारलाई पहिचान पत्र (टोकन) वितरण र तथ्यांक व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	समुदाय विपद् व्ययस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायतका अन्य निकायको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले प्रभावित परिवार दर्ता गर्नेछ । यस सुचीलाई सुरक्षा निकायले (नेपाल प्रहरी) प्रमाणित गर्नेछ ।	राहत प्याकेजको आवश्यकता मूल्यांकन, वितरण र प्रतिकार्यका लागि प्रभावित परिवारको तथ्यांक व्यवस्थापन	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	आवास तथा गैरखाद्य सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति मिति मातहतको आवास तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै समुदाय विपद् व्यवस्थापन समितिको मद्धतमा तथा विस्थापित संख्याको आधारमा अस्थायी वासस्थानको व्यवस्थापन गर्ने । वासस्थान व्यवस्थापन गर्दा स्फेयर मापदण्ड अपनाइनुपर्ने	विस्थापित समुदायका लागि अस्थायी वासस्थानको तथा अन्य आधारभूत गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्था	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रसँग	स्वास्थ्य सामाग्री, पानी शुद्धिकरणका लागि सामाग्री लक्षित	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति,	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य

DRAFT

		समिति	समन्वय गर्दै तथा समुदाय विपद् व्यवस्थापन समिति समेतको मद्धतमा वितरण गर्नुपर्ने सामाग्री संख्या निर्धारण गरी वितरण गर्नेछ। जैविक, ठोस तथा प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने	जनसमुदायलाई वितरण गर्ने, हात धुने तरिका र महत्व सम्बन्धी जानकारी, महिलालाई चाहिने सरसफाइ तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धि सामाग्रीको व्यवस्था, अस्थायी शौचालय र फोहोर मैलाको व्यवस्थापन	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	खाद्य व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै आवश्यक तयारी खाद्य सामाग्री आँकलन गर्ने सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको सहयोग लिई खाद्य सामाग्री वितरण गर्नेछ।	प्रभावित जन समुदायलाई तयारी खाद्य सामाग्री वितरण	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	गुनासा, लैङ्गिक हिंसा तथा विवाद व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र संरक्षण कार्यदल	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको निर्देशनमा फिल्डमा परिचालित टोलीले आवास तथा गैरखाद्यसँग सहकार्य गरी संकटासन्न वर्गको आवश्यकता अनुसार अस्थायी वासस्थानको व्यवस्थापन गर्नेछ।	महिला, वृद्ध वृद्धा र वालवालिकाको आवश्यकताअनुसार अस्थायी बासस्थान व्यवस्थापन गर्ने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
२४ घण्टा देखि ४८ घण्टा भित्र	स्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी प्रतिकार्य	स्थानीय र सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति	प्रभावित संख्याको सूचीको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामग्री संख्या आँकलन गरी वितरण गर्नेछ ।आवश्यकता अनुसार अस्थायी अस्पताल स्थापना	प्रभावित परिवारलाई सुरक्षित सामाग्री वितरण, प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार अस्थायी अस्पताल स्थापना	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा	पानी शुद्धिकरणका लागि अपुग सामग्रीको लेखाजोखा	स्थानीय विपद् तथा जलवायु	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन	विभिन्न ठाउँमा पानीको व्यवस्थापन	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला	मानविय सहायताको

DRAFT

भित्र	र व्यवस्थापन	उत्थानशिल समिति	समिति र जिल्ला जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै पानी शुद्धिकरणका लागि अपुग सामाग्रीको लेखाजोखा गर्नेछ । पानीको सुविधा विभिन्न स्थानमा गराउनेछ ।	पानी शुद्धिकरणका लागि थप सामाग्री वितरण	विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	महामारी नियन्त्रणका लागि फोहर व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्तर्गतको खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र तथा सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्दै मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	मरेका पशुका शवहरु संकलन तथा व्यवस्थापन हुने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	स्फियर मापदण्डअनुसार खाना बनाउने भाँडावर्तन, इन्धन, लुगाफाटो, कम्बल, परिवार, बालबालिका, महिलाका लागि आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सामग्रीजस्ता गैरखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको आवास तथा गैर खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै निरन्तर आवास व्यवस्थापनमा लागिरहने छ ।	प्रभावित परिवारलाई गैरखाद्य सामाग्री वितरण	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	खाद्य सामग्री वितरण	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रभावित परिवार संख्याको आधारमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको खाद्य विषयगत क्षेत्रसँग सहकार्य गर्ने र वितरण गर्नेछ ।	प्रभावित परिवारलाई पकाउन चाहिने खाद्य सामाग्री वितरण	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	आपत्कालीन शिक्षाको व्यवस्थापन	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र सम्बन्धित विद्यालय	प्रभावित विद्यालय र विद्यार्थी संख्याको आधारमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले शिक्षा विषयगत क्षेत्र तथा प्रभावित विद्यालयसँग समन्वय गर्दै आवश्यक पर्ने शिक्षा सामाग्री वितरण गर्ने र अस्थायी विद्यालयको निर्माणमा सघाउने ।	विस्थापित वालवालिकाका लागि अस्थायी कक्षा सञ्चालन गर्ने शिक्षा सामाग्री वितरण गर्ने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा	गुनासा, लैङ्गिक हिंसा तथा	स्थानीय विपद्	मनोसामाजिक परामर्श सेवा र कानुनी	मनोसामाजिक परामर्श	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु	मानविय

DRAFT

देखि ७ दिन भित्र	विवाद व्यवस्थापन सम्बन्धी थप प्रतिकार्य	तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र संरक्षण कार्यदल	सहायता चाहिने मानिसको पहिचान गर्नेछ ।	सेवा उपलब्ध गराउने आवश्यक जनसमुदायलाई कानुनी सहायता दिने	उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले खटाएको टोली	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिले बहुक्षेत्र प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाका लागि परिचालित टोलीलाई आवश्यक सहयोग गर्ने	(MIRA) बहुक्षेत्र द्रुत सर्वेक्षण कार्य सम्पन्न भई क्षतिको विस्तृत विवरण आउने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	शव व्यवस्थापन तथा मृतक परिवारलाई आर्थिक सहयोग	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	मृतकका परिवारलाई स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको तर्फबाट काजकिरियाका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने, मृतक प्रमाण पत्र जारी गर्न मद्धत गर्ने तथा सरकारका तर्फबाट प्राप्त हुने अन्य सहयोगका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सिफारिस गर्ने	मृतकको काजक्रिया हुने, मृतक परिवारले राहत पाउने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिको बैठक	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	प्रतिकार्यमा संलग्न सरोकारवाला तथा प्रभावितहरुको बैठक बसी चुनौती, सिकाइ र सुधार गर्नुपर्ने पक्षबारे छलफल गर्ने	हालसम्मको प्रतिकार्यको समिक्षा गरी थप आवश्यक रणनीति तर्जुमा गर्ने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	विभिन्न क्षेत्रमा भएको आवश्यकता र खाडलका आधारमा थप प्रतिकार्य	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य सहयोगी निकायहरुसँग समन्वय गर्दै थप राहत र सहयोगको बन्दोवस्ती गर्ने	थप राहत वितरण र प्रतिकार्य	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु
७ दिन देखि २ साता भित्र	मनोसामाजिक परामर्श	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति र संरक्षण कार्यदल	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गतको संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्दै मानसिक तनावमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक सेवा उपलब्ध गराउने तथा स्वास्थ्य सेवाप्रदान गर्ने	मानसिक तनावमा परेका व्यक्ति र परिवारलाई परामर्श र हौसला प्रदान गरिने	स्थानिय.विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समिति, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस, स्थानिय सरोकारवालाहरु	मानविय सहायताको क्षेत्रमा कार्य गर्ने संघसंस्थाहरु

DRAFT

राजपुर गाउँपालिका अर्न्तगतका सामुदायिक विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल समितिहरु

क्र.सं.	समितिको नाम	ठेगाना	संयोजकको नाम	फोन नं
१	**देवी स्थान** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- १, कठबेरुवा	अग्नी कुमार भट्टराई	९८६८६९१६०८
२	**सिमा चौतरी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- १, ताउले	राम बहादुर सुनार	९८६८०५०६४२
३	**गुरुङ्ग खोला** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- १, गुरुङ्ग खोला	रेबा बूढा	९८६१३३५४३०
४	**सिमा नमुना** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- १, सिरिया नाका	ओम बहादुर पुन	९५३२५५०५६४
५	**बर चौतारी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- २, बेला	शान्ता भण्डारी	९८४०७६८०९६
६	**पिपल चौतारी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- २, मटेरिया	खिम लाल दंगाल	९८४४९३२९८५
७	**प्रगति** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ३, करंगा	झुप लाल वली	९७४८५७०६१३
८	**बगार बाबा** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ३, भैसहवा	भगवान दिन यादव	९८०९५८४७९५
९	**शिव** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ३, खरदरिया	धर्म राज यादव	९८०९७६२१९१
१०	**राम जानकी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ४, फाहोरा	अरबिन्द कुमार झा	९८०९५४८३५८
११	**दुर्गा** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ४ दुलैया	कालीरामचौधरी	९८०६२६४४०५
१२	**राम जानकी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ५ जंग्रहवा	कान्ता प्रसाद यादव	९८०९८०२१९८
१३	**साल भौडी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति,	राजपुर- ५, सालभौडी	दिल बहादुर चौधरी	९८६८६४१२७३
१४	**जन कल्याण** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ६, राजपुर	बिरेन्द्र चौधरी	९८६८६९१२७९
१५	**सन्देश** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ६, गंगदी खोला गाउँ	टंकेश्वर गुप्ता	९८०६२६४३१६
१६	**मयुँर ताल** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ६, खांग्रा नाका	धन बहादुर गुरुङ्ग	९८०६२७७५१७
१७	**सुना छहारी** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ७, गोठुवा नाका	ओम प्रकास रोक्का	९८१३०९३७४०
१८	**सिक्टा** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ७ ,सिक्टा नाका	पदम बहादुर खड्का	९८४४९३०४१९
१९	**चुरे सिमाना** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ७ ,भैसाही नाका	धन बहादुर के.सी.	९८६६९६५१९३
२०	**नाका सिमाना क्षेत्र** सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति	राजपुर- ७, डग्मारा नाका	दिपक घर्ती	९४५५८९२४६५

२. समुदायमा आधारित आपतकालिन प्रतिकार्य समुह तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	ईश्वरी चौधरी	राजपुर १	9840124669
२	अनिल पुन	राजपुर १	9810865395
३	पञ्चमी चौधरी	राजपुर १	9806242018

४	अग्नी कुमार भट्टराई	राजपुर १	9868691608
५	हिरा वि.क	राजपुर १	9822813343
६	सिता पोखेल	राजपुर १	9809583823
७	चित्र बहादुर चौधरी	राजपुर २	9822907516
८	मान्ती यादव	राजपुर २	9803393747
९	राम सुरज यादव	राजपुर २	9847882074
१०	मिना वि.क	राजपुर २	9809767841
११	रक्षा रानी यादव	राजपुर ४	9809876391
१२	अमृता चौधरी	राजपुर २	9847905131
१३	प्रयाग नारायण चौधरी	राजपुर २	9809515769
१४	कृष्ण कुमारी यादव	राजपुर ४	9822865281
१५	बसन्ता गिरी	राजपुर ४	9822902429
१६	डोर बहादुर पुन	राजपुर ४	9806287461
१७	कम्लेस कुमाल यादव	राजपुर ४	9822803344
१८	सुर्य प्रसाद पुलामी	राजपुर २	9847858012
१९	बद्री यादव	राजपुर २	9803419081
२०	राम बहादुर सुनार	राजपुर १	9868050652
२१	सुष्मा चौधरी	राजपुर २	9806251029
२२	विला परीयार	राजपुर १	9822982688
२३	सरीता परीयार	राजपुर २	9806294229
२४	गोसरी घर्ती	राजपुर २	9809554010
२५	मञ्जु बुढा	राजपुर १	9809713160
२६	लोक बहादुर विटलु	राजपुर १	9809788274
२७	गुरु प्रसाद वि.क	राजपुर २	9812811657
२८	उदय राम चौधरी	राजपुर २	9847853511
२९	राधा मुस्लीम	राजपुर २	9809825391
३०	कमला चौधरी	राजपुर १	
३१	गजल चौधरी	राजपुर २	9844986186
३२	शान्ता भण्डारी	राजपुर २	9847840726
३३	बसन्त भण्डारी	राजपुर २	9847805807
३४	पुर्ण बहादुर महरा	राजपुर २	9810598655
३५	खुशी राम चौधरी	राजपुर २	9806257789
३६	तिलक राम वि.क	राजपुर २	9822912388
३७	मन कुमारी चौधरी	राजपुर २	9822907252
३८	मनी राम खनाल	राजपुर २	9809541743
३९	डिल कुमारी पुन	राजपुर २	9810901676
४०	सुनीता चौधरी	राजपुर २	9892207091
४१	शेर बहादुर चन	राजपुर २	9815477194
४२	झुप लाल वली	राजपुर ५	
४३	तुल्सा परीयार	राजपुर ५	
४४	खिम बहादुर डाँगी	राजपुर ६	
४५	दुर्गा प्रसाद कुमाल	राजपुर ६	
४६	रमिता बाठा	राजपुर ६	
४७	गौसरी बोहोरा	राजपुर ५	

DRAFT

४८	संगिता चौधरी	राजपुर ५	
४९	राम लाल याखव	राजपुर ५	
५०	गैगा राम यादव	राजपुर ५	
५१	दिपक घर्ती	राजपुर ७	
५२	शुशिला चन ठकुरी	राजपुर ३	
५३	मेगमान बुढा	राजपुर ३	
५४	सिता चौधरी	राजपुर ३	
५५	मनिषा वि.क	राजपुर ५	
५६	शिव कुमार यादव	राजपुर ५	
५७	पुनम वि.क	राजपुर ७	
५८	धन बहादुर के.सी	राजपुर ७	
५९	जितेन्द्र बुढा मगर	राजपुर ६	
६०	अमृत रोका	राजपुर ६	
६१	रुपा शर्मा	राजपुर ३	
६२	दिल कुमारी बुढा	राजपुर ७	
६३	निमा भण्डारी	राजपुर ६	
६४	मंगल खड्का	राजपुर ६	
६५	लाल बहादुर घर्ती	राजपुर ३	
६६	विर बहादुर सुनार	राजपुर १	9899489872
६७	देवी राम सुनार	राजपुर १	9809846707
६८	कुमारी पुन	राजपुर १	9809718104
६९	शान्ती घर्ती मगर	राजपुर १	9812819740
७०	फुलमती घर्ती	राजपुर १	9822880321
७१	ओम बहादुर पुन	राजपुर १	9812505737
७२	कर्मसरी घर्ती	राजपुर १	9809767426
७३	जानकी वि.क	राजपुर १	9866808812
७४	पुर्ण बहादुर डाँगी	राजपुर १	9809715731
७५	अमृता वि.क	राजपुर १	
७६	ज्ञान बहादुर पुन	राजपुर १	
७७	लक्ष्मी वि.क	राजपुर १	9822887608
७८	टोप बहादुर वि.क	राजपुर १	9861335430
७९	पुणिमा कुमाल	राजपुर ७	9806247849
८०	मञ्जु घर्ती	राजपुर ७	
८१	हुकुमी कुमारी वली	राजपुर ७	9844974515
८२	यज्ञ बहादुर वली	राजपुर ७	9847969352
८३	खिम बहादुर राना	राजपुर ७	9847871386
८४	पदम बहादुर खडका	राजपुर ७	9844930419
८५	ससिर वि.क	राजपुर ७	9810803065
८६	विन्दु चौधरी	राजपुर ७	9810949746
८७	विना थापा	राजपुर ७	9868975689
८८	कैलाश राना	राजपुर ७	9455892593
८९	गंगा मगर	राजपुर ७	
९०	रेनु वली	राजपुर ७	9847804538
९१	संगीता घर्ती	राजपुर ७	9810874814

DRAFT

९२	झगी सार्की	राजपुर ७	9866818901
९३	पुष्कर वली	राजपुर ७	9847896172
९४	चिन्ता नेपाली	राजपुर ७	9532064921
९५	प्रदीप घर्ती	राजपुर ७	9815068039
९६	शुशिला बस्नेत	राजपुर ७	
९७	उर्मिला पुन	राजपुर ७	9812839823
९८	सन बहादुर वि.क	राजपुर ७	9810979202
९९	शेर बहादुर सार्की	राजपुर ७	9809570311
१००	दिल कुमारी के.सी.	राजपुर ७	9822845729
१०१	शाान्ती घर्ती	राजपुर ७	9810934728
१०२	कमला साहु	राजपुर ७	

३. स्वच्छता तथा सरसफाईमा रुपान्तरण प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम

क्रस	**नाम थर**	**ठेगाना**	**सम्पर्क नम्बर**
१	जय राम बुढा	राजपुर १	9806282821
२	इश्वरी रिजाल	राजपुर २	9866960032
३	पुष्पा भण्डारी वली	राजपुर २	9868645704
४	राधा कुमारी यादव	राजपुर ३	9806277486
४	उमा राम यादव	राजपुर ४	9809548358
५	कोमल चौधरी	राजपुर ४	9810855678
७	धनविर चौधरी	राजपुर ५	9810883594
८	राजपती चौधरी	राजपुर ६	9847954646
९	रेणु वली	राजपुर ७	9847804538
१०	भोविन्द्रा के.सी	राजपुर ७	9849757762

४. स्वच्छता तथा सरसफाईमा रुपान्तरण तालिम

क्र.स.	**नाम थर**	**ठेगाना**	**सम्पर्क नम्बर**
१	गोमा अधिकारी	राजपुर १	9809754223
२	राम जानकी यादव	राजपुर ३	9847915006
३	सावित्रा बुढाथोकी	राजपुर १	9806289564
४	सरस्वती घर्ती	राजपुर १	9810324711
५	खुमा कुमाल	राजपुर ३	9810836094
६	माया रोका	राजपुर १	9809108578
७	शान्ती यादव	राजपुर २	
८	गोविन्द कुमाल	राजपुर ३	9810876973
९	जित बहादुर परीयार	राजपुर ३	9809575002
१०	नरमता परीयार	राजपुर ३	9810820769
११	बुद्धी राम चौधरी	राजपुर १	9847330841
१२	कल्पना थापा	राजपुर १	9810981251
१३	निममायाँ चन	राजपुर १	9822955671
१४	ग्रिष्मा चौधरी	राजपुर २	9822812309
१५	हिमाश्वरी दंगाल	राजपुर २	
१६	मिना वि.क	राजपुर ३	9810941693

DRAFT

१७	सुना वि.क	राजपुर २	9810944104
१८	मोती वि.क	राजपुर ३	9822959974
१९	विना खड्का	राजपुर १	9809811771
२०	कामना वि.क	राजपुर २	9806247466
२१	अनिता बुढा	राजपुर १	98068616304
२२	बेद प्रसाद यादव	राजपुर ३	
२३	राम प्रसाद यादव	राजपुर ३	9809752124
२४	दुर्गादेवी वि.क	राजपुर १	
२५	मिना यादव	राजपुर ३	
२६	सुनिता साहा	राजपुर ३	9822822187
२७	पुष्पा मल्ल	राजपुर १	9806289701
२८	राम कुमार चौधरी	राजपुर २	9810818201
२९	राम कुमारी चौधरी	राजपुर २	
३०	ऋषि राम घिमिरे	राजपुर २	980954537
३१	गंगा के.सी	राजपुर ५	9810900569
३२	सरीता भण्डारी	राजपुर ५	9806233313
३३	शेम बहादुर यादव	राजपुर ४	9806684140
३४	सरस्वती हरिजन	राजपुर ४	9822013492
३५	दिपा भण्डाारी	राजपुर ४	9809759620
३६	अमृत रोका	राजपुर ६	9800984794
३७	सुमन चौधरी	राजपुर ४	982210800
३८	बसन्ती यादव	राजपुर ४	9822959565
३९	मन्सा राम यादव	राजपुर ५	9809560248
४०	ओम नारायाण चौधरी	राजपुर ६	9863287960
४१	सिता कुमाल	राजपुर ७	9866830691
४२	उर्मिला पुन	राजपुर ७	9812839823
४३	पवित्रा बुढा मगर	राजपुर ६	9822857365
४४	बल बहादुर घर्ती	राजपुर ७	9868677832
४५	ओम प्रकास रोका	राजपुर ७	9813093740
४६	यज्ञ बहादुर वली	राजपुर ७	9847969352
४७	शान्ती यादव	राजपुर ४	980620589
४८	सुमित्रा वि.क	राजपुर ७	98668662196
४९	निर्मला घर्ती	राजपुर ६	9809505434
५०	निर्मला भण्डारी	राजपुर ५	
५१	दोर्ण बहादुर चौधरी	राजपुर ५	9812889012
५२	बेद नारायण चौधरी	राजपुर ६	9009597697
५३	राधा चौधरी	राजपुर ६	
५४	सम्झना चौधरी	राजपुर ५	9809842652
५५	सिता बुढा मगर	राजपुर ५	
५६	दिपा चौधरी	राजपुर ६	9806299282
५७	शोभा बुढा	राजपुर ६	9810867191
५८	पिमाली झाक्री	राजपुर ७	9748606959
५९	सोम राज के.सी	राजपुर ७	9844957564
६०	राज कुमारी परीयार	राजपुर ७	9822939463

DRAFT

५. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई पुर्नताजगी तालिम

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	टिका वि.क	राजपुर १	9809833243
२	जिवा बस्नेत	राजपुर २	9809741907
३	रविता यादव	राजपुर ३	9809790346
४	रामराजी यादव	राजपुर ३	9822887031
५	मान्ती यादव	राजपुर ३	9822844328
६	विर्मा के.सी	राजपुर १	9815477191
७	झुण्डी चौधरी	राजपुर २	
८	मिना गुप्ता	राजपुर २	9809742486
९	भागिदेवी चौधरी	राजपुर २	
१०	शिवा भण्डारी	राजपुर २	9847881121
११	शिला भट्टराई	राजपुर ३	9822886311
१२	चन्द्रवती चौधरी	राजपुर १	9809823013
१३	रेवा बुढा	राजपुर १	9810900673
१४	श्रीमाया घर्ती	राजपुर १	
१५	प्रतिभा चौधरी	राजपुर १	9822887329
१६	जसमती वि.क	राजपुर १	
१७	विना भट्टराई	राजपुर १	9847875199
१८	केवलपती चौधरी	राजपुर १	980625331
१९	नरपती चौधरी	राजपुर २	9810945061
२०	कमला देवी शुक्ला	राजपुर ३	9812810021
२१	चेता हरीजन	राजपुर ३	9822856715
२२	राधा गुप्ता	राजपुर ४	9847862634
२३	सुन्दरी यादव	राजपुर ४	9822865265
२४	सिता योगी	राजपुर ४	9806228561
२५	भुवनेश्वरी गिरी	राजपुर ४	9848580241
२६	राम कुमारी वि.क	राजपुर ४	9810954012
२७	लालसरी हमाल	राजपुर ४	9809508932
२८	मालती शर्मा	राजपुर ५	9809508932
२९	सुस्मीता शर्मा	राजपुर ५	9812850102
३०	कृष्ण भण्डारी	राजपुर ५	
३१	शोभा यादव	राजपुर ५	9822994255
३२	रिता चौधरी	राजपुर ५	9809841017
३३	देवकला श्रेष्ठ	राजपुर ६	9868622791
३४	पार्वती चौधरी	राजपुर ६	9809813988
३५	पवित्रा चौधरी	राजपुर ६	
३६	सिता चौधरी	राजपुर ६	9869313229
३७	निमा वली	राजपुर ७	9866938213
३८	शुशिला बुढाथोकी	राजपुर ७	9848547217
३९	रिता वि.क	राजपुर ७	9847967430
४०	देवा पुन	राजपुर ७	9748605688
४१	असना बोहोरा	राजपुर ७	9809502589
४२	कमला खड्का	राजपुर ७	9822919428

DRAFT

४३	पुष्पा चन	राजपुर ७	9869988474
४४	ससिपला चौधरी	राजपुर ७	9868622791
४५	तिर्सना चौधरी	राजपुर ७	9809713008

६. आधारभुत मिस्त्री तालिम प्राप्त जनशक्तिहरु

क्र.स.	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	पुरन शर्मा	राजपुर २	
२	जितेन्द्र चौधरी	राजपुर २	
३	एकराज चौधरी	राजपुर ५	
४	कुलराज कुवर	राजपुर १	
५	सुनील यादव	राजपुर ४	
६	मोतीराम चौधरी	राजपुर १	
७	कुल प्रसाद कुमाल	राजपुर ३	
८	डोर प्रसाद शर्मा	राजपुर १	
९	मंगल प्रसाद चौधरी	राजपुर ६	
१०	भिम राना	राजपुर ७	
११	धन बहादुर	राजपुर ६	
१२	तिलक राज पुन	राजपुर ५	

७. प्राथमिक उपचार तालिम (शिक्षकहरु)

क्र.स.	सहभागीको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	प्रकाश बुढा	श्री ज्योति आधारभुत स्कुल राजपुर,१ गुरुङ खोला	9810823495
२	हुकुमी कुमारी ओली	श्री जनप्रीय आधारभुत स्कुल राजपुर,७ गोठुवा	9844974515
३	राज कुमार यादव	श्री अधारभुत स्कुल राजपुर,४ दुलैया	9847968492
४	शशिमौली मिश्र	श्री साधारण मा.वि. राजपुर, ५	9869958531
५	बिसाल खत्री	श्री मा.वि. सिक्टा	9863834732
६	दिपेन्द्र यादव	श्री मा.वि. खरदरिया	9810873875
७	दुर्गा कुन्वार	श्री जनज्योति मा.वि. राजपुर	9809583211
८	सेर बहदुर बुढा	श्री मा.वि. स्कुल भौवा नाका	9847841228
९	गिरिराज खड्का	श्री दिपज्योति प्राथामिक स्कुल राजपुर, ४	9806226234
१०	खगेन्द्र कुमार चौधरी	श्री रात्री प्राथामिक स्कुल राजपुर, ६	9847828704
११	सरदा बस्नेत	राजपुर, ७	9866869539
१२	सुभन सिंह घर्ति	श्री योगबोध प्राथामिक स्कुल राजपुर	9806275873
१३	तिर्थ कुमारी झाक्री	श्री ज्ञान कुन्ज प्राथामिक स्कुल राजपुर, ७	9748562001
१४	जुगराज यादव	श्री जनज्योति प्राथामिक स्कुल राजपुर, ६	9809847582
१५	गोकुल प्रसाद के.सी	श्री दुर्गा ज्ञानज्याृति प्राथामिक स्कुल राजपुर , १	9806292565
१६	मोहनलाल यादव	श्री बालजनता प्राथामिक स्कुल राजपुर , १	9847848811
१७	पशु नारायण चौधरी	श्री रात्री प्राथामिक स्कुल राजपुर, २	9847893829
१८	राम वरण यादव	बालज्योति प्राथामिक स्कुल राजपुर ७	9809700545

DRAFT

१९	दोर्ण बहादुर कार्की	श्री मा.वि. स्कुल राजपुर,१ रसरी खोला	9809747299
२०	भिसम कुमार यादव	श्री गैरीशंकर मा.वि. स्कुल राजपुर, ७	9866949194
२१	खेमराज यादव	श्री दिपेन्द्र प्राथामिक स्कुल राजपुर	9809746637
२२	मस्तराम यादव	श्री प्राथामिक स्कुल राजपुर, ६ गैरीयानाका	9847857428
२३	दिलाराम यादव	श्री बाल अधिकार प्राथामिक स्कुल राजपुर, १	9809763281
२४	मोहन यादव	श्री जनकल्याण प्राथामिक स्कुल राजपुर, ३	9809700790
२५	अर्जुन कुमार भण्डारी	श्री जनप्रिय प्राथामिक स्कुल राजपुर,६	9847866590
२६	हन्शदास यादव	श्री बाल बिसैनी प्राथामिक स्कुल पटौली नाका	9809759306
२७	शान्ता ओली	श्री कृष्ण प्राथामिक स्कुल राजपुर, ७	9866607681
२८	अंगत कुमार हरिजन	श्री दिपज्योति प्राथामिक स्कुल राजपुर, ५	9822857186
२९	राज कुमार चौधरी	श्री बि.के.मा.वि.स्कुल राजपुर,६ खांग्रा	9847829403
३०	मायाराम यादव	श्री शंकर प्राथामिक स्कुल राजपुर,३	9809501762
३१	जुग बहादुर बुढा	श्री सोमई प्राथामिक स्कुल राजपुर, २ बेला	9847960604
३२	बालिका न्यौपाने	श्री समईथान एल.एच.एकेडेमी राजपुर, २	9844903903

सन्दर्भ सामाग्री

- विपद् जोखिम व्यवस्थापन ऐन २०७४(प्रथम संशोधन२०७५)
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति कार्ययोजना २०१८-२०३०
- स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका २०७४
- राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा, २०७५(प्रथम संशाधन)
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
- उत्थानशील स्थानीय समुदायका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०७४
- विपद् लेखाजोखा निर्देशिका २०७२
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी दाङशाखाले तथार गरेको वाढी तथा भुकम्प आकस्मिक प्रतिकार्य योजना २०७५
- नेपाल विपद् जोखिम न्यूनीकरण मञ्च २००९
- नेपाल विपद् प्रतिवेदन २०१३-२०१७
- गाउँपालिकाको मस्यौदा पार्श्वचित्र २०७५
- दाङ जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना (पाँचौ अध्यावधिक)२०७६
- गढवा गाउँपालीकाको प्रकोप, संकटासन्नता तथा क्षमताको लेखाजोखा २०७५
- राष्ट्रिय जनगणना प्रतिवेदन २०६८, केन्द्रीय तथ्याङ विभाग
- नेरेसो समुदाय उत्थानशिलतामा अभिबृद्धि कार्यक्रमबाट गरिएको समुदायको संकटासन्न्ता तथा क्षमताको बिष्लेषण २०७५ तथा विभिन्न प्रतिवेदनहरु :
- सेन्डाई कार्यढाँचा २०१५-२०३०
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु २०३०

DRAFT

जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, दाङ

पश्चिम राप्ती नदी बाढी पूर्वसूचना प्रणाली संयन्त्र

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बाढी पूर्वानुमान महाशाखा टोल फ्रि नं. ११५५
जल तथा मौसम विज्ञान विभागको website: www.hydrology.gov.np
हावापानी फिल्ड कार्यालय घोराही ०८२५६००३४
बागासोती जल सतह मापन केन्द्र, खड्क बहादुर राउत क्षेत्री-९८०६२१७५३८, ९८६८६१३८०३
हंसपुर बर्षा मापन केन्द्र चाभा, दिलबहादुर थापा - ९८६३१५०३७५

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाङ
मो. ९८५७८०७७७७
का. ०८२-५६०१३३
जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चान केन्द्र (DEOC)
दाङ
०८२–५६३५४०

राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चान केन्द्र (NEOC), **काठमाण्डौ**
टोल फ्रि न ११४९, ०१-४२००१०५
प्रदेश सुचना केन्द्र, (PEOC) बुटवल
०७१-५४९६६२

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
दाङ जिल्ला शाखा
सभापति: नारायण आचार्य
मो. ९८५७८२००७४
का. ०८२-५२३४७१, ५२००२२

ने.रे.सो.उपशाखा
लालमटिया उपशाखा
सभापति: गंगाराम भट्टराई
मो. ९८५७८३२२३०
लमही उपशाखा
सभापति: थानेश्वर गैरे
मो. ९८५७८४००३४
गढवा उपशाखा
सभापति: दिपक यादव
मो. ९८४७९७३०२१

जिल्ला प्रहरी कार्यालय घोराही, दाङ
मो. ९८५७८०५५५५
टोलफ्रि नं. १००
का. ०८२-५६०१९९

इलाका प्रहरी कार्यालय गढवा
प्र.नि.मो. ९८५७८७४२५००
वडा प्रहरी कार्यालय, लमही
प्र.नि.मो. ९८५७८४१५५५
ईलाका प्रहरी कार्यालय, भालुवाङ
प्र.नि.मो. ९८५७८४०२८४
ईलाका प्रहरी कार्यालय अमिलिया
प्र.नि.मो. ९८५७८४०७१५
प्रहरी चौकी सिसहनियाँ
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२०३०५
प्रहरी चौकी गोवर्डिहा
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२००९३
प्रहरी चौकी बेला
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२००९४
प्रहरी चौकी मुसिनाका
प्र.स.नि.मो. ९८६३१२००९६
अस्थायी प्रहरी पोष्ट रिहार
प्र.स.नि.मो. ९८६३११८७६५

सशस्त्र प्रहरी बल २९ नं. गण भालुवाङ, दाङ
मो. ९८५७८७२११९
का. ०८२-४१५१३५

सप्रवल सुरक्षा बेश लमही, अर्जुनखोला
कार्यालय ०८२-४१४७०४८

नेपाली सेना रिपुमर्दन गण घोराही, दाङ
मो. ९८५१००१७६९
का. ०८२-५६१०६२

नेपाली सेना, लमही गुल्म, अर्जुनखोला
कार्यालय ०८२-४१७००२

बिषय क्षेत्रगत निकायहरू

खोज उद्धार, समन्वय	९८५७८०७७७७
खानेपानी, सरसफाई	९८५७८३४५२६
खाद्य सामग्री	९८५८०२०४६१
स्वास्थ्य तथा पोषण	९८५७८३४५८१
शिक्षा	९८५७८३४९०५
अस्थायी आवास/गैरखाद्य ९८५७८३१८११/९८५७८२००७४	
संरक्षण-स्थानीय तहहरू	
पुनस्थापना, पुनर्निर्माण	९८५७८८८२२२

जिल्ला समन्वय समिति, दाङ
जिल्ला समन्वय अधिकारी
मो. ९८५७८८८२२२
का. ०८२-५६०१४४

स्थानीय एफ.एम.रेडियो
रेडियो नयाँयुग:
०८२-४१७०२२
रेडियो हाइ वे:
०८२-४१७०६२
रेडियो साभा आवाज:
९८४७८२६०८८
रेडियो राप्ती :
०८२५८०२७३

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
राप्ती गाउँपालिका
अध्यक्ष: नुमानन्द सुवेदी
मो. ९८५७८३२३८९
लमही नगरपालिका
प्रमुख: कुलबहादुर के.सी.
मो. ९८५७८४२५५५
गढवा गाउँपालिका
अध्यक्ष: सहजराम यादव
मो. ९८४७८०५८९६
राजपुर गाउँपालिका
अध्यक्ष: लोकराज के.सी.
मो. ९८५७८३२०५६

संकटासन्न समुदायका पूर्वसूचना प्रणाली संयोजकहरूको नम्वर

भालुवाङ पुरानो: शंकर के.सी.	९८४७८७१४९४	**कोलही:** प्रकाश चौधरी	९८०९७६२६१६	**मलमला:**दिपेन्द्र क्षेष्ठ	९८४७९३१४६५
पखापानी: खुमलाल पाखेल	९८५१०८७६३२	**घुम्ना:** कृणा चौधरी	९८१०८७८५२४	**बनघुस्री:** भरत अधिकारी	९८४७८२७३८७
क्टाहा: नुमकला चौधरी	९८०९८३०७००	**केरुनिया:** गुरुदेव चौधरी	९८१२८७०८२८	**पचाहा** कोठरी: सुरेन्द्र चौधरी	९८०६२२७९२१
बसन्तापुर: सरस्वती योगी	९८०९५८२४१६	**छिगटपुर:** शान्ति चौधरी	९८१२८९४८८०	**प्रसेनी:** राधिका थापा	९८०९५०२८७९
वगरापुर: विष्णु चौधरी	९८०६२४७३६४	**रनियापुर:** देवि प्र.चौधरी	९८०९५४९६६८	**कान्छिगाउँ:** अनुमति चौधरी	९८१२८०९३५०
सगरापुर: गोरख ब. महतरा	९८०७५९६६६५	**वलरामपुर:** प्रमात्मा चौधरी	९८०९८७१५१७	**सेमरी**: रामपती चौधरी	९८०९५११०८५
भानपुर: सनिराम चौधरी	९८६६९२५७४५	**धनपुरुवा:** रमा चौधरी	९८०९७९३२१८	**गैराचफा**: शान्ति भण्डारी	९८४७९६०९६४
अर्नहनपुर: शिवलाल भण्डारी	९८४७९२८४५७	**बुटकहवा:** प्रदसवा चौधरी	९८२२९०००२६	**कालिपुरुवा:** भगवानदिन यादब	९८०९५८४७९५
छो. सिसहनिया: जोला प्र.चौधरी	९८१०८३९३४८	**सोनपुर:** देवा चौधरी	९८६६९३०६१७	**दुलैया**: झुपलाल वली	९७४८५७०६१३
भगवानपुर: कमलापति चौधरी	९८४७९०३२२७	बरुवागाउँ: अतिराम चौधरी	९८०६२५९०११	जँग्रहवा: कान्तप्रसाद यादब	९८०९८०२१९८
मझेरिया: शान्ति चौधरी	९८४७८४६६६०	**वांगेताल:** पर्वतराज खड्का	९८६६९१३७१८	**सालभौरी:** दिल ब.चौधरी	९८६८६४१२७३
खुरुरिया: विर ब.चौधरी	९८०९८०१८६२	**अमेलिया:** कर्ण ब.डाँगी	९८०९७९१२७४	**राजपुर:** विरेन्द्र चौधरी	९८६८६९१२७९
भालुवाङ पुल्चोक: पुष्पा पोखेल	९८४७८५८८६९	**तेलिया:** जिवराज थापा	९८४४९०७६५४	**गंगदी**: केश्वर गुप्ता	९८०६२६४३१६
तरुलीया: निरज के.सी.	९८५११९७२६७	**राजपुर:** रेशम चौधरी	९८०६२२८३१६	**सिक्टा:** पदम खड्का	९८४४९३०४१९
गुजेहवा: मंगलप्रसाद चौधरी	९८४७८४८५२६	**ढिकपुर:** रेखा चौधरी	९८०५४९७९१५	**बगरापुर:** शंकर घर्ती मगर	९८०३०८२०६९
फचकपुर: रामलाल चौधरी	९८६३१५३९१४	**खलिगाउँ:** कमला चौधरी	९८०९५७५१५६	**असानी:** प्रदिप भण्डारी	९८०९८१७४६२
दुईघरुवा: अनिल चौधरी	९८१२८९९०५१	**मध्यनगर:** योगराज के.सी.	९८४७९२७२३४	**कासियापुर:** तिर्था चौधरी	९८०१३८४४६८
बागखोली पथ्थर: कलि चौधरी	९८१०८४५०७९	**पैते:** बेल ब.चौधरी	९८६७७६१२६१	**गिधनिया:** अमित चौधरी	९८०६२७२४४४
सेमरहवा: गोरी कुमाल	९८०९८०६०२६,				